

Evangelium
Evangelium
Evangelium
Evangelium
Evangelium
Evangelium
Evangelium
Evangelium

Otakar Vožeh

V době mé povinné i nepovinné školní docházky jsem věděl o rádiu „monte karlo“ málo, ale zato jsem o něm často slyšel, a to i dávno po studiích. Hlavně jméno Ota Vožeh bylo kolem mne skloňováno nejméně v devíti pádech a tak i netečnému uchu muselo cosi utkvět.

V roce 1990 přijel Ota do republiky a já tuto málem „legendární“ postavu mohl poprvé vidět vlastníma očima v brněnské hale Rondo. Překládal anglicky mluvícího misionáře. Co se překladu a užití českého jazyka týká - překvapil. Nedlouho poté jsem od Trans World Radia dostal nabídku spolupráce a s tím souviselo setkání s Otou. Nevím, zda jsme si nějak padli do oka, ale velmi rychle jsme se spřátelili. Pochopil jsem, že Ota je člověk velmi tolerantní, pokrokový, ve věcech víry a biblického přesvědčení pevný a je-li to nutné, až neoblomný. To mi imponovalo. Labužnický vychutnávám jeho biblická zamyšlení, rád se nechávám obohacovat jeho postoji a názory. Ota je navíc člověk iniciativní a nikdy se nespokojí se stavem věci, vždy chce dál a víc. Je průkopníkem českého vysílání TWR a i když v současné době není přímým členem našeho pracovního týmu, jeho startovací impulsy jsou patrné.

Otakar Vožeh předal přípravu všech pořadů české redakci, jen jednu relaci si nechal: KOMPAS. V rámci tohoto pořadu vysíláme pouze jeho příspěvky a zatím nehrozí, že by byly oposlouchané. Těšíme se na premiéry dalších cyklů a do rukou Vám dáváme seriál Evangelium. Byl napsán v roce 1995, vysílán na krátkých i velmi krátkých vlnách. Dá-li Bůh, budeme tento seriál reprízovat, pravděpodobně ještě v tomto tisíciletí.

Aleš Bartošek

TRANS WORLD RADIO je přísně nevýdělečná misijní společnost. Všechny provozní náklady jsou hrazeny dobrovolnými dary křesťanů. Museli jsme ustoupit z našeho původního záměru vydávat tyto knihy bezplatně. Současná finanční situace nám to nedovoluje. Přesto chceme čtenářům nabídnout to nejlepší, co Trans World Radio vysílá. Svěřili jsme rozšiřování knih jiné společnosti, která je schopná zajistit distribuci do všech míst naší republiky. Jako první nám vyšlo vstříc vydavatelství ROSA a ještě některé další společnosti. Trans World Radio tak pokryje nejnütnější výrobní náklady spojené s tiskem této knihy a případný zisk z prodeje jde ve prospěch prodejcům, distributorům a knihkupcům. Trans World Radio nebude ztrátové až v okamžiku, kdy zmizí poslední kniha z pultů prodejen. Líbí-li se Vám knihy z naší edice Mikrofon, doporučte je i svým přátelům.

TRANS WORLD RADIO vysílá samostatné relace i celé série vzájemně navazujících pořadů. Posluchači si často píší o texty relací, které je zaujaly nebo které z jakýchkoliv důvodů neslyšeli. Rozhodli jsme se proto vybrané série pořadů vydávat knižně v jednotné edici TWR-CZ. Tato kniha je třetí z celé připravované řady. Brzy budou následovat další tituly, např. seriál Světem Bible, který je přibližně od poloviny roku 1997 reprízován. Budeme se snažit vydávat tituly tak, aby byly posluchačům TWR k dispozici již v průběhu vysílání toho kterého seriálu.

Tyto knihy budou k dispozici v naší redakci, ve vybraných knihkupectvích, v některých sborech apod. Informace o dostupnosti každého titulu rádi poskytneme.

Všechny tituly mají jednotnou vazbu i rozměr.

Budeme rádi, milí posluchači, když Vám knižní edice TWR-CZ přinese nové možnosti i užitek při sledování našich relací. I na Vašem názoru záleží kdy a jaký další titul s logem TWR-CZ se objeví ve Vaší knihovně.

1.

„Všude vidím jen samou apatii. Nikdo se nestará o to, jestli Jo. co se káže, je pravdivé nebo nikoli. Kázání je kázání, nehledě na to, o čem je. Hlavně když je krátké.“

Tato slova napsal Spurgeon před více než 100 lety. Zrovna tak je však mohl napsat dnes, do naší doby. Říkám si, jak bychom takového muže potřebovali. Muže, který by se nebál postavit na stranu pravdy, i kdyby měl stát úplně sám. Pro Spurgeona bylo zvěstování Božího slova přímo vášní. V době, kdy napsal slova, která jsem citoval, byl přesvědčen o tom, že Církev je k obsahu kázání příliš tolerantní; kazatelé kázali všechno možné jen ne Boží slovo a důležité bylo, aby kázání nebylo moc dlouhé a náročné pro posluchače. Spurgeon v tom všem viděl velké nebezpečí.

Zdá se mi, že jsme dnes svědky podobného trendu. Špatná teologie je pro mnohé přijatelnější než dlouhé kázání. Nedělní oběd je důležitější než nedělní společenství ve shromáždění věřících u Božího slova. Dlouhé kázání je větším prohřeškem než nebiblický výklad Božího slova. I dnešní Církev se rozhodla být Církví pragmatickou.

Co to je pragmatismus? Pragmatismus je názor, podle kterého je hodnota určena praktickými důsledky. Pragmatismus je blízký náhledu, který říká, že užitečnost je měřítkem dobra. To, co není užitečné, nemůže být dobré. Pokud svým jednáním nedosáhneme požadovaného efektu, nejsme užiteční a to tedy znamená, že jsme někde udělali chybu. Pragmatismus má své kořeny v darwinismu a v sekulárním humanismu. Odmítá rozlišovat mezi dobrem a zlem, mezi pravdou a lží. Pragmatismus měří pravdu užitečností. Myšlenky, které se nedají realizovat, jsou považované za chybné.

Co je špatného na pragmatismu? Cožpak to není totéž, jako když řekneme „to dá rozum?“ Není to jen takové praktické jednání? Pokud máme na mysli takové věci jako je oprava špatně těsnícího kohoutku tím, že vyměníme starou podložku nebo vložku, pak ano. Když máme chřipku a vezmeme si aspirín, je to praktické, „dá to rozum.“ Ale když bychom chtěli uplatňovat pragmatismus v otázkách dobra a zla, pravdy a lži, když bychom chtěli být pragmatiky v teologii a ve filosofii, brzy zjistíme, že narazíme na překážku zvěsti Božího slova. Duchovní a biblické pravdy se nedají měřit a zkoumat tím, „co jde a co nejde.“ My například víme z Písma, že zvěstování evangelia nepřinese vždycky pozitivní odezvu. A naopak, satanské lži a podvody často svedou lidi velice účinně na scestí. Hlas většiny ještě neznamená, že je něco pravda, a zrovna tak prosperita není měřítkem věrohodnosti a pravdivosti. Pragmatismus tak, jak je praktikován mezi lidmi, nemůže být měřítkem hodnot.

A přece právě takovéto pragmatické smýšlení a jednání se dostává do Církve po celém světě. V západních zemích se stalo pravidlem měřit úspěšnost kazatele nebo církve tím, jaká je návštěvnost bohoslužeb. Když se však přistoupí na podobná měřítka, postupně dochází k opouštění zvěstování evangelia a zvěstuje se to, co je populární, přitažlivé a co zajistí velkou návštěvnost shromáždění. To je dnešní křesťanský pragmatismus. Udělat vše pro to, aby přišlo do kostela co nejvíc lidí. Křesťanská zábava nahrazuje poselství evangelia. Metodologie je důležitější než biblická teologie. Bývalo dobrým zvykem, že místní společenství věřících nebo celá církevní denominace existovaly na společném biblicko-teologickém základě. Dnes bývá daleko směrodatnější metoda nebo forma shromažďování a forma zvěstování. Naneštěstí mají mnozí zato, že to je tak dobře a správně. Jakoby známé čtyři priority prvotní Církve - apoštolské vyučování, společenství, lámání chleba a modlitba - byly pro dnešní církev nepostačitelné. Aby nedošlo k omylu: Nenamítám nic proti některým novým formám prezentace evangelia, jako je moderní hudba, film a divadlo, pantomima a podobně. Avšak tam, kde tyto nové formy nahrazují a přímo vytlačují zvěstování Božího slova - evangelia - tam chci protestovat! Kde je forma důležitější než obsah, nesouhlasím! Když se klade důraz na to, aby se lidé ve shromáždění dobře pobavili, namísto aby byli konfrontováni Božím slovem, odmítám! Takový no-

vodobý křesťanský pragmatismus vidí výklad Božího slova jako něco zastaralého, jako přežitek doby. Vyhlášení Božího slova se považuje za "primitivní", často "urážlivé" a co hlavně - „neúčinné.“ Spíš se studují metody růstu církve, do evangelia se míchá psychologie, poradenská služba nabývá převahy nad zvěstováním evangelia.

Soudobý křesťanský pragmatismus je dnes stejně nebezpečný jako byl modernismus před 100 lety. Hlavní charakteristikou modernismu byl teologický liberalismus, který hlásal, že se Boží slovo musí podrobit „vyšší kritice.“ Jinými slovy, člověk měl rozhodovat o tom, co je Boží slovo a co není. Teolog nebo kazatel určovali podle svých vlastních představ, co se má brát jako Boží výrok a co nikoli. Hlavním měřítkem bylo tehdy sjednocovací úsilí mezi denominacemi, známé jako „ekumenické hnutí.“ Ekumenie neznamenała spolupráci mezi církvemi, nýbrž sjednocování církví za cenu úžasných kompromisů. Čisté učení Božího slova bylo považováno za něco vedlejšího, nedůležitého. Hlásala se tolerance a láska na úkor pravdy. Modernismus pronikl do mnoha církví a poslal je do hrobu. Jen pomalu se některé z nich vzpamatovávají a za cenu oddělení od vlastních denominačních svazků se vracejí k pravdě Božího slova.

My dnes žijeme v době úžasných a rychlých změn v oblasti vědy a techniky, světové politiky, vzdělání. Každých 5 let se zdvojnásobuje přísun nových informací! Mnozí křesťané mají zato, že díky těmto změnám musí nutně dojít ke změnám v Církvi. Cítíme se ohroženi nepřátelským světem a rádi bychom se spojili za každou cenu, abychom ve světě obstáli.

Písmo nás důrazně varuje, abychom se nedali vyvést z míry tím, co vidíme ve světě kolem sebe. Abychom nespoleháli na vlastní moudrost víc než na výroky Boží. Abychom se nedali svést účinnými metodami na úkor zvěsti evangelia. Nemůžeme se kamarádit se světem, aniž bychom se stali nepřáteli Božími. Apoštol Jakub píše:

„Nevíte, že přátelství se světem je nepřátelství s Bohem? Kdo tedy chce být přítelem světa, stává se nepřítelem Božím“ (Jk 4,4).

Apoštol Jan píše takto:

„Nemilujte svět ani to, co je ve světě. Jestliže někdo miluje svět, není v něm láska Otcova“ (1J 2,15).

A starozákonní prorok Izaiáš se nechává slyšet takto:

„Běda těm, kdo... na koně spoléhají, doufají ve vozy, že je jich mnoho, v jízdu, že je velmi zdatná; ale ke Svatému Izraele nevhlížejí, nedotazují se Hospodina“ (Iz 31,1).

Známý kazatel a znalec Písma Marty Lloyd-Jones napsal:

„Náš Pán přitahoval hříšníky proto, že byl jiný než ostatní. Cítili se k Němu přitahováni proto, že si byli vědomi jeho odlišnosti od druhých. Musíme si uvědomit, že svět od nás očekává, že budeme jiní. Takže názor, podle kterého máme získávat lidi pro víru tím, že jim ukážeme, že jsme jako oni, je teologicky a psychologicky veliký omyl.“

2.

Položme si otázku, jestli je světskost stále ještě hříchem. O světskosti se dnes mnoho nemluví a ani se nesetkávám se snahou světskost nějak definovat, natož identifikovat. To slovo samo o sobě nám dnes zní už velice cize. Světskost je hřích, který se projevuje tím, že se ve svém každodenním životě podřizujeme hodnotám tohoto světa. Apoštol Jan píše:

„Neboť všechno, co je ve světě - žádost těla, žádost oči a prázdná chloubka života - není z Otce, ale ze světa. A svět pomíjí i jeho žádost; kdo však činí vůli Boží, zůstává na věčnost“ (1J 2,16-17).

Navzdory tomuto jasnému slovu, které nám Bůh předává ústy jednoho z apoštolů, vidíme v Církvi programy, které výrazně „nahrávají“ tělesným žádostem a lidské pýše. Aby si získaly popularitu světa, uchylují se církve k nejrůznějším „inovacím“ (novotám), které mají zajistit, aby bohoslužba nebyla „nudná,!“ aby se návštěvníci „cítili dobře“ a aby si ze shromáždění „něco odnesli.“ Ve Spojených státech amerických, kde žijí už několik let, takové „inovace“ dělají z kazatele a dalších „účinkujících“ divadelní profesionály – kteří jsou za to dokonce dobře zaplacení - a ze shromážděných se stávají diváci. Návštěvnost takových "bohoslužeb" je přímo úžasná, od tří tisíc výše. A čím více návštěvníků, tím větší příjmy ve formě "dobrovolných sbírek". Křesťanský pragmatismus ve své nejhrubší podobě!

A co je na tom to nejhorší, je názor, podle kterého prý už jinak ani nemůžeme získat tento svět pro Krista! Jestli se návštěvníci ze světa „cítí dobře,“ když se „jen káže Boží slovo“ a oni o kázání nestojí, musíme

jim prý nabídnout to, o co mají zájem. Některé obrovské sbory konají pravidelné sociologické průzkumy, aby si ověřily, co od nich nevěřící z jejich okolí očekávají, co je přiměje k tomu, aby přišli do kostela.

Takže cílem veškerého snažení se stává vysoká návštěvnost kostelů a modliteben a „přijatelnost“ ze strany světa. Kázání Božího slova a konfrontace s hříchem se považují za něco zastaralého a vysoce nepraktického. Proč? Protože přece takové věci lidi spíš odhánějí, než aby je přitahovaly! Prosazuje se názor, podle kterého se Ježíš Kristus musí udělat pro lidi „lépe stravitelným“ a více „přitažlivým.“

Takové smýšlení a jednání je projevem církevního „marketingu“ a stojí v přímém protikladu k poslání Církve na tomto světě. Evangelizace nevyžaduje prodavače, nýbrž proroky! Boží slovo a JEN Boží slovo stojí u kolébky nového stvoření, kterým se člověk stává vírou v Ježíše Krista, jak nám připomíná apoštol Petr, když píše:

„Vždyť jste se znovu narodili ne z pomíjitelného semene, nýbrž z nepomíjitelného, skrze živé a na věčnost zůstávající slovo Boží.“ (1Pt 1,23).

Prosím, aby nedošlo k nedorozumění. V žádném případě se tu nestavím proti jakékoli inovaci. Chápu a přijímám skutečnost, že způsoby shromažďování a bohoslužeb jsou ve stálém pohybu. Kdyby se dostal někdejší návštěvník Husových shromáždění mezi nás a byl svědkem našich bohoslužeb, byl by pořádně šokován: hudbou, oblečením, pohodlnými sedadly, mikrofonem a jinými věcmi. Sám Spurgeon by se asi ohradil proti varhanní hudbě. Jsem zásadně pro to, aby shromáždění Církve bylo živé a aby se ve shromáždění ponechala volnost projevu v mezích Písma. Také nejsem svázán jen určitým způsobem nebo stylem shromažďování. Každá církev může mít svou vlastní liturgii a pokud nedochází ke konfliktu s učením Bible, všechno je v pořádku. Ani si nemyslím, že to, čemu já dávám osobně přednost, by bylo nutně to nejlepší. Nejsem pro to, abychom usilovali o nějaký jednotný styl shromáždění.

Moje námítky se týkají názorů a jednání, které v Církvi odsouvají Boha a Jeho slovo na vedlejší kolej. Jsem hluboce přesvědčen o tom, že není správné povyšovat „křesťanskou zábavu“ nad kázání Božího slova. Stavím se na odpor proti těm, kdo si myslí, že přizpůsobování se způsobům tohoto světa přinese v evangelizaci lepší výsledky než zvěstování

evangelia. Byl jsem svědkem toho, jak v nedávném televizním přenosu evangelizačního shromáždění Billyho Grahama zpíval více než devadesátiletý George Beverly Shea. Zpíval jednu ze starých písní, jako když začínal s Billym evangelizovat před nějakými 40 lety. Shromáždění uváděl Cliff Barrows, také jeden z původních Grahamových spolupracovníků. A kázání Billyho Grahama? Jednoduché, plné biblických citátů, plné „zastaralých výrazů,“ a přece stejně pádné a mocné jako před mnoha lety. Stovky lidí přišly dopředu na závěrečnou evangelizační výzvu. Klasická ilustrace toho, o čem hovořím.

„**Nestydím se za evangelium...**“ píše apoštol Pavel. Naneštěstí se mnoho věřících lidí za evangelium skutečně stydí a jejich postoj se odráží v celé Církvi a její činnosti ve společnosti.

V tomto současném cyklu rozhlasových úvah budu citovat často Charlese Spurgeona, známého „knížete kazatelů.“ Spurgeon naplnil kostel, ve kterém kázal a který měl kapacitu pět a půl tisíce lidí, několikrát týdně. Jeho nekompromisní postoj ve věcech víry je pro nás všechny vzácným příkladem. Tři měsíce před svou smrtí odjel Spurgeon na Francouzskou Riviéru, aby si odpočinul. „Ten neustálý zápas mě přímo zabijí,“ dal se slyšet svým přátelům těsně před odjezdem. Za tři měsíce byl mrtev.

Nechceme vyhledávat konflikty. Ale musíme se postavit za pravdu, musíme stát za svým přesvědčením tam, kde jsme si jisti, že stojíme na Písmu. Církev v naší zemi se dnes víc než kdy jindy musí bránit satanským útokům, které přicházejí nenápadně, až nepozorovaně, a o to jsou nebezpečnější. Předkládám tyto úvahy k posouzení ve smyslu někdejší církve v Beroji, o které čteme v knize Skutků, že „**přijali Slovo se vši dychtivostí a denně pečlivě zkoumali Písma, zdali je tomu tak**“ (Sk 17,11). To je mým přáním a mojím stálou modlitbou.

3.

„Miluje Boha ten muž, který se dívá na Ježíše s trnovou korunou, zatímco sám touží po věnci slávy? Má snad Ježíš dojít trůnu cestou kříže, zatímco nás ponесou rozjásané davy na ramenou? Nebudme ve svých představách tak bláhoví! Spočítej náklady a jestli nestačíš na cenu, kterou je nutné zaplatit, vrať se ke svému poli, do své dílny, ke svému zboží a hled, abys z nich co nejvíc vytěžil. Musím ti však pošeptat něco do ucha: Co člověku prospěje, získá-li celý svět, ale jeho duše utrpí škodu?“

To je citát ze Spurgeonova kázání proslaveného 5. února 1888 v Londýně. Spurgeon strávil poslední 4 roky svého života zápasem proti trendům raného modernismu, v němž viděl nebezpečí pro biblické křesťanství. Tento dnes už legendární anglický baptistický kazatel důrazně varoval před odklonem od historických pozic biblického křesťanství. „Biblická pravda je jako vrchol vysoké, strmé hory, jejíž svahy jsou nesmírně kluzké,“ tvrdil Spurgeon. „Jeden krok vedle a už se vezeš dolů.“ Jak jednou církev nebo jednotlivec šlápnou vedle a dostanou se na kluzkou stráň, zemská přitažlivost a setrvačnost se postarají o ostatní. Cesta nazpět je nesmírně obtížná a vede jedině přes duchovní obrodu, duchovní probuzení.

Konflikt s Baptistickou jednotou vedl nakonec Spurgeona k tomu, že z ní vystoupil a Jednota mu to oplátila tím, že se ho zřekla. O několik let později byli angličtí baptisté ztraceni ve víru modernistické teologie a Spurgeon zemřel. Dodnes se historikové přou o to, jestli Spurgeon udělal správně, že z Baptistické jednoty vystoupil. Mnozí mají zato, že v ní měl zůstat, aby pokračoval v zápase o její pravověrnost. On o tom skutečně

vážně uvažoval, ale nakonec dospěl k závěru, že by to nikam nevedlo. Osobně se spíš kloním k názoru, že v takové situaci jednal Spurgeon správně. V každém případě se však historikové shodují na tom, že právě historie dala Spurgeonovi za pravdu v jeho důrazném a nekompromisním odmítavém postoji vůči modernistické teologii. Teologický modernismus a liberalismus z počátku 20. století vážně uškodil velké většině křesťanských denominací po celém světě. Některé z těchto denominací se dodnes z této rány nevzpamatovaly. A křesťanství v Anglii utrpělo samozřejmě nejvíc. Dá se říct, že teprve charismatické hnutí posledních 30-ti let je prvním pokusem o návrat k biblickému křesťanství, i když osobně pochybuji, že toto hnutí by bylo tím, co Anglie potřebuje. Jedná se spíše o přehnanou reakci na mrtvotu anglických církví díky modernismu. Evangelikálové jsou v Anglii stále v převážné menšině, biblické kázání je spíše výjimkou než pravidlem a mnohé církve jsou ovlivněny americkými trendy evangelia prosperity a jinými.

Sto let po Spurgeonovi se mi zdá, že se dějiny opakují. Spurgeon varoval před falešným učením a světskostí. Tyto dvě veličiny jdou vždycky ruku v ruce. Falešné učení a světskost. Světskost však vede. Zesvětštění je otázkou formy, metody, způsobu zvěstování evangelia. Teologické odpadlictví pak přirozeně následuje. Tehdy jako dnes. Jen v extrémních případech bychom mohli obvinít své spoluvěřící ze záměrného podkopávání biblického učení. Většina z nich jsou upřímnými věřícími lidmi, kterým se jedná o zvěstování evangelia tomuto nemocnému světu. Upřímnost a dobrá vůle tu však nestačí. Právě z nich vyrůstá křesťanský pragmatismus, o kterém jsem hovořil minule. A křesťanský pragmatismus vyvolává zesvětštění, které může způsobit katastrofu stejně dalekosáhlou, jako byla ta, před kterou varoval tak důrazně Charles Spurgeon.

Dnešní způsob práce v církvích v naší zemi je pod narůstajícím vlivem amerického stylu, který je typický pro společnost ovládanou tržním hospodářstvím. Tento rozhlasový seriál si klade za úkol varovat před vlivy, které jsou naprosto přirozeným doprovodem vzniku volného tržního hospodářství u nás. Najednou se prostě začne uvažovat „tržně“ i v práci Církve, ve službě evangelia, ke škodě díla Božího.

Uvažování probíhá asi takto: Církev soutěží se světem. Svět ví velmi dobře, jak si získat pozornost a náklonnost širokých vrstev obyvatelstva.

Církev, naproti tomu, je značně „zaostalá“ ve způsobu, jak „prodat“ svůj „výrobek,“ totiž evangelium. Evangelizace se stává otázkou „marketingu,“ to znamená, že Církev musí identifikovat a získávat „světský trh“ podobně, jako kterýkoli jiný podnik, vydělávající prodejem svých výrobků. Co je hlavním cílem dobrého a účinného „proniknutí na trh“ ve světě podnikání? Hlavním cílem je, aby byli jak podnikatel (výrobce), tak spotřebitel spokojeni. Z toho logicky vyplývá, že všechno, co nepřináší spotřebiteli uspokojení, musí jít stranou. Kázání biblického evangelia, které obsahuje učení o hříchu, spravedlnosti, pokání, soudu, je příliš konfrontační na to, aby „uspokojovalo.“ Takže Církev se má učit, jak předkládat pravdu, aby uspokojila nebo dokonce i pobavila. Jeden ze zastánců tohoto přístupu k evangelizaci napsal:

„Mám zato, že Církev se musí orientovat tržním směrem, pokud chceme přispět k duchovnímu zdraví našeho národa..., hlavním problémem Církve žijící uprostřed tržního hospodářství je, že se neorientuje dostatečně tržním způsobem na okolní svět.“

Zdá se nám to všechno správné, chytré a logické - ale není to biblické! Takovéto uvažování vede na scestí, na skluzavku, po které se jede jenom dolů. Není pochyb o tom, že ve Spojených státech amerických a v mnoha dalších zemích, ovlivněných těmito trendy, se tržní orientace Církve stala měřítkem pravdy. Ty prvky evangelia, které se nehodí do reklamního stylu, se prostě vynechávají. Urážka kříže mizí. Negativní výroky o hříchu a soudu nemají v takovém přístupu místo. Uspokojení spotřebitele si diktuje, aby nebyla příčka spravedlnosti nasazena příliš vysoko. Evangelium je tak systematicky ochuzováno a rozmělněováno. Stává se evangeliem lidským, evangeliem jiným a jako takové ztrácí svou moc.

4.

Ukážeme na příkladu Timotea, jak čelit pokušení rozměňování Božího slova tváří v tvář opozici. Timoteův mentor, apoštol Pavel, mu jistě nenapsal pro nic za nic tato slova: „**Nestyď se tedy za svědectví našeho Pána ani za mne, jeho vězně, nýbrž spolu se mnou snášej útrapy pro evangelium...**“

Timoteus byl v pokušení stydět se za poselství evangelia, protože evangelium nebylo populární, nebylo přitažlivé a mnozí by byli ochotni upustit od některých nároků, které evangelium klade na člověka jen proto, aby je zpopularizovali. Pavel svého učedníka důrazně varuje před podobným smýšlením. Připomeňme si některé konkrétní instrukce, které apoštol ve svých dvou dopisech Timoteovi uvádí:

Timoteus má učinit následující:

- nařídit jistým lidem, aby nepředkládali k víře falešné učení (1Tm 1,3-5), a vést společenství k lásce z čistého srdce, z dobrého svědomí a z upřímné víry;
- bojovat za pravdu Božího slova a Božích záměrů při zachování vlastní víry a dobrého svědomí (1Tm 1,18-19);
- modlit se za lidi ztracené v hříchu - se zvláštním důrazem na ty, kdo jsou ve veřejných funkcích - a vést spoluvěřící k takovým modlitbám (1Tm 2,1-8);
- vést věřící ženy .v Církvi k naplnění jejich Bohem určené role v podřízenosti manželům a ve zbožné výchově dětí tak, aby byly příkladem ve víře, v lásce a ve svatosti doprovázené střízlivostí (1Tm 2,9-15);

- pečlivě vybírat duchovní vůdce pro místní společenství církve podle jejich obdarování, zbožnosti a počestnosti (1Tm 3, 1-13 a 5,22);
  - rozpoznávat zdroj bludů a ty, kteří je učí, a upozornit na tyto věci místní společenství (1Tm 4,1-6);
  - stále se živit Božím slovem a Jeho čistým učením, vyhýbat se bájím a falešnému učení (1Tm 4,6);
  - podrobit se sebekázní za účelem zbožnosti (1Tm 4,7-11);
  - být vzorem v řeči, v chování, v lásce, ve víře, v čistotě (1Tm 4,12), věrně a vytrvale číst, vysvětlovat a aplikovat Písmo na veřejnosti (1Tm 4,13-14);
  - starat se o svůj duchovní růst (1Tm 4,15-16);
  - být citlivý, jemný a velkorysý v přístupu k druhým, když je napomíná v jejich hříchu (1Tm 5,1-2);
  - věnovat zvláštní pozornost a péči ovdovělým (1Tm 5,3-16);
  - projevovat uznání těm, kdo dobře zastávají svůj úřad v Církvi a těžce pro Církev pracují (1Tm 5,17-21);
  - starat se o svoji fyzickou kondici správnou životosprávou (1Tm 5,23);
  - učit zásady správné zbožnosti a pomáhat druhým v rozlišování mezi pravou zbožností a pokrytectvím (1Tm 5,24-6,6);
  - utíkat od lásky k penězům a majetku (1Tm 6,7-11);
  - usilovat o spravedlnost, zbožnost, víru, lásku, trpělivost a mírnost (1Tm 6,11);
  - zápasit o věci víry proti všem nepřátelům a útokům (1Tm 6,12);
  - držet se Božích příkazů (1Tm 6,13-16);
  - přikazovat bohatým, aby neskládali naději ve svém bohatství, aby byli bohatí v dobrých skutcích, a aby byli štedří (1Tm 6,17-19);
- Ve svém druhém dopise napomíná apoštol Pavel Timotea, aby:
- v sobě rozvíjel Boží obdarování (2Tm 1,6);
  - se nestyděl, ale byl naopak odvážný a mocný (2Tm 1,7);
  - se nestyděl za Ježíše Krista ani za žádného Kristova služebníka;
  - zachovával, strážil poklad zdravého učení, které přijal skrze apoštola Pavla (2Tm 1,12-14);
  - byl silný (2Tm 2,1);

- vyučoval ty, kdo mohou učit další (2Tm 2,2);
- snášel těžkosti a útrapy, které s sebou nese služba evangelia Kristova (2Tm 2,3-7);
- pamatoval neustále na Ježíše Krista (2Tm 2,8-13);
- byl důsledný ve vedení (2Tm 2,14);
- správně rozdělával slovo pravdy (2Tm 2,15);
- se vyhýbal prázdným světským řečem (2Tm 2,16);
- byl nádobou cti, užitečným Božím nástrojem (2Tm 2,20-21);
- utíkal před mladickými tužbami a usiloval o spravedlnost, víru, lásku a pokoj (2Tm 2,22);
- se vyhýbal hloupým a pošetilým otázkám (2Tm 2,23);
- se nehádal, nýbrž byl přívětivý a trpělivý (2Tm 2,24-26);
- se odvracel od těch, kdo jsou náboženskými pokrytci (2Tm 3,1-15);
- hlásal Slovo vhod či nevhod (2Tm 4,1-2), usvědčoval, domlouval a napomínal trpělivou výukou;
- byl střízlivý (2Tm 4,5);
- snášel protivenství (2Tm 4,5);
- konal dílo evangelia (2Tm 4,5b);

Pokud jste pozorně sledovali výčet instrukcí, které apoštol Pavel předává mladému Timoteovi, jistě jste si všimli, že v nich nikde nenajdeme ani stopy po nějaké tržní orientaci Církve. Většina Pavlových připomínek se vůbec neshoduje s tím, co se dnes propaguje. Kdybychom chtěli udělat souhrn toho, co Pavel Timoteovi klade na srdce, mohli bychom to shrnout do pěti kategorií:

- buď věrný ve zvěstování biblických pravd;
- buď odvážný při odhalování a odmítání falešného učení;
- buď příkladem Církvi ve zbožnosti;
- buď důsledným a pracovitým služebníkem;
- buď ochoten snášet těžkosti a protivenství pro službu na díle evangelia.

Každý z nás - nejen kazatelé a faráři - stojí před rozhodnutím, jak se postavit ke službě na díle Božím. Pavlovy instrukce platí pro každého věřícího člověka. Písmo nám není dáno k tomu, abychom jím ilustrovali svoje vlastní myšlenky a nálady, nýbrž k tomu, abychom mu podřídili své životy a svoji službu. Poznávejme, jak se stavíme k Božímu slovu!

5.

Vyjmenoval jsem celou řadu poučení, která apoštol Pavel uvádí ve svých dvou dopisech Timoteovi. Naneštěstí žijeme v době, která přímo nahrává tržnímu přístupu ke službě evangelia, tržním praktikám v životě Církve. Hospodářství volného trhu ovlivňuje naše myšlení ve všech oblastech života, včetně oblasti církevní. Svobodné podnikání je živnou-půdou pro sobectví a sebelásku na úkor druhých lidí a na úkor Božích věcí. Když nabídneme lidem náboženství, které jim dovolí, aby se cítili pohodlně ve svém materialismu a sebelásce, pohnou se do kostela ze všech stran. Odmítnou však Boha, který se bude dotýkat jejich svědomí a nedovolí jim z pohodlně v konzumním stylu života.

Apoštol Pavel si byl vědom takového nebezpečí. Na závěr svého druhého dopisu Timoteovi píše známá slova: **„Hlásej Slovo, přicházej s ním vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvej, napomínej se vši trpělivostí a s vyučováním“ (2Tm 4,2).**

Tento verš se však musí uvádět ve spojitosti se dvěma následujícími verši, abychom si plně uvědomili jeho váhu. Pavel totiž vysvětluje, proč má Timoteus takto jednat. **„Neboť přijde doba, kdy lidé nesou zdravé učení, nýbrž si podle vlastních žádostí budou shromažďovat učitele, aby jim říkali, co je jim příjemné. Odvrátí sluch od pravdy a obrátí se k bájím“ (2Tm 4,34).**

To je prorocké slovo! Apoštol Pavel neměl porozumění pro ty, kdo předkládali lidem k víře to, co chtěli slyšet. Nevybízí Timotea k tomu, aby vykonal průzkum veřejného mínění, pomocí kterého by zjistil, co má kázat, co by bylo populární a co by přitáhlo lidi do shromáždění věřících!

Nepřikazuje mu, aby udělal pečlivou demografickou studii nebo aby zjišťoval, „kde lidi nejvíc bota tlačí.“ Přikazuje mu, aby zvěstoval Boží slovo - věrně, systematicky, s napomínáním a vyučováním, trpělivě - a aby tak dal volný průchod Božímu slovu pro konfrontaci s duchem doby.

Položme si na tomto místě otázku: Jak máme v této souvislosti definovat úspěch? Všimněme si velice pozorně toho, že apoštol Pavel se Timoteovi vůbec nezmiňuje o tom, jak budou lidé na jeho kázání reagovat, nepíše nic o tom, že by mu mělo záležet na počtu příslušníků místního společenství věřících, nemluví o tom, jak veliké by měly být sbírky nebo jak vlivná by místní církev měla být ve společnosti. Pavel nikde nepíše o tom, že by si okolní svět měl Timotea nějak zvlášťvážit kvůli jeho postavení faráře nebo kazatele. Apoštolu Pavlovi se nejedná o úspěch. Jemu se jedná o to, aby byl Timoteus plně oddán službě evangelia.

Některé dnešní církve a sbory jsou přímo posedlé touhou po úspěchu. Zcela podle světských měřítek jsou za úspěšné považovány ty církve, které jsou početné, které mají výstavné budovy, které mají plno peněz. Na Západě se k tomu pojí ještě nejrůznější jiné prostory jako tělocvičny a hřiště, tenisové kurty, bazény, výchovné instituce apod. Pravdou však zůstává, že ani jeden místní sbor z tisíce do této "úspěšné" kategorie nespadá. Znamená to snad, že všechna ostatní společenství jsou neúspěšná? Máme za to, že nikoli. Potom však musíme jasně prohlásit, že hmotná a početná prosperita není spolehlivým měřítkem úspěchu nebo neúspěchu.

Každý, kdo zná Písmo, ví, že vnější projevy úspěchu podle světských měřítek nejsou srovnatelné s biblickými měřítky. Věrnost, zbožnost, duchovní oddanost - to jsou kvality, na kterých záleží Bohu. Takové kvality by měly být základem každé služby na díle Božím. To platí jak pro malé, tak pro velké církve. Početnost místního společenství věřících ještě není nutně známkou Božího požehnání! Může být, ale nemusí! Popularita není nutně známkou skutečného úspěchu. Naopak, popularita může být doprovodným znakem Božího odsouzení! Poslechněte slova Božího soudu nad Izraelem, vyjádřená ústy proroka Jeremiáše: „**Úděsná, otřesná věc se děje v zemi. Proroci prorokují klamně, kněží vládou na vlastní pěst a mému lidu to vyhovuje**“ (Jr 5,30-31).

Běda kazateli a běda faráři, jehož kázání vyhovuje posluchačům! Apoštol Pavel píše v dopise Galatským: „**Jde mi o přízeň u lidí, anebo u Boha? Snažím se zalíbit lidem? Kdybych se stále ještě chtěl líbit lidem, nebyl bych služebníkem Kristovým**“ (Ga 1,10).

Skutečný úspěch nespočívá v dosažení naplánovaných výsledků za každou cenu. Aby nedošlo k nedorozumění - nemámnic proti rozumnému křesťanskému plánování ani proti snaživému úsilí dosáhnout vytčeného cíle. Avšak v duchovní práci se nedostaneme k cíli za cenu kompromisu. Neplatilo to ani v dobách komunistické tyranie nad církvemi, ani v době svobody a hmotné prosperity věřících. Skutečný úspěch spočívá v důsledném jednání podle vůle Boží, bez ohledu na následky. Mohli bychom to říci i jinak: Cílem v duchovní práci není úspěch, nýbrž kvalita nebo také výtečnost, jakost. Apoštol Pavel nevybízí Timotea k honbě za úspěchem. Vybízí ho k důslednosti ve službě slovem a životem, k výtečnosti křesťanského života víry: „**Před Bohem a Kristem Ježíšem, který bude soudit živé i mrtvé, tě zapřísahám pro jeho příchod a jeho království: Hlásej slovo Boží, ať přijdeš vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvej, napomínej v trpělivém vyučování. Neboť přijde doba, kdy lidé nesnesou pravé učení, a podle svých choutek si seženu učitele, kteří by vyhověly jejich přáním. Odvrátí sluch od pravdy a přikloní se k bájím. Avšak ty buď ve všem střízlivý, snášej útrapy, konej dílo zvěstovatele evangelia a cele se věnuj své službě.**“ (2Tm 4,1-5)

To jsou slova, která platí i dnes pro nás. Pro každého, kdo se považuje za Božího služebníka.

6.

„Před Bohem a Kristem Ježíšem, který bude soudit živé i mrtvé, tě zapřísahám pro jeho příchod a jeho království: Hlásej slovo Boží, ať přijdeš vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvej, napomínej v trpělivém vyučování. Neboť přijde doba, kdy lidé nesnesou pravé učení, a podle svých choutek si seženu učitele, kteří by vyhověli jejich přáním. Odvrátí sluch od pravdy a přikloní se k bájím. Avšak ty buď ve všem střízlivý, snášej útrapy, konej dílo zvěstovatele evangelia a cele se věnuj své službě“ (2Tm 4,1-5).

Tento krátký biblický oddíl podává definici biblické služby Slovem. Obsahuje celkem 9 připomínek, které si nesmíme ani my, kdo sloužíme Božím slovem v dnešní době, dovolit ignorovat. Ti služebníci Slova, kteří se Pavlovými směrnicemi neřídí, jsou na scestí, ať si to uvědomují či nikoli, ať si to přiznají nebo ne.

Apoštol Pavel píše svůj dopis Timoteovi z vězení. Je u konce svého života, čeká na popravu. Ví dobře, že zanedlouho bude stát před svým Pánem, kterému bude skládat účty ze svého života. Jeho slova Timoteovi mají o to větší váhu. Jsou to slova, kterými připomíná mladému kazateli, že je zodpovědný za svou službu Bohu a nikoli lidem. Má mu záležet na tom, co si o jeho službě myslí Bůh, a ne lidé. V přítomnosti Boží budeme jednou stát na věčnosti, ale v přítomnosti stejného Boha dnes na této zemi sloužíme Jeho slovem.

Jaká služba se Bohu líbí? „**Hlásej Slovo...!**“ Poslušnost tohoto jednoduchého a jasného příkazu je základním pilířem každé služby věřícího člověka, Božího služebníka. Ve starozákonní knize proroka Nehemi-

áše si čtete o tom, jak Levité zvěstovali Boží slovo lidu izraelskému: „...vysvětlovaly lidu Zákon, zatímco lid stál na svém místě. Četli z knihy Božího Zákona po oddílech a vykládali smysl, aby lid rozuměl tomu co četli“ (Neh 8,8).

To je úkol kazatele, úkol služebníka Božího Slova. Číst a vykládat význam, aby druzí rozuměli. Na první pohled snadný úkol, ve skutečnosti však nesmírně náročný, pokud se dělá dobře. Poselství, které zvěstujeme, je často urážkou pro posluchače. Vždyť i sám Ježíš Kristus je kamenem úrazu a skalou pohoršení. Zvěst kříže je některým lidem pohoršením a jiným bláznovstvím. Proč si myslíte, že apoštol Pavel napsal: „**Nestydím se za evangelium...**“ (Ř 1,16)? Protože věděl, kolik věřících lidí se za evangelium stydí!

Už jsme si řekli, že mladý Timoteus byl zřejmě v pokušení, aby se styděl. Proto ho apoštol napomíná, aby se nestyděl „**za svědectví našeho Pána; ani za mne, jeho vězně**“ (2Tm 1,8). Timoteus dobře věděl, že veřejně se přiznat k Pavlovi a k poselství evangelia mohlo znamenat i pro něho vězení. A to mohl být docela legitimní důvod pro to, aby mlčel, aby nekázal. Pavel ho vyzývá, aby nepodleh ani stydlivosti, ani strachu. Navzdory nebezpečí a navzdory nesmělosti má kázat Boží slovo. Na zvěstování Božího slova se má soustředit každý věrný služebník Boží.

V první kapitole svého listu Koloským formuluje Pavel svoji osobní filosofii s ohledem na službu Slovem. Píše: „**Jejím služebníkem jsem se stal podle Boží správy, která mi pro vás byla svěřena, abych naplnil slovo Boží...**“ (Ko 1,25). Korintským píše takto: „**Také já, bratří, když jsem přišel k vám, nepřišel jsem vám hlásat Boží tajemství vznešenými slovy nebo moudrostí. Rozhodl jsem se, že nechci mezi vámi znát nic než Krista Ježíše, a to toho ukřižovaného**“ (1K 2,1-2).

Jinými slovy, Pavel nestál o to, aby posluchače pobavil nebo aby je unesl svým řečnickým uměním, aby jim dokázal svou inteligenci, moudrost nebo vědomosti. Pavlovým cílem bylo kázat ukřižovaného Ježíše Krista.

Na kazatelně světa se vždycky dostali ti, kteří byli vynikajícími řečníky, kteří uměli dobře vyprávět, kteří pobavili a dojali, kteří dovedli zmanipulovat velké zástupy a získat si mnoho přívrženců a následovníků. Takový druh zvěstování může být sice nesmírně populární a

přitahuje davy lidí, ale to ještě neznamená, že je takové kázání mocné. Kdo nekáže Boží slovo, nekáže s nadpřirozenou mocí, která je Božímu slovu vlastní. Žádný poctivý kazatel se nebude vyhýbat Božímu slovu, nehledě na následky. Upřímně řečeno, vůbec nechápu kazatele nebo faráře, kteří spoléhají víc na svoji moudrost než na moc Božího slova. Kladu si otázku, jestli jsou Božími služebníky.

Apoštol Pavel dále připomíná Timoteovi, že jeho úkol zvěstovat Boží slovo není nikdy u konce, Boží služebník nikdy nemůže složit ruce do klína a prohlásit: „Hotovo. Skončil jsem.“ Věrný pracovník na díle Božím káže vhod i nevhod, za každých okolností, stále. Nejen když je oslavován, přijímán nebo tolerován, nýbrž stále.

Důsledné zvěstování Božího slova nebylo nikdy populární. Sváděli jsme to na komunisty a na pronásledování, ale na co svedeme svou nečinnost a své kompromisy dnes? Dnešní doba není pro změkčilce, lenochy a zbabělce. Dnešní svoboda volá po síle a odvaze, po nekompromisním zvěstování Božího poselství pravdy, soudu a lásky. Hospodářství volného trhu, svobodné podnikání a soukromé vlastnictví je stejně silným nepřítelem důsledného křesťanského života, jako jím byl komunismus. Satan nesložil zbraně. Jenom vyměnil jednu zbraň za druhou. Konzumní způsob života je daleko větším nebezpečím pro Církev než marxistická ideologie. Lidem se nechce do shromáždění, do kostela, nechce se jim na modlitební chvíle, nechce se jim sloužit, nechce se jim poslouchat delší kázání, vždyť si musíme užít svobody, když jsme tak dlouho žili v nesvobodě. Musíme užívat života. Musíme dohonit západní sousedy. Jakýpak kostel. Kdepak kázání. Jednou si to půjdu poslechnout, ale když mě to nebude bavit, už nepříjdu. A kazatelé budou dělat všechno pro to, aby „to lidi bavilo“, aby přicházeli.

Apoštol Pavel zdůrazňuje, že Boží služebník má zvěstovat Boží slovo, ať se to hodí nebo ne. Ať je kázání v módě, nebo není. Ať naslouchají davy, anebo jen hrstka lidí. Stále, pravidelně, systematicky, věrně a důsledně. Usvědčovat, domlouvat, trpělivě napomínat, vyučovat.

7.

Vraťme se k biblickému oddílu ze druhého listu apoštola Pavla Timoteovi, 4. kapitola, prvních 5 veršů. Už jsme si ukázali, že v těchto několika větách klade apoštol základ pro službu slovem Božím, a to především v Církvi, ve společenství věřících. **„Hlásej Slovo, přicházej s ním vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvej, napomínej se vši trpělivosti a s vyučováním.“** Kázání Božího slova není určeno okolnostmi a nepodléhá lidským měřítkům. Pro kazatele, faráře nebo kteréhokoli jiného bratra, sloužícího Božím slovem, nemá být směrodatný úspěch v očích lidí. Věrnost poslání a poslušnost Božích příkazů s ohledem na službu jsou základní předpoklady služby, která nachází zálibu v Božích očích.

„Usvědčuj, domlouvej, napomínej...“ Tři slovesa, tři příkazy. Ta první dvě slovesa jsou svým charakterem negativní, zatímco to třetí je pozitivní. To je typické pro vyváženou službu Slovem. Naše služba nesmí zdůrazňovat Boží soud na úkor Boží lásky, avšak ani Boží lásku na úkor Božího soudu. Jsou kazatelé, kteří se ve svých kázáních úzkostlivě vyhýbají jakékoli zmínce o hříchu. Tvrdí, že lidé jsou beztak zatíženi pocitem viny a není potřeba jim to znovu a znovu připomínat. Je prý důležitější zabývat se jejich potřebami, než jejich hříchem.

Jenomže to je velice povrchní uvažování. Proč? Protože největší a nejsilnější lidská potřeba je právě potřeba vypořádat se s hříchem! Lidé vidí ve svém životě a v životě druhých hřích a neví, co s ním. Neumí si s hříchem poradit, nerozumí mu, neví, jak se hříchu zbavit. Takže kázání, které neodhaluje lidský hřích a neusvědčuje ze hříchu, vlastně neřeší

nejhlubší lidskou potřebu. Lidé se mohou po takovém „sterilním“ kázání cítit dobře, mohou pochválit kazatele, jak pěkně kázal, ale v hloubi svého nitra nejsou uspokojeni. Smysl kázání Božího slova je shodný se smyslem Božího slova vůbec. K čemu je Boží slovo? **„Veškeré Písmo je vdechnuté Bohem a je užitečné k učení, k usvědčování, k napravování, k výchově ve spravedlnosti“ (2Tm 3,16).**

I v tomto textu vidíme vyváženost služby Slovem: Učení a výchova jsou prvky pozitivní a usvědčování s napravováním jsou prvky negativní.

Kazatel nesmí opomíjet pozitivní stránku služby Slovem. Jinak by jeho služba ubíjela, místo aby obživovala. Evangelium je dobrá, radostná zpráva na pozadí temnoty hříchu a jeho následků. Sloveso, které je přeloženo jako „napomínání“ se nám zdá také negativní. Avšak v původním řeckém textu Písma je to slovo „parakaleo“, což znamená spíš „povzbuzování“, než napomínání anebo napomínání v pozitivním slova smyslu. Kazatel musí umět lidi povzbudit stejně dobře, jako je musí umět usvědčit a domluvit jim. Dobrý služebník Slova konfrontuje posluchače s hříchem a povzbudí je ke správnému, to znamená spravedlivému životu. Má tak činit „se vši trpělivostí a s vyučováním“. Věřícím v Tessalonice apoštol Pavel připomíná, že je **„napomínal, povzbuzoval a zavazoval jako otec vlastní děti“ (1Te 2,11)**. Bez trpělivosti a systematické výuky se to neobejde.

V dalším verši našeho textu ze 2. listu Timoteovi vysvětluje apoštol Pavel, proč má Timoteus sloužit Slovem tak, jak má: **„Neboť přijde doba, kdy lidé nesnesou zdravé učení, nýbrž si podle vlastních žádostí budou shromažďovat učitele, aby jim říkali, co je jim příjemné“ (2Tm 4,3).**

To je prorocké slovo. Prorocký výrok pro dobu, v níž měl Timoteus žít a také pro dobu naši. Varování. Přijde nebezpečná doba, která bude poznamenána mimo jiné i tím, že lidé - věřící lidé, lidé v Církvi - nebudou stát o zdravé učení Božího slova, budou je odmítat a spolu se Slovem odmítnou i ty, kdo budou ve zdravém učení pokračovat. Proč lidé nesnášejí pravdu? Proč jim nesedí „zdravé učení“? Protože příliš milují hřích, hříšný způsob života. Zdravé učení Božího slova s sebou nese odhalování hříchu, usvědčování ze hříchu a povzbuzování ke

správnému, čistému životu. Evangelium není jen dobrá zpráva o odpuštění. Evangelium musí ukázat i na to, co má a musí být odpuštěno, aby byl člověk duchovně uzdraven, obnoven. Lidé nesnášejí, když je někdo usvědčuje z hříchu. U nevěřících to považujeme za normální, tato mentalita se však dostává i do Církve, mezi věřící lidi. Hlavně nikoho neurazit, nepohoršit, aby nám nepřestal chodit do shromáždění! Jaký nesmysl! Kde mají lidé slyšet o hříchu, když ne v kostele? Kde mají slyšet o tom, jak napravit své životy, když ne ve společenství věřících? A kdo se má o čistotu biblického učení zasazovat, když ne kazatel, farář nebo ti bratři, kteří Slovem slouží?

Po celém světě najdeme takové místní církve nebo sbory, které systematicky praktikují „bohoslužbu volného trhu“: Dejme lidem to, co chtějí, musíme je zaujmout, pobavit, přitáhnout, nesmíme jim říct pravdu do očí, nesmíme se jich nějak nešetrně dotknout, aby se neurazili. Ve jménu lásky se zapomíná na Boží svatost a na Boží soud nad hříchem, kompromituje se pravda. Taková „láska“ je však často jen důkazem našich vlastních osobních životních kompromisů, kterých jsme si až příliš dobře vědomi a proto „nemáme srdce,“ abychom o hříšném životním stylu hovořili s druhými.

Je přímo ironické, že tu apoštol Pavel píše o tom, že tito lidé, kteří nesnášejí zdravé učení •Božího slova, si shromažďují učitele. Jinými slovy, jsou to intelektuálové, kteří chtějí, aby jim někdo racionálním způsobem ospravedlnil jejich morální kompromisy. Nic proti vzdělání. Pravdou však zůstává, že dnešní svět je stále vzdělanější, vědomosti se zdvojnásobují každých 5 let, a v Církvi také nacházíme stále větší množství vysoce vzdělaných lidí. Je to v pořádku. Avšak ani vzdělání nám nesmí přerůst přes hlavu, když se jedná o Boží věci. Vzdělaný zbožný člověk podřizuje své vzdělání Božímu slovu. Nezneužívá svého vzdělání k tomu, aby mařil Boží dílo svou lidskou moudrostí. Boží dílo není v konfliktu se vzděláním. Avšak hříšný člověk má vždycky sklony k tomu, aby svého vzdělání a své inteligence zneužil proti Bohu. Hledá si učitele, kteří by mu pomohli smířit koncept Boha s bezbožným životním stylem. A to je samozřejmě nemožné!

Říkává se, že „jaký kazatel, takový sbor“. Avšak i opak je pravdou. Jaký sbor, takový kazatel. Hledají se, až se najdou. Lidé si najdou kazatele,

který jim bude kázat „co je jim příjemné“ a kazatel si najde společenství, které bude vyhovovat jeho vlastní zkompromitovanosti a povrchnosti.

Konec takové církve, takového společenství, je tragický. Čteme, že tito lidé „odvrátí sluch od pravdy a obrátí se k bájím“. Hříšný vzdělanec - intelektuál - dá přednost bajkám před pravdou. Smyšlenkám před pravdou. Filosofii před pravdou. Stává se tak obětí vlastního intelektu, obětí sebeklamu.

Mnozí lidé v Církvi dnes hledají všelijaké mimobiblické zkušenosti a prožitky. Dají víc na bajky moderních kazatelů než na poselství Božího slova v Jeho čistotě, pravdě a svatosti. Moderní evangelium pomíjí soud nad hříchem a kompromituje tak křesťanství jako celek. Odmítá konfrontaci se hříchem a stává se lidským výmyslem bez moci.

V 6. kapitole Janova evangelia máme svědectví o tom, že i někteří z původních učedníků Pána Ježíše se urazili nad Jeho učením: „...řekli: **„To je tvrdá řeč. Kdo to může poslouchat?“** (J 6,60) Z toho důvodu mnozí z jeho učedníků odešli zpět a už s ním nechodili. **„Ježíš řekl Dvanácti: „I vy chcete odejít?“ Šimon Petr mu odpověděl: „Pane, ke komu půjdeme? Máš slova věčného života.“**“ (J 6,66-68).

To je správná odpověď! Tady vidíme rozdíl mezi skutečnými učedníky a těmi, kdo se k Ježíšovi připojili jen tak, z nejrůznějších povrchních důvodů. Hlad po Božím slově, po slově života věčného! Láska k Božímu slovu! Takoví máme být, chceme-li být skutečně Jeho služebníky.

8.

Ještě jednou se vraťme ke krátkému oddílu z druhého listu apoštola Pavla Timoteovi. Zabýváme se výkladem prvních 5 veršů ze 4. kapitoly, kde Pavel vyučuje mladého Timotea službě Božím slovem. Už jsme si ukázali, že služba

Slovem je to nejcennější, co můžeme lidem nabídnout. Nepředkládáme jim slovo lidské moudrosti a vědomosti; předkládáme slovo „Boží, v němž spočívá nadpřirozená moc měnit lidské životy. Příklad životem je samozřejmě nesmírně cenný a důležitý, avšak služba Slovem je nezbytná! Za Božím slovem stojí živý Bůh, který skrze své slovo jedná. Proto je také tak nesmírně důležité, aby kazateli, faráři nebo kterémukoli jinému •bratrovi sloužícímu Slovem záleželo především na tom, aby se líbil Bohu, aby Boha poslouchal a podle Boží vůle žil. V tom spočívá pravý úspěch služebníka Božího, a nikoli v tom, jestli má shromáždění plné lidí a jestli se v jeho kostele lidé „cítí dobře“.

Hovořil jsem o tom, že služba Božím slovem má být vyvážená, že nesmíme vynechat slovo lásky ani slovo soudu. Apoštol Pavel prorocky předpovídá, že přijde doba, kdy si lidé - věřící lidé! - budou povolávat ke službě slovem „**učitele, aby jim říkali, co je jim příjemné**“, protože se odvrátí od pravdy a nebudou snášet zdravé učení. Běda kazateli, který káže svým posluchačům jen samé příjemné věci! Když se někteří z Ježíšových učedníků dali slyšet, že je Ježíšova řeč „tvrdá“, apoštol Petr říká Pánu Ježíši Kristu to známé krásné: „**Pane, ke komu bychom šli? Ty máš slova věčného života**“ (J 6,68). Pro někoho tvrdá řeč, pro jiného slova věčného života. Tak působí Boží Slovo. Rozděluje a obživuje.

Nemusí být příjemné, ale přináší život. Ten, kdo jakkoli kompromituje Boží slovo, ten se stává obětí sebeklamu, obětí vlastní lidské moudrosti, protože se - slovy apoštola Pavla - „**obrací k bájím**“. Jak ironické, že lidé jsou ochotnější uvěřit příjemným bajkám, než nepříjemné pravdě. A tady navazujeme na poslední apoštoloovo napomenutí na adresu mladého kazatele Timotea. Pavel píše: „**Avšak ty buď ve všem střízlivý, snášej útrapy, konej dílo zvěstovatele evangelia a cele se věnuj své službě**“ (2 Tm 4,5).

Slovo o střízlivosti v tomto spojení není slovem proti opilství. Ani to není slovo, které by mělo vést Timotea k nějaké přehnané vážnosti, zasmušilosti, k bubáctví. Výraz „střízlivý“ tu znamená „sebeovládání, stálost, pozornost“. Je to popis duševní a duchovní pohotovosti a zároveň nadvlády nad vlastními smysly. Správný služebník Slova je člověk stálý, pevný, cílevědomý, ovládá své pocity, smysly, vášně, choutky. Něco jako sportovec, který podřídí celou svou životosprávu jednomu cíli: zvítězit! Kazatel se nemá nechat jen tak unést nějakým moderním trendem, novou myšlenkou, lidskými nápady. Uprostřed proměnlivého světa má stát služebník Boží pevně a neochvějně na pravdách Božího slova. Církev nepotřebuje služebníky, kteří by „šli s dobou“. Církev potřebuje kazatele, kteří jsou stálí v nestálém světě, kteří jsou si vědomi toho, co je v životě skutečně důležité, na čem záleží, kteří se varují falešných učení a kacírských myšlenek. Církev potřebuje kazatele odvážné, hotové ke zvěstování Božího slova „vhod i nevhod“.

Snášet protivenství může znamenat celou řadu věcí, od pouhého posměchu a nepohodlí až po fyzické pronásledování, věznění, mučení nebo dokonce smrt. Mezitím je nejrůznější šikanování, urážení, pomlavy, diskriminace apod. Protivenství jde ruku v ruce s důslednou službou Slovem. Služebníkovi Božího slova nesmí jít o lidský aplaus, o pozemské pohodlí. Když Bůh dá pokoj, klid a pohodlí, je to Jeho zvláštní milost. Dobrý kazatel však nedělá z pohodlí svůj cíl, nezaměřuje se na ně jako na něco důležitého.

Žádná služba, co za něco stojí, není bez bolesti. Pro věrného služebníka Božího neexistuje bezproblémové společenství věřících. Ten, kdo káže čisté Boží slovo v jeho plnosti, se setká s překážkami. Kompromis není ve slovníku bratra, který se chce líbit Bohu. A nekompromisní

služba s sebou vždycky nese protivenství. Nejen ze strany nevěřícího světa, ale i ze strany věřících, někdy tzv. přátel nebo dokonce i rodiny. Věrný Boží služebník se drží pravdy a protivenství naprosto logicky následuje. Apoštol Pavel připomíná

Timoteovi na jiném místě: „**Všichni, kdo chtějí zbožně žít v Kristu Ježíši, zakusí pronásledování**“ (2Tm 3,12)

Tedy nejen služba Slovem, ale i důsledně zbožný život s sebou nese pronásledování nejrůznějšího druhu. Jak reagoval Timoteus na slovo apoštola Pavla o protivenství? Snášel je, nebo se mu vyhýbal? V této souvislosti nacházíme pozoruhodnou zmínku o Timoteovi ve 13. kapitole epištoly Židům, kde čteme (s největší pravděpodobností z pera apoštola Pavla): „**Sděluji vám, že náš bratr Timoteus je na svobodě. Přejede-li sem brzo, navštívím vás s ním**“ (Žd 13,23)

Timoteus propuštěn? Propuštěn z čeho? Řecký výraz naznačuje, že se jednalo o propuštění z vězení. Timoteus trpěl pro svou víru a službu. Nezkompromitoval se. Zůstal věrný. Nenašel si žádnou výmluvu, aby se vyhnul pronásledování. Obstál ve zkoušce.

Konej dílo evangelisty. Na první pohled by se mohlo zdát, že sem toto slovo tak trochu nepatří, nebo že je to podstatná změna směru ve smyslu činnosti mladého Timotea. Není tomu tak. Apoštol Pavel povzbuzuje svého učedníka, aby nepracoval jen v rámci místního společenství věřících, nýbrž aby se pustil ven, za „brány“ Církve, mezi nevěřící. Součástí povolání do služby kazatele Božího slova je evangelizace, šíření evangelia mezi nevěřícími. Žádný Boží služebník by se neměl evangelizační práci vyhýbat. Osobně mám za to, že každý kazatel nebo teolog by měl strávit určitý čas jednou v roce někde mezi nevěřícími, v tzv. světském prostředí. To je zkušenost, která se dá těžko nahradit. Vede k daleko většímu zájmu o záchranu lidských životů pro věčnost. Kazatelé, faráři a teologové by měli mít povinné pracovní brigády v továrnách a v kancelářích a v podnicích nejrůznějšího druhu, aby poznali na vlastní kůži, co to je „ztracený svět“. Ověřili by si tak znovu a znovu své postavení Božích služebníků.

Naplň svou službu. To je slovo o „zkompletování“, o vyplnění poslání, o dokončení svěřeného díla. Také je to slovo namířené proti polovičatosti. Žádný Boží služebník by se neměl věnovat Božímu dílu „na

poloviční pracovní úvazek“. V Boží službě jsme naplno. Před koncem svého vlastního života mohl apoštol Pavel napsat toto vzácné svědectví: **„Neboť já již budu obětován, přišel čas mého odchodu. Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, víru zachoval. Nyní je pro mne připraven vavřín spravedlnosti, který mi dá v onen den Pán, ten spravedlivý soudce. A nejen mně, nýbrž všem, kteří s láskou vyhlížejí jeho příchod“ (2Tm 4,6-8).**

Timoteus měl směřovat ke stejnému vyznání. A máme k němu směřovat i my, kdo se hlásíme do řad Božích služebníků.

9.

Dva týdny poté, co se kazatel Charles Spurgeon rozešel s anglickou Baptistickou Jednotou, napsal mocné kázání. Angličtí baptisté se vzdali svého nejmocnějšího kazatele proto, že je nabádal k důslednému zvěstování čistého Božího slova, varoval je před modernismem a církevním pragmatismem, ukazoval na kazatelské kompromisy a obvinil Jednotu, že se odchyluje od základních požadavků evangelia. Baptisté na něj uvalili cenzuru a Spurgeon nakonec z Jednoty vystoupil. Toto je tedy úryvek z jeho kázání po vyhlášení cenzury:

„Nikdy nesmíme skrývat své barvy! Jsou chvíle, kdy se musíme prodrat kupředu a vyhledat souboj, když to čest našeho Kapitána vyžaduje. Nikdy se nesmíme stydět nebo se strachovat. Náš Pán Ježíš si zaslouhuje, abychom přinesli nejvyšší oběti pro obranu víry. Naše pověst, pohodlí, celý náš život musí být obětován jménu Pána Ježíše a víře v Něj. A jestli musíme v boji riskovat své dobré jméno a svůj život, aby bylo dosaženo vítězství, pak si řekněme: V tomto boji musí někteří padnout. Proč bych to neměl být já? Rád budu následovat svého Mistra a ponesu hanbu kvůli Němu. Jen stateční vojáci jsou hodni našeho velkého Pána. Ti, kteří se schovávají vzadu, aby neztratili své pohodlí, nejsou hodni království...“

Všichni obdivujeme Luthera! Ano, ano, avšak zároveň nechceme, aby někdo dnes jako Luther kdysi vystoupil a jednal. Když se jdete podívat do zoologické zahrady, všichni obdivujete medvěda. Ale chtěli byste mít takového medvěda doma nebo aby se potuloval volně po ulicích? Proti tomu byste se postavili - a máte pravdu. Stejně tak obdivujeme muže velké víry, jako byl Luther před nějakými čtyřmi sty lety. Luther žil ve vězení, v kleci minulých věků a let. Dnes bychom takového muže považovali za nenesitelného a nepřijatelného. Za každou cenu bychom se ho chtěli zbavit.

Obvinili bychom ho ze všeho možného. Ale představte si, že to byli právě tito muži jako Luther, Kalvín, Zwingli a jim podobní, kdo prohlásili: „Svět je v nepořádku. Jestli se však pokusíme o nápravu, vzbudíme nepokoj, dostaneme se do těžkostí, upadneme v nemilost. Raději se na to vyspíme a ono to přejde, a když se vzbudíme, všechno snad bude lepší.“

Kdyby takto jednali, žili bychom dodnes v hrozných bludech. Rok po roce, století za stoletím by vládla tyranie kacířství a bludů. Tito muži milovali Ježíše a pravou víru natolik, že nedovolili, aby se po ní šlapalo. My jsme jim velkými dlužníky! Splatme proto na synech to, co dlužíme otcům.

I dnes je to jak za doby reformace. Je zapotřebí velkých rozhodnutí. Dnešek čeká na muže. Kde je muž pro dnešek? My, kterým bylo předáno evangelium z rukou mučedníků, si nesmíme dovolit s ním zahrávat. Nesmíme dovolit druhým, aby je ponižovali a pošlapávali. Zrádci evangelia jsou ti, kdo je na oko milují, avšak ve skutečnosti jím pohrdají. Víra, kterou vyznávám, je skropena krví mých předků. Mám se snad vzdát této víry mám se vzdát pokladu, který nám byl předán mřížemi vězení nebo ohněm hranic?

Když pomyslím na to, jak mnoho museli druzí trpět pro víru, ten malý posměch, který dnes možná strpím, není ve srovnání s jejich utrpením ničím a nestojí ani za zmínku. Víra našich předků by nás měla vést k věrnosti Pánu Bohu našich otců, k věrnosti evangeliu.

Podívejme se na celou věc takto: Jestli Pán Ježíš neuspíší svůj příchod, přijde po nás další generace a po ní možná zase nová a ještě další. Všechny generace, které přijdou po nás, budou poznamenány našimi omyly a kompromisy, jestli dnes nebudeme věrni Bohu a pravdě Jeho slova. Jsme na křižovatce dějin. Jestli se dáme doprava, pak naše děti a jejich děti půjdou po nás stejnou cestou pravdy. Jestli se dáme doleva, i ti dnes ještě nenarození půjdou po nás cestou omylů a prokletí, cestou bludů a lží, a budou nás právem vinit za svůj osud. Bůh nám dej věrnost pro naše předky i pro naše potomky! Bůh nám dej pocit zodpovědnosti za životy lidí kolem nás! Jak může být svět zachráněn, když je Církev Bohu nevěrná? Jestli naše evangelium není čisté a jasné, zůstane nám jen samá bída a zoufalství. Počínejte si statečně, moji milí, ve jménu Božím vás prosím! Jako váš bratr v Kristu vás vyzývám: Buďte věrni pravdě! Zůstávejte v pravdě! Jednejte jako muži, buďte silní, stateční. Kéž vás Pán posiluje! Amen.“

Spurgeon udělal pro příští generace, co mohl. Předal štafetu. Dnes záleží na nás, jak se zachováme, jak věrní budeme pravdě Božího slova. Zachováme víru? Vybojujeme dobrý boj? Naplníme své poslání? Jsme ochotni snášet protivensství? Jsme cele zasvěceni nádherné službě evangelia, bez studu a beze strachu? Je nám poselství Bible, Božího slova, nade všecko?

Ten, kdo miluje Pána Ježíše a Jeho Církev, nesmí stát nečinně, když vidí, jak se Církev dostává na skluzavku kompromisu se světem. Muži a ženy před námi platili krví za čistotu víry, za vítězství pravdy. Nyní je řada na nás, abychom střezili pravdu. To je úkol, který vyžaduje mnoho odvahy, žádný kompromis. Zasvěcení Bohu a Jeho dílu. Dovolte, abych ještě jednou citoval Spurgeona:

„Milí přátelé, to je naše poselství. Naše zvěst musí být: Hle, Beránek Boží! Máš snad jiné poselství? To není možné! Bůh by tě s jiným evangeliem neposlal! To jediné evangelium, které Bůh svěřil lidem, aby zvěštovali po celé Zemi, je spasení skrze Beránka - Syna Božího, záchrana skrze prolitou krev Ježíše Krista.... Mluvit o Ježíši, to je naše zaměstnání. Nemáme co zvěstovat, jestli nezvěstujeme Boží zjevení v osobě Krista Ježíše. On je naše potěšení, On je naše zvěst.“

Apoštol Pavel vyzývá Timotea: **„Hlásej Slovo!“** My sami o sobě nemáme co říct, nemáme poselství, které by zachránilo svět, které by přineslo nápravu lidských životů, které by vneslo radost do lidských srdcí. Jedině evangelium Boží, evangelium Pána Ježíše Krista má tu moc. Není lepší zprávy, není radostnějšího poselství. To musí vědět každý z nás, musí to vědět celá Církev.

„Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, víru zachoval“, píše apoštol Pavel mladému Timoteovi. Je to i naše svědectví? Bojujeme dobrý boj? Běžíme, abychom dokončili? Zachováváme víru? Pro pravého Božího služebníka není jiná možnost. Bůh nám pomáhaj, abychom takovými skutečnými služebníky Božího slova byli.

10.

„Na nedávném sejití kazatelů a církevních pracovníků se mnozí přihlásili s pochybnostmi o hodnotě modlitebních shromáždění Modlitební hodiny jsou málo navštěvované a z toho důvodu se od nich upouští Co to znamená? Je na tom společenství věřících dobře, když mají jen jedno modlitební shromáždění týdně a k tomu ještě jen s hrstkou lidí?“ (C. H. Spurgeon) Dnešní Církev prochází revolučními změnami ve stylu a způsobu shromažďování a vedení bohoslužeb. Jsou to změny tak veliké, že bez nadsázky můžeme prohlásit, že k ničemu takovému nedošlo od doby reformace. Kazatelská služba začala přejímat způsoby „marketingu“ a to, co vidíme ve stále větším počtu církevních společenství, je následek této církevní filosofie tržního hospodářství. Církevní praxí se stává snaha o co největší přitažlivost křesťanství pro co největší počet lidí.

Tzv. „odborníci“ prohlašují, že kazatelé a vedení sborů, pokud chtějí mít úspěch, se musí přidat k tomuto modernímu trendu. Musíme prý nevěřícím připravit prostředí, kde se necítí nijak ohroženi nebo napadáni, musíme jim ponechat jejich svobodu, důstojnost a anonymitu. A hlavně se musíme postarat o dobrou zábavu. Církev, které se budou řídit těmito zásadami, porostou. Ostatní jsou předem určeny k zániku.

To, co se zkouší v církvích ve Spojených státech - ale nejen zde - jsou skutečně radikální změny. Například některé církve nabízejí své hlavní bohoslužby v pátek nebo v sobotu večer. Tato shromáždění jsou většinou vyplněna hudbou a zpěvem a všelijakou „náboženskou zábavou“, aby se tím nabídla alternativa pro ty, kdo jsou zvyklí chodit v pátek nebo v sobotu do kina nebo do divadla, případně na večírky. Tím se zároveň dosáhne toho, že má člověk v sobotu ráno shromáždění tak říkajíc „z krku“ a víkend je krásně volný pro rekreaci. Neděle se považuje za jaksi

„zkaženou“, když se jde ráno do shromáždění, které je někdy navíc spojené s modlitební hodinou, případně s návštěvou nemocných. Skutečně se množí případy, kdy jsou tyto bohoslužby v týdnu lépe navštěvovány, než tradiční nedělní shromáždění.

To však není všechno. Tyto „moderní bohoslužby“ někdy nemají žádné kázání Božího slova. Jak už jsem řekl, spíš jsou vyplněny hudbou a zpěvem, divadelními scénkami, audio-vizuálními prezentacemi a dalšími způsoby, které mají zprostředkovat zvěstování Božího slova, evangelia.

„Musíte chápat, že toto je generace, která odrostla před televizí“, řekl jeden kazatel redaktorovi známého časopisu „Time“; „těm se musí přinést náboženství tvořivým a vizuálním způsobem.“ Takže to první, co se dá stranou, je tradiční kázání, výklad Božího slova. A dokonce i to, co se prezentuje, se prezentuje tak, aby se nevěřící „necítili dotčeni,“ aby se ve shromáždění „cítili jako doma.“ Podle toho se řídí výběr hudby a jiných uměleckých projevů; hlavně, když se nekáže.

Cílem těchto změn je dosáhnout toho, aby se Církev stala „přátelskou s ohledem na uživatele“. Aby se stala „spotřebitelskou“ Církví. Aby v ní našel každý člověk to, co právě potřebuje. Jako když se jde na nákup do samoobsluhy nebo do obchodního domu. Na nákup jdeme proto, abychom uspokojili svoje potřeby. Když se nám jeden obchod nelíbí, nebo když v něm nemají to, co právě hledáme, jdeme do dalšího. Na to si zvykáme velice rádi a rychle v našem novém tržním hospodářství. A když se jedná o spotřebitelské zboží, jistě je to tak dobře. Ale dá se obchodovat s duchovními realitami? Může Církev nabízet svoje „zboží“ jako na trhu? Může si dovolit vynechat kázání Božího slova jen proto, že lidé „nekupují“?

Aby mě někdo neobvinil, že přeháním, chci uvést, že stále ještě existuje dost církví, modliteben a kostelů, kde se káže. Avšak jaké se káže kázání? Co uslyšíme od dnešních kazatelů, kteří se nechávají svést trendem „spotřebního náboženství“? Slyšíme často dobré řečníky. Slyšíme psychologicky dobře promyšlené a přednesené projevy. Slyšíme, jak se kazatel snaží své „ovečky“ motivovat k činu. Ale hlavně opatrně, zvolna, aby se nikdo neurazil, aby se někoho moje slovo nešetřně nedotklo. Abychom si získali hodně přátel, aby nám nikdo neodešel uprostřed

kázání.

Uvedu seznam, který jsem nedávno objevil v jednom americkém časopise. Je to seznam, který uvádí hlavní charakteristiky dnešní „moderní bohoslužby“ ve Spojených státech:

- žádné hrozby, žádné peklo;
- shromáždění je velice neformální, lidem není vyhrožováno, nejsou nazýváni hříšníky;
- odpovědí na všechny problémy je Bůh, ale to je v kázání až docela nakonec, téměř jakoby mimochodem, nenásilně;
- žádné probouzení pocitů viny;
- kázání je aktuální, má spád, je pozitivní a především krátké; není to vlastně ani tak kázání, jako spíš přátelský pohovor;
- kázání se sice týká spasení, ale nemluví se moc o hříchu; jedná se spíš o spasení z bezvýchodnosti života, záchrana před osamocností, spasení od nedostatku vědomí smyslu života;
- úkolem kazatele je především to, aby dostal lidi do shromáždění a aby je tam udržel.

Možná si někdo v této chvíli říká, že to není tak docela špatné, že to jsou dobré myšlenky. Skutečností zůstává, že dochází k jednoznačnému posunu od Božího slova k lidské moudrosti. Pravda je kompromitována, zábava nahrazuje systematickou výuku Písma, pod rouškou „evangelizace“ se upouští od církevní kázně, od biblických požadavků na život Církve a křesťana jednotlivce. Lidské filosofie a metody práce se snaží vytlačit a nahradit moc Božího slova.

Jak už jsem řekl, v samém středu tohoto přístupu k církevní práci je „pan spotřebitel“, zákazník. „Zákazník - náš pán“ je krásné heslo pro prodej ponožek, praček nebo aut. Platí to však pro duchovní práci v Církvi? Máme skutečně začít „prodávat“ to, co lidé „kupují“ a upouštět od nabídky „zboží“, o které nikdo nestojí? Moderní Církev se zabývá víc lidskými citovými potřebami než duchovními nedostatky. Zdůrazňují se například pocity osamocení, strach před neúspěchem, nedostatek sebedůvěry, pocity zloby, deprese, nesnášenlivost apod. Některé tyto pocity jsou skutečné, jiné jsou uměle vyvolány psychologickým nátlakem. Vysvětluje se, že závislosti jako jsou narkomanie, alkoholismus, sexuální

promiskuita, že to jsou všechno důsledky nebo úkazy psychologických vad a nedostatků. To hlavní, kořen všeho zla, lidská zkaženost a hřích, se opomíjí.

Kazatelé už dnes nekáží o tom, co Bůh vyžaduje od člověka. Z Boha se dělá služebníček, který uspokojí každou lidskou potřebu. Naprosto se vynechává biblická skutečnost, že každá lidská potřeba je uspokojena v Kristu Ježíši! Ježíš Kristus je Pán! Pán, který má naprosto jednoznačné požadavky na člověka. Požadavky, o kterých se nekáže, protože jsou „příliš náročné“ a lidé o nich nechtějí slyšet. Proto jsou kazatelny ve stále větší míře obsazovány **„učiteli, kteří jim říkají, co je jim příjemné“ (2Tm 4,3)**. Bůh nás chraň před podobným smýšlením a jednáním! Bůh nás chraň před „spotřebitelským Kristem“ a před „spotřebitelskou Církví“!

11.

Na jednom místě v Písmu čteme o tom, že věřící prvotní Církve kdysi „**pobouřili celý svět**“ (Sk 17,6). My žijeme v době, kdy se zdá, jako by spíš svět pobuřoval nebo zneklidňoval Církev. Bůh je však svrchovaný ve svém jednání a k obecenství a službě Církve nám dal jako svůj vlastní podklad Bibli. Bible je první a poslední autoritou, nejvyšší autoritou pro Církev a její službu na tomto světě. Církev se má věnovat skutečným potřebám lidí. Jejím úkolem není uspokojovat každého na setkání. Pánem - Hlavou - Církve není nikdo jiný než Ježíš Kristus a je to On, kdo spravuje Církev ve všem.

Když se dnes díváme na Církev, vidíme v ní trendy, které nemají s Písmem co dělat. Tyto trendy nevycházejí z Hlavy Církve, z Krista, nýbrž z lidí, z církevního vedení a z jednotlivců posedlých touhou po moci, slávě a majetku. Někomu se může zdát, že tu mluvím především o Církvi na Západě a do jisté míry je to pravda. Ovšem i v našich zemích už můžeme pozorovat, jak se Církev začíná měnit ve svobodné společnosti, jak na ni začíná působit tržní hospodářství a jak do ní začínají pronikat cizí vlivy. Pokud někdo nechce brát moje úvahy jako aktuální, budu rád, když zazní alespoň jako důrazné varování.

Když čteme knihu Skutků apoštolských, obraz prvotní Církve se nerovnává s obrazem Církve dnešní, ať žijeme kdekoli. Na jedné straně tam čteme o veliké vzájemné lásce mezi věřícími, na druhé straně tam však také čteme o strachu, který padl na Církev, když viděli mocné Boží činy, konané skrze apoštoly. Pátá kapitola knihy Skutků, kde čteme o případu Ananiáše a Safiry, je nesmírně pozoruhodným svědectvím této skutečnosti. Celá ta známá událost, která proběhla před očima Církve

v Jeruzalémě a roznesla se po celém okolí, způsobila, že „...z ostatních se nikdo neodvažoval k nim připojit“ (Sk 5,13). Nevěřící lidé, kteří pozorovali, jak Bůh naložil s těmi dvěma pokrytci a lháři, byli tak postrašeni, že se ani neodvažovali připojit se k církevním bohoslužbám, ke shromáždění! Zároveň tam však čteme stejně pozoruhodné slovo o tom, že „...lid je velebil.“ Církev vystupovala tak, že se nevěřící lidé báli Boha, avšak zároveň měli Církev ve vážnosti. Projevuje se takto dnešní Církev, projevují se takovým způsobem naše místní sbory, místní společenství věřících? Anebo děláme všechno pro to, aby se lidé zvenku „mezi námi cítili dobře“ ?!

Abychom správně pochopili význam páté kapitoly knihy Skutků, musíme brát její obsah v kontextu kapitoly čtvrté. Pamatujme na to, že v této době je Církev jakýmsi „novorozenětem“, ve vši své čistotě, čerstvosti a vitalitě. Není ještě poznamenaná nějakými velkými hříchy a lidskými pády. Věřící pečlivě studují a zkoumají apoštolské učení. Radují se z nádherného společenství, které do té doby neznali, bez zábran společenských a etnických, bez pokrytectví. Láska a radost jsou hlavními charakteristikami každodenního společenství. Již z toho důvodu bylo svědectví prvotní Církve tak jasné a výrazné. Výsledkem tohoto svědectví je, že bylo během několika málo týdnů k Církvi připojeno něco mezi 15 a 20 tisíci lidí! To byli lidé, kteří uvěřili v Pána Ježíše Krista a Pán Církve je připojil ke svému lidu. Boží a lidský nepřítel, satan, nezůstává pozadu. Prostřednictvím pronásledování se snaží dílo Boží mařit. Nedaří se mu to však. Církev je ještě odvážnější a důslednější ve svém projevu, ve svém svědectví, ve své službě. A proto ještě víc lidí přichází ke spasení skrze víru v Ježíše Krista. Bůh je v té době v Církvi přímo „viditelný a hmatatelný“. Kristus je živým Pánem Církve a moc Duchu Svatého je zřejmá na první pohled. Satan proto přichází s jinou nebezpečnou strategií. Když nezmaří Církev vnějším pronásledováním, pokusí se zničit ji útokem zevnitř.

Pátá kapitola knihy Skutků je vlastně historickým záznamem prvního velkého hříchu v Církvi. Biblický popis celé té události je jedním z velkých svědectví o věrohodnosti, čestnosti, otevřenosti a pravdivosti Bible. Bůh neskrývá lidskou špatnost, lidský hřích. Naopak, hřích vždycky musí být odhalen, aby mohlo dojít k nápravě. Bůh nám v Bibli

nezanechal nějaký povrchní obraz Církve, která by byla bez hříchu a ošklivosti. Církev nikdy nebyla dokonalá. Lidé ovšem této skutečnosti používají jako výmluvy a říkají nám: „Jó, já bych chodil do kostela, do sboru, do shromáždění. Jen kdyby tam nebylo tolik náboženských pokrytců!“ Když to slyším, někdy si v duchu říkám: „Vždycky máme u nás ve sboru místo ještě pro jednoho!“ Tato výmluva je totiž sama o sobě pokrytecká. Samozřejmě, že jsou v Církvi pokrytci! To je nám jasné právě už z 5. kapitoly knihy Skutků. Rozdíl mezi pokrytcem v Církvi a pokrytcem mimo Církev je ten, že v Církvi je to pokrytectví krásně viditelné, zatímco mimo Církve se dá hezky utajit a skrýt. Proto se lidé bojí jít do společenství Církve!

Od 5. kapitoly knihy Skutků začíná viditelná přítomnost hříchu v Církvi. V každém dopise, který kdy apoštol Pavel napsal místnímu společenství věřících, se musel dotknout přítomnosti hříchu v jejich středu a hovořit o následcích hříchu ve společenství Církve. Ať už píše Korintským, Galatským nebo Efezským, případně Filipským nebo Koloským, vždycky Pavel bojuje svým perem proti pronikání hříchu do Církve.

Zatímco ve čtvrté kapitole této biblické knihy čteme o úžasné štědrém, plodném a čistém společenství prvotní Církve, kapitola pátá je v příkrém kontrastu ke všem těmto věcem. Ve čtvrté kapitole se Církev raduje ze společenství, dbá na Boží slovo, věřící jednotlivci si navzájem pomáhají a čteme, že **„...každého dne pobývali svorně v chrámu, po domech lámali chléb a dělili se o jídlo s radostí a upřímným srdcem“ (Sk 2,42)**. To není něco, co by nutně přitahovalo nevěřící. Ale Pán přidával každý den nové věřící do tohoto prvotního společenství Církve.

Autor knihy Skutků, Lukáš, zaznamenává, že: **„Nikdo mezi nimi netrpěl nouzi, neboť ti, kteří měli pole nebo domy, prodávali je, a peníze, které utržili, skládali apoštolům k nohám. Z toho se rozdávalo každému, jak kdo potřeboval“ (Sk 4,34-35)**. Jako příklad této štědrosti je uveden jakýsi Josef, kterého apoštolé nazvali Barnabášem, což znamená v původním významu „syn povzbuzení“. Tento muž byl levita, to znamená z izraelského kněžského rodu levitů. Prodal své pole a přinesl apoštolům peníze, aby je rozdělili mezi potřebné. Nečekal žádné zvláštní uznání, ani si tím nechtěl nikoho naklonit, netrval na tom, aby věděl, jak apoštolové s penězi naloží. Dal z pohnutky čistého srdce,

z lásky k Bohu a k bližním. Podle obsahu 4. kapitoly víme, že takto se v těch dnech zachovali mnozí další věřící.

Ale ne všichni. Příběh, který následuje v 5. kapitole stojí v přímém protikladu k obsahu a tónu kapitoly čtvrté. Příběh Ananiáše a Safiry je i pro nás dnes výstražným příkladem. Zároveň si však na něm můžeme ověřit, jak na tom je dnešní Církev, jak je na tom každé naše místní společenství věřících.

12.

Čtvrtá a pátá kapitola knihy Skutků je v příkrém protikladu a já bych rád vysvětlil, jaká „atmosféra“ tehdy panovala v prvotní Církvi, jak se satanovi podařilo vnést hřích do panenského prostředí prvotní Církve a jaké z toho plynou důsledky i pro nás dnes, pro dnešní Církev Ježíše Krista.

Skončili jsme poukazem na kladný příklad Josefa zvaného Barnabáš, který z pohnutky své víry v Pána Ježíše Krista a lásky k Bohu a bližním prodal svůj majetek - pole - a peněžitý výtěžek dal k dispozici apoštolům, aby peníze rozdělili mezi potřebné. Nežádal uznání, nečekal veřejnou pochvalu, netrval na nějakém svém právu v tom, jak s penězi naložit. Je nám vzácným příkladem toho, jak si tehdy věřící lidé vzájemně důvěřovali. A apoštolové samozřejmě této důvěře nezneužili.

V kontrastu k Barnabášovi tu pak máme v 5. kapitole manželskou dvojici, Ananiáše se Safirou. **„Také nějaký muž, jménem Ananiáš, a jeho manželka Safira prodali svůj pozemek. Ananiáš si však s vědomím své ženy dal nějaké peníze stranou, zbytek přinesl a položil apoštolům k nohám. Ale Petr mu řekl: Ananiáši, proč satan ovládl tvé srdce, že jsi lhal Duchu svatému a dal stranou část peněz za to pole? Bylo tvé a mohl sis je přece ponechat; a když jsi je prodal, mohl jsi s penězi naložit podle svého. Jak ses mohl odhodlat k tomuto činu? Nelhal jsi lidem, ale Bohu! Když to Ananiáš uslyšel, skácel se a byl mrtev; a na všechny, kteří to slyšeli, padla veliká bázeň. Mladší z bratrů ho přikryli, vynesli a pohřbili. Asi po třech hodinách vstoupila jeho žena, netušíc, co se stalo. Petr se na ni obrátil: Pověz mi, prodali jste to pole opravdu jen za tolik peněz? Ona řekla: Ano, jen za tolik.**

Petr jí řekl: Proč jste se smluvili a tak pokoušeli Ducha Páně? Hle, za dveřmi je slyšet kroky těch, kteří pochovali tvého muže; ti odnesou i tebe. A hned se skácela u jeho nohou a zemřela. Když ti mládenci vstoupili dovnitř, našli ji mrtvou. Vynesli ji a pohřbili k jejímu muži. A velká bázeň padla na celou církev i na všechny, kteří o tom slyšeli“ (Sk 5,1-11).

Toto je historický záznam prvního veřejného hříchu v Církvi. Hřích Ananiáše a Safiry je charakterizován lakomstvím a podvodem. Jejich hřích je novozákonním odvarem Akánova hříchu starozákonní knihy Jozue.

Věřící lidé prvotní Církve v Jeruzalémě dávali ze srdce naplněného Duchem Svatým. Ananiášův hřích prozradil srdce plné satana (Sk 5,3). Ananiášovo jméno znamená „Pán je milostivý“ a jméno jeho manželky, Safira, znamená „krásná“. Jejich skutek nebyl ani milostivý, ani krásný.

V čem vidíme pohnutku tohoto zavrženíhodného činu? Ananiáš se Safirou zatoužili především po určité „duchovní prestiži“. Chtěli, aby to vypadalo, že dávají obětavě, zatímco ve skutečnosti si ponechali část výtěžku pro sebe. Podle toho vidíme, že měli rádi peníze. Písmo nás varuje, že „milování peněz je kořenem všeho zlého“. Apoštol Pavel píše Timoteovi: **„Někteří, kdo se po nich pachtili, zbloudili od víry a způsobili si mnoho bolesti“ (1Tm 6,10).** Peníze, peníze! Trvalo mi to určitou dobu, než jsem si uvědomil, že láska k penězům nespočívá jen v tom, že lidé chtějí mít co nejvíc peněz. Láska k penězům je prostě láska k penězům! I ti, kdo rádi peníze rozdávají, mohou mít peníze „rádi“! Znáám takové lidi. Jsou to lidé, kteří se prostě rádi zaobírají penězi. Dělá jim to dobře, když mohou hodně mít a hodně dávat. I to je láska k penězům, před kterou Písmo varuje. Peníze jsou sice nezbytné k životu, ale nikdy je nemáme mít „rádi“. Autor epištoly Židům píše: **„Nedejte se vést láskou k penězům; buďte spokojeni s tím, co máte. Vždyť Bůh řekl: Nikdy tě neopustím a nikdy se tě nezřeknu“ (Žd 13,5).**

Ananiáš se Safirou byli láskou k penězům tak přemoženi, že se spikli, aby se dopustili veřejného činu pokrytectví. Chtěli dosáhnout veřejného uznání a zároveň chtěli mít peníze. Jejich hřích samozřejmě nespočíval v tom, že apoštolům nedali celý výtěžek. Nikdo nikoho nenutil, aby dal všechno, co měl, nebo za co prodal. Jejich hřích spočíval v jejich lži! Oni

lhali nejen lidem, ale především Bohu a k tomu všemu veřejně (Sk 5,4). Mysleli si, že svou lež zatají, to se jim však nepodařilo.

Když budeme naprosto upřímní, jistě uznáme, že pokrytectví tohoto druhu není zrovna nic výjimečného. Také tu nešlo o vraždu nebo jiný „hrozný hřích“ podle lidských měřítek. Když se dělá ve shromáždění peněžní sbírka, kolik lidí dá peníze takovým způsobem, aby soused vedle si myslel, že dali hodně, i když to bylo žalostně málo. V Americe se kvůli tomu zavedly obálky, takže nikdo vedle mě neví, kolik jsem do té obálky před začátkem shromáždění vložil. Jenomže to, co se nám zdá jako poměrně „malý hřích“, Bůh posuzuje jinak. Pán Ježíš Kristus nazval takovéto pokrytectví „kvasem farizeů“ (L 12,1). V Matoušově evangeliu máme v souvislosti s dáváním peněz na dobročinné účely zaznamenána tato slova Pána Ježíše: **„Když tedy dáváš almužnu, nevytrubuj před sebou, jako to činí pokrytci v synagogách a na ulicích, aby byli pochválení od lidí. Amen, pravím vám, mají už svou odměnu. Ale když ty dáváš almužnu, ať nepozná tvá levice, co činí tvá pravice, aby tvá almužna zůstala skrytá. A tvůj Otec, který vidí v skrytu, ti odplatí“** (Mt 6,2-4).

„Kvas farizeů“ byla infekce, která měla nakazit celou Církev. Proto se Bůh s celým případem vypořádal velice radikálně. Apoštol Petr, veden Duchem Svatým, okamžitě prohlédl Ananiášovu lež. Říká mu: **„Ananiáši, proč satan ovládl tvé srdce, že jsi lhal Duchu Svatému a dal jsi stranou část peněz za to pole ?!“** Dovedeme si představit Ananiášův šok? Konfrontace před celým shromážděním! V mnohém dnešním církevním společenství by Ananiáš dostal uznání a pochvalu, po kterých toužil. Kazatel nebo starší bratr by peníze vzali, i kdyby věděli, že dárcovy pohnutky nebyly čisté. Nechtěli by dárce urazit, báli by se, že už by do sborové sbírky nedal nikdy ani korunu a přijali by dar „ve prospěch díla Božího“.

Ne tak apoštol Petr! **„Proč satan ovládl tvé srdce?!“** „Proč ses rozhodl ve svém srdci k takové věci?!“ Petr klade vinu Ananiášovi, nikoli satanovi. Boží soud byl rychlý, přísný a konečný, bez možnosti odvolání. Ananiáš je na místě mrtev. V určitých případech jedná svrchovaný Bůh přesně tak. Jindy s trestem vyčkává. Ale pokaždé hřích soudí. Někdy je trestem fyzická smrt, jindy nikoli. Někdy je to nemoc, konec Božího po-

žehnání, nejistota ve vztahu k Bohu, apod. Apoštol Petr byl stejně přímý ve svém jednání s Ananiášovou manželkou Satirou. Také neměla čas na to, aby se nějak vymluvila ze své nehorázně lži. Když ji Petr konfrontuje s fakty, padá mrtvá k apoštolovým nohám.

Bůh to myslí s čistotou Církve nesmírně vážně. Smrtelně vážně. Bůh si nehraje na církev, na víru, na náboženství. Bohu se nejedná o to, aby Církev vypadala krásně jen na oko. Bohu záleží na upřímnosti, na spravedlnosti, na pravdě a čistotě, na svatosti Církve a každého jejího člena. A výsledek celého tohoto varovného příběhu? **„A velká bázeň padla na celou církev i na všechny, kteří to slyšeli“ (Sk 5,11)**. Bůh pročišťuje svůj lid. Ukazuje na vážnost hříchu, na všechny jeho důsledky. Ve společenství Církve má neustále docházet k otevřené konfrontaci s hříchem. Apoštol Petr v jednom ze svých dopisů prohlašuje: **„Přišel totiž čas, aby soud začal od domu Božího“ (1.Pt 4,17)**. Bůh soudí nejdříve svůj lid a pak teprve „pohany“, totiž nevěřící. Církevní kázeň je dnes téměř neznámý pojem a když ji někde někdy vidíme, je to spíš takový nedokonalý náznak toho, co Bůh vidí jako kázeňský zásah vůči hříchu v Církvi.

Boží zásah proti Ananiášovi a Safíře měl účinek, který byl patrný nejen v Církvi, ale i mimo ni, mezi nevěřícími. Ve 13. verši čteme, že **„...nikdo jiný se neodvažoval k nim přidružit, ale lid je chválil a ctil.“** To je správný recept na postavení Církve ve společnosti. Prvotní Církev měla u lidí respekt, lidé se báli svatého Boha a Jeho soudů a přesto - nebo spíše právě proto!!! - **„...Pán denně přidával k jejich společenství ty, které povolával ke spáse“ (Sk 2,47)**. Lidé se sami neodvažovali, ale Pán přidával. Církev se nesnažila nevěřící přilákat do společenství všelijakými triky, jak se to dnes často dělá, ale dbala o čistotu a svatost své existence na veřejnosti.

13.

Výsledkem, který jsme si v minulé kapitole připomněli, bylo to, že „...**velká bázeň padla na celou církev i na všechny, kteří to slyšeli**“ (Sk 5,11). Písmo nám říká, že „bázeň Hospodinova je počátek moudrosti“. Dnes bychom rádi strach z Boha vymazali ze své vlastní zkušenosti a ze zkušenosti druhých lidí. Každý upřímně věřící člověk však ví, že Boží svatost, dokonalost a Boží nenávisť vůči hříchu v nás musí budit náležitou bázeň před Bohem. I když jako Boží děti víme, že nás náš nebeský Otec miluje - a to díky Ježíši Kristu a Jeho oběti, přece jen se nemůžeme Boha nebát, když si uvědomujeme, kým je. Dnešní Církev nechce v lidech vyvolávat strach z Boha. A to především kvůli tomu, že chce lidi nalákat k návštěvě kostelů, shromáždění, modliteben. A tady asi narážíme na jedno veliké nedorozumění. Pokud vím, nikde v Písmu nečteme o tom, že by lidé prvotní Církve zvali nevěřící do svých shromáždění. Naproti tomu my dnes asi už nic jiného neděláme, protože to neumíme nebo se nám nechce. Namísto abychom lidem velice osobním způsobem a mezi čtyřma očima svědčili o Pánu Ježíši Kristu a o Jeho spasení, zveme je do shromáždění, na bohoslužby.

Neříkám, že je něco špatného na tom, zvát lidi do společenství věřících. A rozhodně je správné, když lidé v našem okolí o nás ví, že navštěvujeme taková shromáždění a proč je navštěvujeme. Také by měli vědět, kde taková shromáždění probíhají. Je však něco podezřelého v tom, že namísto (!) abychom lidem svědčili, zveme je do shromáždění. Trvalo mi to dlouho, než jsem si všiml pozoruhodného 13. verše 5. kapitoly knihy Skutků, kde čteme: „**Nikdo jiný se neodvažoval k nim připo-**

jit, ale lid je chválil a ctil.“ Nevěřící měli Církev v takové vážnosti, a projevy Boží moci v prvotní Církvi byly tak mocné, že nevěřící se sami o sobě neodvažovali k nim připojit. Ale když zalistujeme do kapitoly druhé, čteme tam toto: „**Chválili Boha a byli všemu lidu milí. A Pán denně přidával k jejich společenství ty, které povolával ke spáse**“ (Sk 2,47) To je něco úžasného! Napovídá nám to mnoho o tehdejší Církvi. A zároveň nás to vede k tomu, abychom si kladli otázky s ohledem na Církev dnešní. Je možné, že se dnešní Církev až „podbízí“, aby získala nové přívržence? Je možné, že evangelium, které zvěstujeme, je někdy víc atraktivní, než aby bylo mocné? Je možné, že Církev přebrala světské metody získávání členů, namísto aby stála na pravdě Božího slova a budila v lidech bázeň Boží? Byl to Pán (!), kdo přidával ke společenství Církve tehdy, a je to Pán, kdo přidává k Církvi i dnes. Naneštěstí, my Mu v tom někdy chceme pomáhat tak, že přidáváme k Církvi vlastní snahou a vlastními metodami a pak se stává, že se do Církve dostanou lidé, kteří tam vůbec nepatří!

Bázeň Boží byla prvotní Církvi vlastní. Nikdo si nedovolil nakládat s Bohem jako s kamarádem. Strach z Božího hněvu přiváděl lidi k víře, ke spasení a k poslušnosti. Církev nebyla místem citového, intelektuálního nebo společenského vyžití. Církev byla společenstvím, které zvěštovalo Boží svatost a lásku zároveň, místem pokání a odvrácení se od hříchu, místem odpouštění a místem počátku nového života.

Dnešní církve jsou daleko od Církve prvotní. Ve jménu lásky se toleruje přítomnost hříchu, bohoslužby se upravují tak, aby byly co nejpřitažlivější, lidé berou Boží milost za samozřejmost, hříšníci neslyší ani slovo o Božím spravedlivém hněvu. Tentýž apoštol Petr, který byl nástrojem Božího hněvu a trestu v případě Ananiáše a Safiry, píše v jedné ze svých epištol: „**Přišel totiž čas, aby soud začal od domu Božího. Jestliže začíná od vás, jaký bude konec těch, kteří se Božimu evangeliu vzpírají?**“ (1Pt 4,17). Apoštol Pavel považoval Boží bázeň za silnou pohnutku ke zvěstování evangelia, když napsal: „**Protože známe tuto bázeň před Pánem, přesvědčujeme lidi...**“ (2K 5,11). Apoštolové znali bázeň Boží.

Mimochodem, znevažování hněvu Božího a bázně Boží má za následek, že se stále méně hovoří o pekle a o věčném zatracení bezbožníků.

Navzdory jasnému učení Písma o věčné existenci věřících i nevěřících - jedni v Boží přítomnosti v nebesích a druzí v satanově společnosti v pekle - mnozí lidé dnes přijímají falešné učení, podle kterého nevěřící přestanou po smrti existovat. Takový názor není podložený Písmem! Je to lidský výmysl, který ubírá na naléhavosti poselství evangelia a na vážnosti oběti Ježíše Krista.

Tyto věci jsou zvláště důležité v dnešní době, kdy v našich zemích intenzívně probíhá výuka nových kazatelů a křesťanských pracovníků na nově otevřených seminářích a biblických školách nejrůznějšího druhu. Správný biblický základ této výuky je kriticky důležitý pro budoucnost Církve v našich zemích. Nebiblické cizí vlivy nesmí proniknout do řad Církve. Právě na biblických školách a seminářích a fakultách je nutné dbát na čistotu výkladu Božího slova a na čistotu života. Pravda Božího slova nesmí být zkompromitována. Církev musí dbát na to, aby byl zvěstován Ježíš Kristus v jejím středu. Aby Kristův kříž nebyl vyprazdňován lidskými názory. Aby Božímu jménu byla vzdávána čest a sláva našimi ústy i životy. To je moje modlitba za Církev.

14.

Ve své knize nazvané „Ustavíme se k smrti“, publikované v roce 1985, píše americký autor Neil Postman toto: „Závěr 19. století je poznamenán pomalým ústupem Věku Výkladu a prvními neklamnými znaky nástupu nového věku, Věku Zábavy.“ Tento citát se samozřejmě vztahuje na situaci v Církvi a na službu Církve v současném světě. Není pochyb o tom, že dvacáté století je především v západní kultuře silně ovlivněno snahou bavit lidi. Zatímco v 19. století vidíme intenzivní výměnu myšlenek - ať už slovem nebo tiskem, 20. století prostřednictvím filmu, divadla, televize a video-produkce posunuje zábavu do samého středu lidské existence: do rodiny, do školy, do zaměstnání i do Církve. V našich zemích jsme dnes svědky toho, že lidé méně čtou - a to se v bývalé východní Evropě četlo asi vůbec nejvíc na světě! Spíše se dívají na televizi nebo si hrají videohry. A na co se dívají? Na nějaké poučné pořady? Nikoli, nebo jen velmi málo. Spíše na americké seriály, na zábavné relace, na filmy.

Jedním z charakteristických prvků dnešní zábavy je, že na podstatě, na pravdě, vlastně ani moc nezáleží. Záleží na tom, jestli se dobře pobavíme. Forma je důležitější než obsah. Médium - prostředek - se stává poselstvím. Když se nás někdo zeptá, co jsme včera večer dělali, odpovídáme: „Dívali jsme se na televizi.“ A většinou taková odpověď stačí. Mállokdo se zeptá: „A na co jste se dívali?“ Na tom už tak moc nezáleží. Podstatné je, že jsme se dívali na televizi. Kvalita obsahu je nepodstatná.

Naneštěstí se tato• mentalita dostala ve 20. století i do Církve. V západním světě, kde panuje náboženská svoboda - a platí to snad pře-

devším pro Ameriku - je docela běžné říci: „V neděli jdu do kostela.“ Tázajícimu taková odpověď stačí. Co se bude v kostele dělat nebo jaké bude kázání, to už je vedlejší. Hlavně že se jde do kostela.

V roce 1955 napsal známý křesťanský pracovník a autorcelé řady publikací, A.W. Tozer, toto: *„Po celá staletí se Církev stavěla proti každé formě světské zábavy, protože si byla dobře vědoma toho, že se tu jedná o ztrátu času, o prostředek k přehlušení svědomí, o odvádění pozornosti od morální zodpovědnosti. Byla za to vystavena posměchu synů tohoto světa. V poslední době se však zdá být unavena výpady světa a vzdává se jeho vlivu. Zdá se, jakoby se rozhodla, že když nemůže zdolat velkého boha Zábavy, musí se přidat na jeho stranu a využít jeho moci a síly. Dnes jsme svědky toho, jak se vynakládají obrovské prostředky na pobavení takzvaných synů nebes. Náboženská a církevní zábava pomalu ale jistě vytlačuje vážné věci Boží. Z mnohých místních církví se stala náboženská divadla s uboze kvalifikovanými producenty a aktéry, kteří prosazují své „umění“ se schválením církevního vedení, které bude citovat svatá Písma na ospravedlnění takového jednání. Pomalu nikdo už se neodváží vznést jakékoli námitky.“*

Tozer se nebránil takovým novotám jako bylo tehdy promítání filmů při nedělním večerním shromáždění, moderní hudba, humorná kázání, nejrůznější hry při shromážděních křesťanské mládeže. Tozer však viděl dál, viděl za tím vším filosofii nového přístupu k evangelizaci a k růstu Církve. Filosofii, která povyšovala zábavu nad základní priority Církve. Tozer se už tehdy obával - a dnes víme, že právem - že tento nový přístup k evangelizaci a k růstu Církve bude mít za následek úpadek zájmu o Boží slovo a pravou bohoslužbu.

Jak už před ním Spurgeon - kterého v tomto cyklu úvah občas cituji - tak Tozer byli svědky nového církevního trendu, který vlastně plně dozrává v naší současné generaci, na konci 20. století. Dnešní náboženská zábava v některých největších amerických církvích přesahuje všechny myslitelné hranice. Často nemá s křesťanstvím nic společného. A i když mají církve bývalé východní Evropy určité zpoždění díky náboženské nesvobodě posledních 40 let, vidíme tyto vlivy už i u nás. Pokud nám Bůh milostivě nepomůže, abychom se těmto cizím vlivům ubránili.

Někteří křesťanští pracovníci a kazatelé tvrdí, že když se při církevní

zábavě nějakým způsobem dostanou do publika biblické principy, všechno je v pořádku. Na formě prý nezáleží. To je nesmysl. Jestli je zábava skutečně tím nejlepším prostředkem ke zvěstování evangelia, proč to nedotáhnout až do konce a neprovozovat křesťanský cirkus, při kterém bude provazolezec citovat z paměti biblické verše? Lidé se přijdou podívat na to, jak přejde Václavské náměstí po napjatém laně, a uslyší přitom přece Boží slovo, ne? Myslíte si, že takové představení poslouží evangeliu? Anebo mu spíš uškodí? Dnes se církve téměř předhánějí v tom, kdo si dovolí jít dál ve způsobu, jak nalákat lidi do kostela nebo do společenství věřících. Chtějí tam přivést ty, kteří vůbec nemají zájem o křesťanství, bohoslužby, o kázání Božího slova. Proto jim nabízejí rádobu křesťanskou zábavu, která má nahradit slyšení Božího slova. Jedna velká místní církev v jihozápadní části Spojených států amerických investovala půl milionu dolarů do zařízení, které vyrobí v modlitebně umělé kouř, oheň, jiskry a laserové paprsky. Ti, kteří toto zařízení obsluhují, se byli školit v Hollywoodu. Při jednom nedělním večerním shromáždění se nechal kazatel tohoto sboru „vynést do nebes“ prostřednictvím dovedně ukrytých lanek, zatímco pěvecký sbor spolu s orchestrem zajistili patriční hudební doprovod. K tomu si přimyslete kouř, oheň a laserové blesky. Úžasná podívaná! Zábava jedna radost. A nabitý kostel! Co by tomu říkali Spurgeon s Tozerem? Co tomu říká svatý Bůh?

Proč mluvím o Americe? Jednak proto, že chci varovat. A jednak proto, že není zapotřebí půl milionu dolarů a zvláštního zařízení k tomu, aby pronikla mentalita „křesťanské zábavy“ do Církve i u nás, v našich zemích. Dívají se Češi a Slováci raději na televizní film české nebo slovenské produkce anebo na americký Dallas? Co je lákavější? A co je škodlivější?

Křesťanská zábava - show - funguje. Funguje do té míry, že přivede lidi do kostela - nebo tam, kde se údajně scházejí věřící, ať už se tomu říká jakkoli. Na taková křesťanská představení se scházejí doslova tisícové zástupy, někdy dokonce několikrát týdně. Tyto mega-kostely vypadají někdy spíš jako luxusní hotely nebo rekreační podniky, včetně restaurace, kuželkových heren, bazénů, tělocvičen, apod. Zábava a rekreace jsou tu jednoznačně v popředí. Křesťanští vedoucí pracovníci si kladou jen jednu otázku: bude to fungovat? Přitáhne to lidi? Naplníme kostel?

Náboženský pragmatismus je na pořadu dne. Pravda a zvěstování Božího slova jdou na vedlejší kolej. O hříchu se tam moc nemluví, pokání je cizí slovo, poslušnost Božího slova se stává relativním pojmem.

Položme si základní otázku: Je číselný růst Církve legitimním cílem a smyslem existence Církve na světě?

15.

Už jsem se zmínil o amerických mega-kostelech, které jsou vybaveny nejrůznějším rekreačním a zábavním zařízením, aby se staly přitažlivými pro širokou veřejnost. Nalákat co nejvíc lidí do kostela nebo modlitebny se stalo heslem doby. Velká návštěvnost zajišťuje velké sbírky, velký příjem a otevírá velké možnosti. Možnosti čeho? Káže se těm tisícům, co přijdou, Boží slovo? Ozývá se z přepychového jeviště takového kostela volání k pokání a k důslednému následování Krista? Zpravidla ne. Vysoká návštěvnost ještě vůbec - alespoň v Americe - neznamená, že to jsou všechno lidé, kteří přišli k poznání svého hříchu a přijali Ježíše Krista jako svého Spasitele. Mnozí tam chodí za nevinnou křesťanskou zábavou. Jako do nějakého křesťanského klubu.

Když před více než 100 lety varoval Charles Spurgeon před těmi, kdo chtějí „sloučit kostel a divadlo, karty a modlitby, tanec a svátosti,“ vysmívali se mu, že vidí všechno příliš černě. Jenomže lidé, jako byl Spurgeon, vidí dopředu. Už dávno se začalo naplňovat to, co Spurgeon předpovídal. Velké americké kostely jsou dnes stavěny jako divadelní sítě, na rozsáhlém jevišti kazatelna přímo zaniká, církve si najímají odborníky na divadelní představení, choreografy, programové poradce, odborníky na zvláštní efekty apod.

To všechno je odrazem mentality tržního hospodářství nejhrubšího druhu. Církev je touto mentalitou hluboce zasažena. A ono to všechno souvisí se základní otázkou poslání Církve na světě. Jestli je tu Církev jen proto, aby prodávala nějaký svůj „výrobek,“ pak je jistě správné, aby se řídila všemi osvědčenými zákony volného trhu. Pokud se chce měřit

se světem, jestli si myslí, že musí se světem soutěžit o pozornost lidí, pak musí žít podle tvrdých zákonů marketingu. Svět má co nabízet a má k tomu nesmírně účinné metody. Jestli si Církev klade za svůj cíl odlákat co největší počet lidí od světských zábav, musí jim nabídnout stejně atraktivní zábavu náboženského charakteru. Tak to vidí dnešní zastánci posledních teorií církevního růstu.

Co je na tom špatného? Tak především: Církev není na světě proto, aby nabízela alternativní způsoby zábavy. Tím se ponižuje a zastírá pravý důvod své existence. Nejsme prodavači, jsme Kristovi vyslanci (2K 5,20). Apoštol Pavel nám připomíná, že **„známe bázeň před Pánem... láska Kristova nás váže (zavazuje!)... jsme novým stvořením... a na místě Kristově prosíme: Smiřte se s Bohem!“** (2K 5,11.14.17 a 20). A dále, namísto aby mega-sbory, o kterých mluvím, konfrontovaly svět s pravdou evangelia Ježíše Krista, propagují ty nejhorší prvky sekulární kultury. Nahrávají lidské touze po zábavě a znásobují tak přílišný důraz na city, neutralizují lidskou mysl a rozum, dělají z návštěvníka diváka.

Zvěstování Božího slova ke spasení a k osobnímu i společnému duchovnímu růstu má být hlavní náplní shromažďování Církve. Jestli okolní svět vidí Církev jako náboženský zábavní podnik nebo společenský klub, mívá se Církev svým základním posláním. Jedna věřící sestra to vyjádřila takto: „Kdy už konečně přestaneme bavit kozly a začneme pást ovce?!“ Nikde v Písmu nečteme nic o tom, že by se Církev měla snažit přilákat lidi ke Kristu tím, že by jim nabídla křesťanství jako přitažlivou životní alternativu! Na evangeliu není nic „alternativního.“ **„V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spasení“** (Sk 4,12). Evangelium vůbec nemusí být atraktivní ve smyslu „světských atrakcí.“ **„Hle, kladu na Siónu kámen úrazu a skálu pohoršení...“** (Ř 9,33). **„Nevěřícím je to kámen, který stavitelé zavrhli... přicházejí k pádu svým vzdorem proti slovu...“** (1Pt 2,7-8). Evangelium pohoršuje, protože narušuje naši autonomii, konfrontuje naši pýchu, usvědčuje ze hříchu, vede k zásadním životním změnám. Proto se evangelium nedá „prodávat.“ Ten, kdo se o to snaží, kompromituje pravdu.

Církev si musí stále připomínat, že není prodavačem evangelia, nýbrž zvěstovatelem Pravdy.

A nyní k otázce početního růstu Církve. Je početní růst Církve správným cílem církevní služby? Asi bych měl napřed jasně říct, že nejsem nepřitelem velkých sborů, velkých církevních společenství. Vůbec ne. Mám například vzácné obecenství se sborem, který měl ještě před 25 lety pouhých 200 členů a dnes jich je přes 5 tisíc! Početní růst Církve je samozřejmě součástí Božího plánu s Církví na světě.

Jsem však zásadně proti církevnímu pragmatismu, který povyšuje početní růst nad duchovní růst, a jehož zastánci tvrdí, že je v pořádku, když se početního růstu dosáhne metodami, které jsou běžné ve světském tržním hospodářství. Jinými slovy: početní růst za každou cenu. Tento trend odvádí lidi ze sborů, které jsou věrné Písmu a odvádí sbory od biblických zásad shromažďování a služby. Vidím v tom snahu o zpopularizování křesťanství. Naneštěstí jsou tím mnozí věřící nadšení, protože je těší, že se křesťanství „dostává do módy“ a je ve společnosti „viditelné.“ Uvedu zde citát jistého George Peterse, který o početním růstu Církve hovoří takto: *„Početní růst může vyvolat klamné zdání. Může se jednat jen o uměle vyvolané hnutí, o jakýsi duchovní ‚kulturismus‘, při kterém skutečný organický růst schází. Mnohá masová hnutí v dějinách nebyla právě ničím jiným. Lidé byli hromadně získáváni pro křesťanství, pokřtěni a přičleněni k církvi, i když osobně neprožili skutečné pokání a obrácení. Tento přístup k práci evangelia nemá mnoho společného s křesťanstvím Nového Zákona a s Církví biblické knihy Skutků. V mnoha případech je taková expanze křesťanství poznamenána hlubokými kompromisy evangelia. Taková povrchní církev je pak plná pohanických prvků, pověr a praktik. Dochází k vytváření křesťansko-pohanických společenství.“*

Nikde v Písmu nečteme nic o tom, že by si Církve a sbory měly stanovit početní cíle s ohledem na růst svých společenství. Apoštol Pavel vidí církevní růst takto: **„Já jsem zasadil, Apollos zaléval, ale Bůh dal vzrůst. A tak nic neznamená ten, kdo sází, ani kdo zalévá, nýbrž Bůh, který dává vzrůst“** (1K 3,6-7). Zkušenost ukazuje, že když se Církev soustředí na hloubku služby, Bůh se postará o její šířku. Když nám bude záležet především na duchovním růstu, Bůh způsobí růst početní. Vždyť je to tak logické: k čemu nám je početní růst, když členové našich sborů nejsou plně oddáni Ježíši Kristu? Jestli máme vysokou návštěv-

nost jen proto, že lidi dobře pobavíme, pak v okamžiku, kdy nebudou s naší zábavou spokojeni, odejdou. Tato skutečnost přirozeně vede do nekonečného závodění o co nejkvalitnější křesťanskou zábavu v Církvi.

16.

Stále hovoříme o evangeliu a o církevním růstu. Vrátím se ještě k otázce soudobého náboženského pragmatismu, který ohrožuje Církev po celém světě. Mnohé z toho, co v těchto úvahách uvádím, se týká amerického prostředí, ve kterém momentálně žiji. Zároveň však je potřeba vidět to, že americký vliv se dostává velice rychle i do zemí bývalé východní Evropy a také si musíme připomenout, že Církev Ježíše Krista jako Jeho tělo je rozšířena po celém světě. Věřící lidi v našich zemích by mělo zajímat to, co se děje v Církvi v jiných zemích - to dobré i to horší. Komunismus nás uvedl do uměle vytvořené a násilné izolace, ze které se jen pomalu a těžko dostáváme. Když hovoříme o Církvi, musíme o ní mluvit ve smyslu globálním, celosvětovém. Považuji za tragedii, když věřící člověk řekne: „Jó, to je Amerika (nebo Korea, apod.), u nás je to jiné.“ Asi to jiné je, ale tak moc zase ne. A pokud je to jiné, nemusí to nutně znamenat, že je to lepší nebo horší. Církev Ježíše Krista je jedno tělo, jeden organismus, kde jeden úd má vědět o druhém, o jeho problémech i radostech, vítězstvích i porážkách.

Soudobý církevní pragmatismus, který se propaguje ve velkém, vznikl - lidsky vzato - z dobrých pohnutek. Donald McGavran, který je považován za jakéhosi „otce moderního hnutí církevního růstu,“ si všiml toho, že na jedné straně Církev neroste dostatečně rychle a na druhé straně si uvědomil, že se vynakládá plno času, energie a finančních prostředků na církevní činnost, která nepřináší žádané výsledky. Jeho poznatky však vedly k názoru, podle kterého se všechna činnost Církve měří úspěšností nebo neúspěšností s ohledem na dosažení vytče-

ných cílů. To, co není úspěšné, musí pryč. Když Církev neroste, děláme něco špatně a musíme vymyslet dokonalejší metodu. McGavranovým žákem je Peter Wagner, kterého jistě už mnozí u nás znají, buď z jeho publikací nebo alespoň podle jména. Wagner se nijak neskrývá s tím, že pragmatismus je základním prvkem soudobého hnutí církevního růstu. V jedné ze svých knih píše: *„Hnutí církevního růstu kladlo vždycky důraz na pragmatismus, navzdory veškeré kritice. Není to takový druh pragmatismu, který by kompromitoval učení nebo etiku.... Je to jakýsi ‚posvěcený pragmatismus‘, který nemilosrdně zkoumá tradiční metodologie a programy tím, že klade nepřijemné otázky. Jestliže některý druh církevní práce nedosahuje žádaných výsledků, posvěcení pragmatismus tvrdí, že je tu něco špatného, co se musí napravit.“*

Wagner sice tvrdí, že „posvěcený pragmatismus“ nekompromituje ani biblické učení, ani etiku, zároveň však bez obalu říká, že „cíl posvěcuje prostředky“. „Co jiného než cíl by mohlo světit prostředky? Jestliže metoda, kterou používám, dosahuje žádaného cíle, je to dobrá metoda. Jestliže žádaného cíle nedosahuje, jak ji mohu ospravedlnit?“ Je to pravda?! Jistěže není! Především proto, že - jak jsme si vysvětlili v předešlé úvaze - cílem existence a činnosti Církvě není na prvním místě početní růst! Nikde v Písmu nenajdeme vybídnutí k tomu, aby si Církev před sebe kladla početní cíle! Moderní hnutí církevního růstu klade před Církev špatný cíl a proto i metody dosažení tohoto cíle jsou špatné, nebiblické.

Jiný z hlavních zastánců a propagátorů soudobého hnutí církevního růstu, Barna, píše ve své knize „Církevní marketing“ toto: „Je přímo kritické, abychom se drželi základního principu křesťanské komunikace: posluchač, a nikoli poselství, je svrchovaným pánem. Jestliže naše reklama lidi zastaví a přinutí je k zamyšlení nad tím, co říkáme, musíme přizpůsobit své poselství potřebám posluchače.“

Co kdyby se takovým pragmatismem řídili starozákonní proroci? Představme si například Jeremiáše, který zvěstoval Boží slovo celých 40 let bez nějaké zvláštní odezvy. Jeho spoluobčané mu vyhrožovali smrtí, když nepřestane prorokovat (Jr 11,19-23). Jeho vlastní rodina a přátelé se proti němu spikli (Jr 12,6), nemohl se oženit a zakoušel nepředstavitelnou samotu (Jr 16,2), existovala proti němu tajná spiknutí

(Jr 18,20-23), byl zbit a dán do okovů (Jr 20,1-2), přátelé se mu chtěli mstít (Jr 20,10), byl neprávem obviněn z toho, že je zrádcem národa (Jr 37,13-14), trpěl hladem, byl uvězněn a kdyby se za něj nebyl přimluvil etiopský pohan, Jeremiáš by býval ve vězení zemřel.

Dovedeme si představit, že by se byl Jeremiáš snížil k pragmatickému způsobu služby, že by změnil konfrontační způsob svého zvěstování? Umíme si ho snad představit, jak organizuje pro lidi zábavu jen proto, aby si ho přišli poslechnout? Slyšíme ho, že se nějak snaží zpopularizovat Boží poselství?

Ani apoštol Pavel se nesnížil k prodavačskému způsobu zvěstování evangelia. Ve svém prvním listě Korintským píše známá slova: „**Ani já, bratří, když jsem přišel k vám, nepřišel jsem vám hlásat Boží tajemství nadnesenými slovy nebo moudrostí. Rozhodl jsem se totiž, že mezi vámi nebudu znát nic než Ježíše Krista, a to Krista ukřižovaného. Přišel jsem k vám sláb, s velkou bázni a chvěním; má řeč a mé kázání se neopíraly o vmlouvavá slova lidské moudrosti, ale prokázaly se Duchem a mocí, aby se tak vaše víra nezakládala na moudrosti lidské, ale na moci Boží.**“ (1K 2,1-5). Věřícím v Tesalonice píše: „**...mluvíme tak, abychom se líbili ne lidem, ale Bohu, který zkoumá naše srdce. Nikdy, jak víte, jsme nesáhli k lichocení, ani jsme pod nějakou záminkou nebyli chtívi majetku - Bůh je svědek! Také jsme nehledali slávu u lidí, ani u vás, ani u jiných...**“ (1Te 2,4-6).

Všechny předkládané metody zvěstování evangelia musíme zkoumat ve světle Písma. Úspěch nemůžeme vždycky měřit početně. Pragmatik nutně kompromituje pravdu, když se řídí jen a jen zákonem úspěchu a neúspěchu podle lidských měřítek. Písmo je jediným objektivním a správným měřítkem veškerého našeho jednání. Početní růst Církve není spolehlivým měřítkem Božího jednání a požehnání. Můžeme mít plný sbor, plný kostel lidí a přece to může být sbor, kde se nezvěstuje Boží slovo v moci Ducha Božího a v pravdě. Může to být sekta nebo náboženský spolek, kde třeba vůbec není jmenován Ježíš Kristus.

Je vyloučeno, abychom na Božím díle byli pragmatičtí a bibličtí zároveň. Pragmatika zajímá především to, co „funguje“, co přináší žádané výsledky. Člověka, kterému záleží na pravdě, zajímá především poselství

Bible, Písma, Božího slova. Na čem záleží nám, naší církvi, našemu společenství? Na čem záleží mně osobně?

17.

Církevní pragmatismus obětuje i pravdu i lásku na oltáři funkčnosti. Je náboženským odvarem tržních mechanismů ve společnosti. To, co nás přivede k žádanému cíli, musí být dobré a správné. A cílem je co největší návštěvnost kostelů a modliteben. Tento cíl není biblicky ospravedlnitelný, početní růst Církve není spolehlivým měřítkem Božího jednání a požehnání, kvalita nestojí nad kvantitou. Tam, kde se zvěstuje Boží slovo v čistotě, v pravdě a v moci Božího Ducha, početní růst způsobí Bůh sám. Avšak tam, kde se použije nejrůznějších tržních metod k tomu, aby se lidé zvenku přilákali do kostela nebo modlitebny, tam ještě není nutně záruka čistoty učení. A není to jen otázka metodologie. Je to otázka teologická: co je posláním Církve na světě a jaký má Církev od Boha mandát? Mám zato, že mnoha věřícím lidem tato základní otázka není docela jasná.

Radikální zastánci soudobého učení o růstu Církve okrádají Církev o její prorockou úlohu. Dělalji z Církve populistickou organizaci, do níž se získávají členové. V zájmu získání co největšího počtu členů propagují církevní atmosféru, která má být přátelská, nakloněná nevěřícím lidem, atraktivní pro každého. George Barna by rád viděl Církev jako místo, které by nahradilo místní hospodu, kam by si lidé rádi chodili popovídat u skleničky limonády, kde by se rozebíraly lokální a celosvětové problémy a kde by nějakým způsobem také mohlo zaznít tu a tam evangelium. Církev není lidský výmysl. Církev také není lidským majetkem. Církev není organizace, není to klub, není to čítárna, není to kulturní dům. Církev není nějaké fórum pro nejširší veřejnost. Církev je tělo Kristovo (1K 12,27)! Církevní shromáždění jsou určena pro společné uctívání Boha i pro vzdělávání v Božím slově.

Nevím, jestli si uvědomujeme, že koncept církevní služby, která spočívá v tom, že zveme lidi do shromáždění věřících, je poměrně nový. V Písmu nic takového nenajdeme. Zdá se, že apoštol Pavel vidí návštěvu nevěřícího ve shromáždění věřících spíš jako výjimku (1K 14,23). Prvotní Církev se scházela k „**učení apoštolů, ve společenství, v lámání chleba a modlitbách**“ (Sk 2,42). Společné scházení bylo především za účelem uctívání a oslavování Boha a ke vzdělávání, ke vzájemnému povzbuzování v životě víry. Evangelizace nevěřících probíhala především mimo Církev, v každodenním životním prostředí jednotlivců. Pán Ježíš Kristus vyslal učedníky k evangelizaci těmito slovy: „**Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky...**“ (Mt 28,19). Jděte! Církev nemá čekat, až se do kostela nebo do modlitebny dostane nevěřící, aby mu teprve tam bylo zvěstováno evangelium. Evangelizační práce nespočívá v tom, že budeme zvat lidi do shromáždění. Naší povinností je jít do světa, nést evangelium tam, kde lidé žijí a pracují a kde odpočívají. Mám zato, že snahy o co nejatraktivnější bohoslužby v kostelích a modlitebnách jsou výrazem nechoty a nepřipravenosti věřících svědčit o Ježíši Kristu ve světě, na pracovištích, ve školách a na ulicích, v parcích a na koupalištích, v malých městech a vesnicích. Byl jsem nedávno v jednom shromáždění, kde jsem si nemohl nevšimnout pozoruhodného nápisu. Byl to vlastně takový velký transparent, který visel nad dveřmi, když se vycházelo po shromáždění ven. Bylo na něm napsáno: PAMATUJ, VSTUPUJEŠ NA MISIJNÍ POLE! Každý z nás by měl vědět, že ze společného shromáždění Církve vycházíme ven do světa, který je misijním polem.

Ústředním bodem společného shromáždění Církve je zvěstování Božího slova (1K 1,23; 9,16; 2K 4,5; 1Tm 6,2; 2Tm 4,2). Nikde v Písmu nenajdeme ani slovo o nějaké strategii, jak si co nejvíc získat svět, jak nalákat co nejvíc lidí do kostela, jak udělat shromáždění Církve co nejpritažlivější pro nevěřící. Církev nesoupeří se světem o pozornost. Církev nepotřebuje reklamu. Důsledný život víry každého věřícího je sám o sobě světlem a solí tomuto světu.

Názor, podle kterého marketing patří k růstu Církve, je nebiblický, teologicky nemůže obstát. Je to názor, jehož zastánci tvrdí, že i v Církvi platí, že dobře zabalený výrobek se lépe prodává. V samoobsluze je to

samozřejmě pravda. Komunistická šedivá prostřednost nás odnaučila všímat si barvy a uměleckého projevu v balení výrobků. Mnohé se za posledních několik let změnilo. Náš nejstarší syn pracuje zde v Americe pro podnik, který se specializuje na návrhy co nejpřitažlivějšího balení potravin. Kolik lidí v takových podnicích pracuje a s jakou moderní počítačovou technikou! Kolik finančních prostředků se vynaloží jen na to, aby bylo balení určitého výrobku co nejpřitažlivější! Zastánci moderních teorií církevního růstu tvrdí, že totéž platí v Církvi, ve službě evangelia. Zabal evangelium do pěkného barevného papíru a lidé uvěří! Takový názor na jedné straně naprosto odporuje biblickému učení o svrchovanosti Boží v otázce spasení člověka a na druhé straně poníží nevěřícího, který jakoby neviděl za lákavý obal nabízeného „zboží.“ A zároveň se tím evangelium poníží na úroveň zboží, čímž jednoznačně není!

Naše dnešní svobodná společnost si rychle začíná zvykat na to, co je na Západě už dávno běžné: že si totiž pořídím to, co chci a kdy chci. V Americe jsou mnohé obchody otevřené 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. Abych si mohl nakoupit co chci, kdy chci. Když uděláme z evangelia zboží, lidé si také budou myslet, že prostě mohou jít do Církve „na nákup.“ Když budou „cítit potřebu“ slyšet Boží hlas, zajdou si do kostela. A jestli jim jedna církev nebude vyhovovat, zajdou do jiné, kde je „kvalitnější zboží“ nebo „zboží, které jim víc vyhovuje.“ Následování Ježíše Krista? Urážka kříže Kristova? Poslušnost Božího slova? Čistý morální život Pokání? Změna života? To je vedlejší. Hlavně když se tam „dobře cítím.“ Slyšíme ještě dnes vůbec volání apoštola Pavla: **„Ale jak mohou vzývat toho, v něhož nevěřili? A jak mohou uvěřit v toho, o kom neslyšeli? A jak mohou uslyšet, není-li tu nikdo, kdo by ho zvěstoval?“** (Ř 10,14).

V dubnu 1889 kázal Charles Spurgeon jedno ze svých posledních kázání, ve kterém znovu důrazně varoval před zesvětštěním Církve. Řekl v něm mimo jiné toto: *„Kde je dnes svatost Boží Církve? Nemá snad být svatost Církve měřítkem jejího vlivu ve světě? Kdyby byli všichni, kdo se hlásí ke Kristu, skutečně Jeho, posvěceni Božím Duchem ve svém každodenním životě doma i v zaměstnání, Církev by se znovu stala mocnou silou v tomto světě. Boží svatí se právem mohou rmoutit nad nedostatkem*

duchovnosti a svatosti v Církvi. Jiným na tom vůbec nezáleží. Já to však vidím jako projev smrtelného malomocenství.“ Bůh i nás dnes vyzývá slovy apoštola Pavla: „**Milování, očistme se od každé poskvrny těla i ducha, dokonávající své posvěcení v bázni Boží**“ (2K 7,1).

18.

„Všem jsem se stal vším, abych získal aspoň některé. Všechno to dělám pro evangelium, abych na něm měl podíl“ (1K 9,22-23). To jsou známá slova apoštola Pavla z deváté kapitoly jeho prvního listu Korintským. Tohoto výroku zneužívají dnešní zastánci církevního marketingu a pragmatismu. Z jiných výroků tohoto apoštola víme dobře, že Pavel nebyl z těch, kdo by chtěli nějak lichotit lidem kolem. Galatským píše stejně dobře známá slova: „Jde mi o přízeň u lidí, anebo u Boha? Snažím se zalíbit lidem? Kdybych se stále ještě chtěl líbit lidem, nebyl bych služebníkem Kristovým.“ (Ga 1,10)

Apoštol Pavel sloužil Kristu, sloužil Bohu a sloužil Církvi. Nikdy se nesnížil k tomu, aby jakýmkoli způsobem zkompromitoval poselství Kristova kříže a Kristova vzkříšení. Nekázal tak, aby ho lidé za jeho kázání pochválili. Toužil po odměně od Boha.

Jak to, že práce apoštola Pavla nesla tak požehnané ovoce? Především proto, že trval na zvěstování pravdy Božího slova. Byl Kristovým vyslancem. Vyslancem vyřizuje to, co je mu svěřeno hlavou státu. Pavel se nestyděl za poselství, které měl vyřídit, za evangelium. Rád trpěl pro pravdu. Nebál se opozice a odmítnutí. Nezkompromitoval se s nevěřícími a nespřátelil se s nepřáteli kříže Kristova. Apoštol nebyl prodávčem evangelia, byl Kristovým vyslancem. To, že pro evangelium trpěl, dokazuje jeho věrnost pravdě evangelia. A také je to důkazem toho, že jeho služba slovem i životem byla správná, podle Boží vůle.

Co měl však tedy apoštol Pavel na mysli, když napsal - jak jsme si připomněli úvodem - „všem jsem se stal vším, abych získal aspoň některé. Všechno dělám kvůli evangeliu, abych na něm měl podíl?“

Pro porozumění si potřebujeme přečíst celý kontext tohoto výroku,

od 19. do 23. verše z deváté kapitoly 1. listu Korintským: „Jsem svoboden ode všech, ale učinil jsme se otrokem všech, abych mnohé získal. Židům jsme byl židem, abych získal židy. Těm, kteří jsou pod zákonem, jsem byl pod zákonem, abych získal ty, kteří jsou pod zákonem - i když sám pod zákonem nejsem. Těm, kteří jsou bez zákona, byl jsem bez zákona, abych získal ty, kteří jsou bez zákona - i když před Bohem nejsem bez zákona, neboť mým zákonem je Kristus. Těm, kdo jsou slabí, stal jsem se slabým, abych získal slabé. Všem jsem se stal vším, abych získal aspoň některé. Všecko to dělám pro evangelium, abych na něm měl podíl.“

První věta tohoto citátu vyjadřuje podstatu toho, co chtěl Pavel říct. Apoštol neříká, že by byl ochoten obětovat něco ze svěřeného poselství evangelia, nýbrž to, že je ochoten obětovat sám sebe pro evangelium. Jeho tužbou je, aby co nejvíc lidí uvěřilo evangeliu. Tomu evangeliu, které mu bylo Bohem svěřeno.

Pavel byl ochoten podřídit celý svůj život službě evangelia, dokonce byl ochoten položit svůj život pro evangelium. Je obrovský, podstatný rozdíl mezi kompromisem a obětí. Pavel nebyl připraven k žádnému kompromisu. Byl připraven k oběti.

Apoštol nás tu staví před otázku křesťanovy svobody: „Jsem ode všech svoboden.“ Křesťanova svoboda spočívá především v tom, že není povinen dodržovat jakékoli náboženské zákony, pravidla a rituály za účelem dosažení přízně u Boha, odpuštění hříchu, spasení, věčného života. Říkáme, že nežijeme pod zákonem, nýbrž pod milostí. Díky zástupné oběti Ježíše Krista máme přístup k odpuštění a k věčnému životu od Boha zdarma, z milosti. Tato Boží milost nás plně osvobozuje od jakýchkoli závazků vůči náboženským požadavkům druhých lidí. Jsme zavázán jen jedním: láskou. Láskou k Bohu a láskou k druhým lidem. To je skutečný kontext celé této pasáže. Láska, která nás zavazuje, z nás vlastně dělá dobrovolné služebníky, otroky. To je zvláštní paradox křesťanství. Jsme osvobozeni skrze Ježíše Krista k tomu, abychom se dobrovolně stali služebníky. Apoštol Pavel aplikuje tuto služebnost na dílo evangelia.

Princip dobrovolného otroctví byl známý z knih Starého Zákona, z dějin národa izraelského. Izraelcům bylo dovoleno mít za otroka některého ze svých spoluobčanů jen po dobu 6 let. Sedmého roku musel být

židovský otrok osvobozen. Zároveň však měl možnost zůstat i nadále otrokem, pokud chtěl. Když se k tomu rozhodl, jeho pán mu probodl ucho na znamení dobrovolného a doživotního otroctví. Apoštol píše: „Učinil jsem se otrokem všech, abych mnohé získal.“ Byl to doživotní, trvalý závazek.

Dnes slyšíme lidi mluvit hodně o lidských právech. V Církvi naši mnozí spoluvěřící chtějí uplatňovat své právo svobody v Kristu. 1. Korintští s tím zápasili. Sobectví věřících v této věci bylo a je překážkou evangelia. Svoboda v Kristu neznamená, že si mohu žít jak chci, že nemusím brát ohled na druhé, že mohu trvat na svých „právech.“ Pravá svoboda v Kristu přináší osvobození ke službě, k otroctví. Jak jsem již poznamenal, apoštol Pavel se považoval za služebníka Božího, služebníka Kristova a služebníka Církve. Jeho služba mu přinesla mnoho utrpení. Pro pravdu evangelia však trpěl ochotně a rád. Nechtěl, aby ho někdo litoval. Nebylo proč. Protivenství a utrpení patří k životu víry, k životu služby, ke službě evangelia.

Apoštol Pavel toužil po tom, aby Korintští následovali jeho příkladu: „Jednejte podle mého příkladu, jako já jedním podle příkladu Kristova.“ (1K 11,1) Napodobovat v čem? Jak? „...já se také snažím všem vyjít vstříc. Nehledám svůj vlastní prospěch, nýbrž prospěch mnohých, aby byli spaseni“ (1K 10,33). V čem se chtěl Pavel líbit všem? V tom, že by poselství evangelia přizpůsobil tak, aby nikoho neurazil a nepohoršil? Rozhodně ne! Jeho list Filipským prozrazuje, co má na mysli: „...každý ať má na mysli to, co slouží druhým, ne jen jemu.“ (Fp 2,4). Bůh nás volá perem apoštola Pavla k oběti, k sebezapření, ke službě mezi těmi, kdo neznají Krista a potřebují slyšet pravdu evangelia.

19.

Vraťme se do deváté kapitoly prvního listu apoštola Pavla Korintským, kde rozebíráme známý oddíl počínající 19. veršem. Devatenáctý verš staví do určitého napětí apoštolovu svobodu v Kristu s jeho služebností - nebo doslova „otroctvím“ - ve vztahu k druhým lidem. Na jedné straně se cítí Pavel jednoznačně svoboděn od náboženských rituálů a předpisů, které především židovští věřící vnášeli do Církve, ale na druhé straně se cítí otrocky zavázán vůči těm, kdo ještě neuvěřili v Ježíše Krista. Dobrovolně a rád se stává otrokem všech, kdo mají slyšet evangelium.

Židům jsme byl židem, abych získal židy. Těm, kteří jsou pod zákonem, jsem byl pod zákonem, abych získal ty, kteří jsou pod zákonem - i když sám pod zákonem nejsem (1K 9,20).

Apoštol Pavel tu hovoří o osobní oběti, kterou přinesl pro příslušníky židovského národa, kteří měli slyšet evangelium a uvěřit v Ježíše Krista. Dobrovolně se podřídil některým židovským obyčejům, aby se jim přiblížil. Kdysi pro něj bylo u stolu důležité, aby nejedl vepřové maso. Byl ochoten slavit židovské svátky. Ne proto, aby posílil jejich náboženství, ale aby si otevřel dveře ke zvěstování slova Pravdy. Pavel se nikdy nesnížil k tomu, aby jakkoli zkompromitoval Pravdu. Obětoval však to, čemu dával osobně přednost, obětoval svou svobodu, aby odstranil jakoukoli výmluvu ze strany těch, kdo měli slyšet evangelium.

Apoštol Pavel si nemyslel, že by snad posílil evangelium tím, že by je adaptoval, přizpůsobil místní kultuře. On tu vůbec nehovoří o tom, že by jakýmkoliv způsobem měnil nebo přizpůsobil poselství. Říká nám, že on sám nechce být na překážku tomuto poselství. Jestli je poselství evangelia samo o sobě kamenem úrazu, budiž, to mu vůbec nevadí. Hned v první kapitole tohoto listu píše : „...ale my kážeme Mesiáše ukři-

žovaného: pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství...“ (1K 1,23). Evangelium mohlo a mělo pohoršovat, konfrontovat posluchače s Pravdou. Ale on sám, Pavel, nechtěl být urážkou a pohoršením nikomu. V 10. kapitole píše: „Nebudte kamenem úrazu ani Židům, ani Řekům, ani Církvi Boží“ (1K 10,32).

Známý oddíl z 15. kapitoly knihy Skutků apoštolských nám tu poslouží jako dobrý příklad toho, o čem mluvíme. Jsme tu svědky jednání první církevní rady, která se sešla v Jeruzalémě. Jedná se o připojení věřících pohanů - věřících lidí nežidovského původu - ke společenství Církve. Ti Židé, kteří uvěřili v Ježíše Krista, byli skeptičtí ohledně uvěřivších pohanů. Došlo to tak daleko, že někteří z těchto Židů začali učit, aby se pohané podrobili obřízce, jinak že nemohou být spaseni (Sk 15,1). Jinými slovy - napřed se staň židem a pak se teprve můžeš stát křesťanem. Toto učení vnášelo zmatek do řad Církve. Proto se sešla jakási první církevní rada, aby celou otázku řešila a pomohla věřícím ve správné orientaci.

Nebyla to otázka jednoduchá a my čteme, že „došlo k velkému sporu“ (Sk 15,7). Nakonec zasahuje Jakub a vyhlašuje jako závěr, že se nebudou dělat „potíže těm, kteří se z pohanů obracejí k Bohu“ (Sk 15,19). Tím byla věc vyřešena. Bylo rozhodnuto, že Církev bude přijímat věřící pohany bez toho, aby se museli podrobovat židovským rituálům. Avšak téměř jedním dechem hned v následujícím verši Jakub pokračuje, že se věřícím pohanům napíše, „aby se zdržovali toho, co bylo poskvrněno modloslužbou, smilstva, zardoušeného a krve.“ Proč žádá církevní rada pohanské věřící, aby se zdržovali těchto čtyř věcí, když rozhodla, že se nemusejí podrobit židovským obřadům a nařízením? Odpověď má dvě stránky. Jednak musíme brát na vědomí, že tyto čtyři věci patřily k pohanským obřadům, k pohanskému uctívání nejrůznějších božstev. Modloslužba, obřadní smilstvo a pojídání zardoušených zvířat plných krve patřilo k běžným náboženským zvyklostem pohanského uctívání božstva. Zároveň - a právě proto - byly tyto čtyři zvyklosti největší urážkou pro Židy, kterým Zákon podobné věci přísně a výslovně zakazoval. Církevní Rada tedy moudře odsuzuje snahu o požidovštění jako podmínku spasení, avšak zároveň žádá věřící pohany, aby se zdržovali od toho, co Židy nejvíce uráží. Důvod slyšíme hned v následujícím 21. verši:

„Vždyť Mojžíš má odedávna po městech své kazatele, kteří čtou jeho Zákon v synagogách každou sobotu“ (Sk 15,21). Jinými slovy, pohanští věřící se mají zdržet toho, co by nejvíc uráželo židovské nevěřící, kteří by se v důsledku toho uzavřeli pro evangelium.

Podobný případ je hned v 16. kapitole knihy Skutků, kde čteme o tom, že apoštol Pavel obřezal Timotea. Proč to udělal? Víme dobře, jak se proti obřízce bránil v případě jiného muže, Tita (Ga 2,1-5). Pavel věděl, že obřízka není potřebná ke spasení. Při jedné příležitosti se veřejně staví proti apoštolu Petrovi právě v této otázce. Pavel obřezal Timotea ne pro spasení, ale proto, aby měl Timoteus otevřené dveře ke zvěstování evangelia i mezi Židy. Jeho matka byla totiž Židovka, ale otec byl pohan, Řek (Sk 16,1). Timoteus byl proto Židy považován za pohana. A z toho důvodu ho apoštol Pavel obřezal, aby Timoteovi otevřel dveře pro hlásání evangelia i mezi Židy. A Timoteus byl ochoten podstoupit tuto osobní oběť pro evangelium. To nebyl kompromis, byla to oběť. „Těm, kteří jsou bez zákona, byl jsem bez zákona, abych získal ty, kteří jsou bez zákona - i když před Bohem nejsem bez zákona, neboť mým zákonem je Kristus“ (1K 9,21).

Apoštol Pavel chtěl zvěstovat evangelium každému, Židům i pohanům. Když píše o těch, kdo jsou bez Zákona, myslí tím právě pohany, příslušníky nežidovských národů, například Řeky, Římany apod. Pavel nám tu neříká, že žil jako pohané, bez jakéhokoli pocitu zodpovědnosti vůči Bohu za svůj život, jen aby získal pohanské posluchače. To by byl hrubý omyl při výkladu jeho slov. „Bez zákona“ naprosto neznamená „bez morálky.“ Pavel výslovně připomíná, že není „bez Zákona Božího“ a že je „podroben Zákonu Kristovu.“ Když byl Pavel v přítomnosti pohanů, vzdal se všech židovských tradic a obyčejů a přizpůsobil se nežidovské kultuře jak jen mohl, aniž by přitom kompromitoval evangelium. Jak už jsem připomněl před chvílí, Pavel sám o sobě nechtěl být „kamenem úrazu“ ani Židům, ani pohanům, ani Církvi. Když byl v Jeruzalémě, podřizoval se židovským obyčejům. Dodržoval židovské svátky, slavil sobotu, nejedl Židům zapovězená jídla. Když byl však v Antiochii, jedl s pohany, i když to odporovalo židovské tradici, v níž byl vychován. Všimněme si, jak jinak se choval apoštol Petr, který se také přidál k pohanské hostině, ale když přišli na návštěvu věřící Židé, začal

„couvat a oddělovat se, protože se bál zastánců obřízky“ (Ga 2,12). To bylo zjevné pokrytectví, kterému se Pavel veřejně postavil. Tváří v tvář s tím apoštola Petra konfrontoval. Co v tom Pavel viděl? „Když jsem však viděl, že nejdou přímo za pravdou evangelia, řekl jsem Petrovi přede všemi: Jestliže ty, který jsi Žid, nedodržuješ mezi námi židovský zákon, jak to, že nutíš pohany, aby ho dodržovali?“ (Ga 2,14). Pavel rozpoznal, že Petrovo jednání nebylo „přímé, podle pravdy evangelia.“ Evangelium bylo nade vše. Zvěstování evangelia vyžadovalo, aby zvěstovatel žil rovněž, podle pravdy evangelia a nikoli jako pokrytec.

20.

A co třetí skupina, o které je v našem textu zmínka? Po Židech a pohanech přicházejí na řadu „slabí.“ Kdo je to? .Koho má Pavel na mysli, když píše: „Těm, kdo jsou slabí, stal jsem se slabým, abych získal slabé“ (v. 22).

Když pečlivě prostudujeme Pavlovu „teologii,“ zjistíme, že „slabí“ jsou ti věřící, kteří jsou příliš úzkostliví ve věcech dodržování nejrůznějších tradic a zvyklostí, příliš závislí na „liteře.“ Jsou to ti, kteří dost dobře nerozumějí svojí svobodě v Ježíši Kristu. Například někteří nově obrácení Židé stále trvali na tom, aby se světila sobota, i nadále navštěvovali židovskou synagógu, dodržovali židovský Zákon s ohledem na potravu a vůbec dodržovali židovské obyčeje. Jejich svědomí jim prostě nedalo. Byli vychováni jako Židé a cítili, že to je něco, co prostě dělat musí.

Mezi pohanskými věřícími zase byli ti, kteří byli spaseni od modloslužebnictví a nyní nechtěli mít s modloslužbou nic společného do té míry, že například nechtěli jíst ani maso, které bylo obětované modlám a pak se prodáváte na tržišti. Úzkostlivě se vyhýbali jakémukoliv spojení s tím, od čeho byli vírou v Krista osvobozeni.

Apoštol Pavel si byl dobře vědom vlastní svobody v těchto věcech. Byl osvobozen jak od židovského Zákona, tak od pohanských zvyklostí. Byl plně podřízen Zákonu Ježíše Krista. Jeho vědomí plné a naprosté svobody mu dovolovalo žít a jednat tak, jak se někteří Židé nebo pohané v Církvě zdráhali, aby si nepošpinili vlastní svědomí. Ale v této své svobodě se Pavel nad ostatní nepovyšoval, nevydával ji nijak na odív, nechtěl se dotknout těch „slabých,“ kteří neměli tak silně rozvinuté vědomí pravé svobody v Kristu. Kristův Zákon je především Zákonem lásky. Tím se řídil a tomu podřizoval své jednání, když byl ve společen-

ství „slabých.“

Příkladem tohoto jednání může být událost ze 21. kapitoly knihy Skutků. Po návratu do Jeruzaléma z jedné ze svých misijních cest se Pavel dozvídá, že se věřící Židé v Jeruzalémě doslechli, že prý on, Pavel, učí Židy žijící mezi pohany, aby nedbali na Mojžíšův Zákon a nedávali obřezávat své děti. Aby si neuzavřel dveře k židovským posluchačům, Pavel pokorně přijímá radu církevního vedení v Jeruzalémě a spolu se čtyřmi dalšími muži na sebe bere nazarejský slib, který sice uklidňuje věřící Židy, ale nakonec - ironicky - vede k Pavlovi zatčení a uvěznění.

Proč to všechno? „Všem jsem se stal vším, abych získal aspoň některé. Všecko to dělám _pro evangelium, abych na něm měl podíl“ (1K 9,22-23). To není Pavlova verze dnešního církevního pragmatismu. I Pavel činí ústupky, ale nedopouští se kompromisu. Jaký je v tom rozdíl? Učinit ústupek znamená pro Pavla odstranit zbytečnou urážku lidského náboženského citění tím, že dám stranou něco ze své osobní křesťanské svobody. Kompromis na druhé straně je zamlčení pravdy a tím pádem oslabení zvěsti. Kéž by nám Bůh dal porozumět tomuto zásadnímu rozdílu za každých okolností.

Pavlovi se jednalo o to, aby nebyl jako ti, o kterých píše ve svém druhém listu do Korintu: „My nejsme jako mnozí, kteří kramaří s Božím slovem, nýbrž mluvíme upřímně, z Božího pověření a před tváří Boží v Kristu“ (2K 2,17). Ti, kdo se dopouští kompromisů, kdo kupčí s Božím slovem, to jsou ti, kdo zvěstují „laciné evangelium,“ ze kterého pečlivě odstraňují urážku Kristova kříže. Pavlovi se jednalo o to, aby on sám osobně nebyl na překážku čisté a plné zvěsti evangelia, které je Boží mocí ke spasení člověka od hříchu a všech jeho následků. Osobní pokora spojená s nekompromisním zvěstováním Pravdy, to bylo Pavlovo krédo.

Apoštol Pavel se nikdy nesnažil přizpůsobit společenství Církve choutkám tohoto světa. Nikdy by ho ani nenapadlo, aby jakkoli měnil poselství evangelia nebo podstatu Církve. Každé ze společenství, které založil, mělo svou vlastní tvář, svou charakteristiku, a také své problémy. Avšak Pavlovo učení a jeho vztah jak k Božímu slovu, tak k Církvi zůstaly beze změny.

Dnes se hodně mluví o „kontextualizaci“ evangelia. Je to infekce,

kteřá nakazila dnešní Církev. Přijetím tohoto směru se Církev otevírá světskosti, povrchnosti, klubové mentalitě. Svět udává tón v Církví. Slova jako „světskost“ a „zesvětštění“ pomalu ztrácejí svůj význam. Církev je tak „zkontextualizovaná“, že na ní lpí porušenost tohoto světa.

Apoštol Pavel se dobrovolně stává otrokem všech, aby alespoň některé získal. Jemu nešlo ani o osobní popularitu, ani o popularitu Církvě, ani o popularitu evangelia. Dnešní Církev chce přilákat do svých shromáždění a společenství nevěřící lidi. Za jakým účelem a za jakou cenu? Jestli je to proto, aby slyšeli mocné evangelium Ježíše Krista, aby byli usvědčováni ze hříchů, činili pokání a obraceli se ve víře k Bohu, pak je všechno v pořádku. Jestli je to však jen proto, aby se jim nabídl „náplast“ na jejich bolesti a problémy, aby našli přátele, se kterými si rozumějí, aby našli uplatnění v pěveckém sboru nebo v nějakém církevním kroužku, případně aby se dobře „křesťansky pobavili“ - pak běda nám, běda Církví! Jedná se nám o růst našich společenství, anebo se nám jedná o to, aby lidé přicházeli ke Kristu? Jedná se nám o plná shromáždění, anebo se nám jedná o to, aby byla zachována čistota a svatost Božího lidu? Církev neroste tím, že v ní přibývá členů. Církev roste tím, že se v ní káže čisté Boží slovo a že se podle Božího slova důsledně žije. To je ta pravá přitažlivost Církvě, o kterou máme stát, o kterou máme usilovat. Na to však nejsou nějaká vyumělkovaná církevní „představení“, nějaké „profesionální programy“, na to plně stačí Boží slovo ve své čistotě a pravdě a moci. Běda kazateli, kterému se jedná víc o „program“ než o to, aby zvěstoval svaté Boží pravdy. Běda každému kazateli, který se chce líbit lidem víc než Bohu. Běda každému z nás, jestliže si zakládáme na osobní popularitě víc než na tom, abychom žili „přímo, podle pravdy evangelia“ (Ga 2,14). Bůh nám buď milostiv, Bůh buď milostiv Církví.

21.

Pro Církev Ježíše Krista není zápas s odklonem od pravdy ničím novým. Církevní dějiny jsou vlastně neustálým bojem Církve proti vlivům a tendencím vnášejícím zesvětštění do jejích řad. Evangelikální hnutí 20. století není ničím jiným, než takovým zápasem proti liberální teologii a kompromisu se světem. Když na počátku tohoto století začalo být jasné, že liberální teologie získává stále větší vliv po celém světě, začala poměrně malá skupina amerických věřících, věrná Božimu slovu, vydávat články pod anglickým názvem *The Fundamentals*, česky „Základy.“ Mezi autory těchto článků byli tak známí teologové jako A.C.Dixon, kazatel Moodyho shromáždění v Chicagu, který se později stal Spurgeonovým nástupcem v Londýně, B.B.Warfield, J.C.Ryle, G.Campbell Morgan, C.I.Scofield, a další. Byl mezi nimi i Spurgeonův syn Thomas. V roce 1915 byly tyto články shromážděny a vydány v knižní podobě. Díky finanční podpoře dvou věřících podnikatelů z Kalifornie byly rozdány - zdarma! - celkem 3 miliony těchto knih věřícím pracovníkům po celém světě.

Tyto knihy tehdy představovaly první jednotnou obranu proti narůstajícímu vlivu liberální teologie. Jejich vydání dalo vznik hnutí, kterému se začalo říkat fundamentalismus. V roce 1919 bylo toto hnutí již tak silné, že byla ve Filadelfii uspořádána první celosvětová konference fundamentalistů ze všech možných církevních pozadí. Sešlo se jich tehdy 6 tisíc. Naneštěstí se liberálním teologům podařilo toto fundamentalistické hnutí narušit, došlo k mnoha rozdělením a nedlouho potom se označení fundamentalista stalo téměř jakousi „teologickou nadávkou.“

Aniž bychom zabíhali do dějin vzniku biblických škol a seminářů, můžeme tu s jistotou prohlásit, že v moderní době stály biblické vzdě-

lavatelné instituce vždycky v popředí teologických zápasů. Nechci v žádném případě obviňovat tyto instituce z něčeho, co některým z nich zřejmě nepřísluší. Jsou biblické školy, které zůstaly po celou dobu zápasu proti liberalismu věrný pravdám Písma. Ale přece mnohé z těchto institucí se staly přímo hnízdy liberalismu a ve jménu intelektualismu a akademické úrovně se odklonily od základních norem výkladu Božího slova. Typickým příkladem na americké půdě je známý Fullerův seminář v Kalifornii, který vznikl s tím úmyslem, aby zajistil konzervativní biblické vzdělání, ale poměrně rychle sklouzl do zcela jiné pozice a to právě díky úsilí o „vyšší intelektuální úroveň“ a o „nejvyšší akademické uznání“ na veřejnosti.

V bývalé východní Evropě dnes vznikají nejrůznější biblické a teologické školy a semináře a fakulty. Samozřejmě si kladou za cíl výchovu budoucích křesťanských pracovníků, kazatelů, misionářů, učitelů, vychovatelů a sociálních pracovníků. Je jistě nesmírně důležité - přímo kriticky důležité! - aby se široká věřící veřejnost zajímala o to, kdo na těchto školách učí a čemu se tam vyučuje. A i když pevně věříme, že budoucnost Církve je v rukou Božích, v rukou Pána Církve, jistě nesmíme zapomínat na možnosti úpadku a odklonu od Písma. A kde jinde si musíme dát větší pozor než právě tam, kde se vychovávají budoucí generace křesťanských vedoucích pracovníků nejrůznějších církví a denominací?!

Položme si na tomto místě otázku: Je intelektuální a akademická úroveň biblického vzdělání hodnotným cílem? Odpověď zní NIKOLI, pokud tuto úroveň určuje svět kolem nás, světský systém, ve kterém žijeme. Písmo je v tom naprosto jasné. Apoštol Pavel píše do Korintu: „Ať nikdo sám sebe neklame. Domnívá-li se někdo z vás, že je v tomto světě moudrý, ať se stane bláznem, aby se stal opravdu moudrým.

Moudrost tohoto věku je bláznovstvím před Bohem...“ (1K 3,18-19). Je bláhové hledat moudrost ve světě. Kdo si klade tento cíl, nejedná v souladu s biblickým pojetím pravdy. Samozřejmě předpokládám, že si rozumíme v použití pojmu „svět.“ Zjednodušeně by se dalo říct, že „svět“ je všeobecně přijímaný systém hodnot. Světský systém hodnot se diametrálně liší od Božího systému hodnot, jak je nám prezentován v Božím slově, v Bibli.

Ve svém prvním listu do Korintu se apoštol Pavel věnuje právě otázce konfliktu mezi Boží moudrostí a moudrostí tohoto světa; mezi hodnotami, na které klade důraz Bůh a hodnotami, které uznává tento svět. Pavel dobře ví o tom, že pravdy Boží jsou často považovány za čiré „bláznovství,“ a proto píše věřícím v Korintě: „Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé“ (1K 1,25). To je samozřejmě hyperbola, kterou Pavel používá jako příklad, aby poukázal na nesmyslnost názoru, podle kterého by lidská moudrost mohla být jakkoliv nadřazena moudrosti Boží. Samozřejmě, že u Boha není ve skutečnosti nic „bláznivého“ a nic „slabého,“ Bůh je naprosto dokonalý. Ale i kdyby něco „bláznivého“ nebo „slabého“ u Boha bylo, říká Pavel, stejně to bude moudřejší než lidský rozum, lidská moudrost. Je tu zásadní konflikt mezi lidskou filosofií a Boží pravdou. Lidská filosofie není ničím jiným než hledáním pravdy, zatímco Bůh sám je v Ježíši Kristu vtělená pravda. Bůh je zosobněná Pravda. Boží pravda se nemusí vždycky hned zdát moudrá podle lidských měřítek. Ve věku naprostého pragmatismu, v němž žijeme, nemusí být to, co je pravdivé, vždycky přijatelné. Jisté je, že to, co je správné v Božích očích, je v mnoha případech nepřijatelné pro tento svět. Znamená to snad, že se Bůh někde mýlí, a že nezná dost dobře to, co tento svět potřebuje?! Jistěže ne. Naopak, znamená to, že lidská moudrost, lidský rozum je omezený, má své hranice, za které nemůže jít. A proto nemůže chápat pravdu a moudrost Boží.

Apoštol Pavel bránil evangelium proti obvinění, že je podřadné ve srovnání s moudrostí tohoto světa. Nesnaží se argumentovat v tom smyslu, že by evangelium bylo intelektuálně vytříbené a nesnaží se o akademické uznání ze strany soudobých filosofů a vzdělanců. Namísto toho přiznává, že evangelium je bláznovstvím v očích moudrých tohoto světa. „Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží. Je psáno: ‚Zahubím moudrost moudrých a rozumnost rozumných zavrhu.‘ Kde jsou učenci, kde znalci, kde řečníci tohoto věku? Neučinil Bůh moudrost tohoto světa bláznovstvím? Protože svět svou moudrostí nepoznal Boha v jeho moudrém díle, zalíbilo se Bohu spasit ty, kdo věří, bláznovskou zvěstí. Židé žádají zázračná znamení, Řekové vyhledávají moudrost, ale my kážeme Mesiáše ukřižovaného. Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní

bláznovství, ale pro povolání, jak pro Židy, tak pro Řeky, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé.

Pohleďte, bratří, koho si Bůh povolává. Není mezi vámi mnoho moudrých podle lidského soudu, ani mnoho mocných, ani mnoho urozených; ale co je světu bláznovstvím, to vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a co je slabé vyvolil Bůh, aby zahanbil silné; neurozené v očích světa a opovržené Bůh vyvolil, ano, vyvolil to, co není, aby to, co jest, obrátil v nic - aby se tak žádný člověk nemohl vychloubat před Bohem. Vy však jste z Boží moci v Kristu Ježíši; on se nám stal moudrostí od Boha, spravedlností, posvěcením a vykoupením, jak je psáno: Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu.

Ani já, bratří, když jsem přišel k vám, nepřišel jsem hlásat Boží tajemství nadnesenými slovy nebo moudrostí. Rozhodl jsem se totiž, že mezi vámi nebudu znát nic než Ježíše Krista, a to Krista ukřižovaného. Přišel jsem k vám sláb, s velkou bází a chvěním; má řeč a mé kázání se neopíraly o vemlouvavá slova lidské moudrosti, ale prokazovaly se Duchem a mocí, aby se tak vaše víra nezakládala na moudrosti lidské, ale na moci Boží.“ (1K 1,18-2,5).

22.

Při četbě a studiu Pavlových dopisů musíme pamatovat na to, že Pavel žil a sloužil evangeliem v civilizaci, která byla vynesena na vrchol své slávy řeckou kulturou a prožívala v té době jakési „kulturní probuzení“ pod vládou Říma. Staří Řekové viděli ve filosofii nejvyšší lidmi dosažitelnou hodnotu a postavili na ní celou svoji společnost. Vzdělaní Řekové brali filosofii nesmírně vážně. Měli kolem padesáti filosofických systémů, které mezi sebou soupeřily o vliv a přijetí ve společnosti. Mnohé z těchto systémů byly systémy pohansky náboženské, protože vysvětlovaly původ člověka, morálku, společenské vztahy a lidský osud na pozadí existence mnoha pohanských bohů. Byly to systémy často velmi složité a sloužily jako základ pro veškeré společenské, hospodářské, politické a pedagogické vztahy. Téměř všechny však byly v rozporu s pravdou Boží, zjevenou v Písmech svatých.

Řekové doslova zbožňovali lidskou moudrost a uctívali ji. Výraz „filosofie“ je složeninou dvou slov: *fileo* = láska a *sojia* = moudrost. Slovo „filosofie“ tedy můžeme překládat jako „láska k moudrosti.“ Někteří z nově obrácených v Korintském společenství věřících si chtěli podržet tuto svoji lásku k lidské moudrosti a vnášeli ji do společenství Církve. Pravděpodobně si mysleli, že lidská moudrost může nějakým způsobem doplnit nebo umocnit zjevení pravdy Boží, které přijali vírou v Ježíše Krista. Apoštol Pavel chtěl uvést věci na pravou míru slovy svého dopisu, (1K 1,18-2,5). Podobně krátké, ale důrazné varování najdeme i v jeho listu Koloským, kde píše: „Dejte si pozor, aby vás někdo nesvedl prázdným a klamným filosofováním, založeným na lidských bájích, na vesmírných mocnostech a ne na Kristu.“ (Ko 2,8) Jinými slovy, lidská filosofie, lidská moudrost může svazovat, zotročovat, uvádět do zajetí

lidskou mysl a celý lidský život. Toto zajetí pak brání přijetí Pravdy. Lidská moudrost - pokud není podřízena moudrosti Boží - vnáší do mysli a života člověka zmatek a nejistotu.

Musím upřesnit, že Pavel jistě neměl na mysli, aby se člověk nezabýval přírodními úkazy a zákony, racionální pravdou. Nemluví tu o nějakém „anti-intelektualismu,“ nemluví tu proti vzdělání, nemluví proti rozumu. Naopak. Pavel věděl, že změna života člověka je podmíněna změnou jeho mysli, jeho smýšlení. Proto píše věřícím do Říma: „...proměňte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé“ (Ř 12,2). Pavel sám byl velmi vzdělaný člověk a vzdělání nikdy neodsuzoval. Neexistovala však pro něj nějaká „relativní pravda,“ kdy každý člověk může mít „tu svoji pravdu,“ podle filosofického systému, který se mu hodí. Pavel znal jen jednu absolutní Pravdu, zjevenou v Božím slově a v osobě Ježíše Krista. V Boží jediné dokonalé a absolutní Pravdě se skrývají všechny ty možné dílčí, lidské, nedokonalé „pravdy.“ A Pravda Boží je jediným spolehlivým měřítkem každé skutečnosti, veškeré reality. Tak to vidí Pavel a tak to vyznáváme i my spolu s ním.

Apoštol Pavel rovněž nehorlil proti vědě a technice. Lékařství, architektura, inženýrství, matematika a jiné přírodní vědy prožívaly za Pavlova života téměř stejný rozvoj jako dnes. Apoštol se tomuto pokroku nijak nebránil a neodsuzoval ho. Ani dnes bychom ho neslyšeli odsuzovat elektroniku, automobily, letadla, apod. Pokud se věda a technika nestanou výchozím bodem pro posuzování dobra a zla, existence Boží nebo jiných duchovních realit, všechno může být v pořádku. Také jich nesmí být zneužito nemorálním způsobem, a v oblasti lékařství, chemie a biologie ještě budeme svědky těžkých zápasů o morální řešení současných otázek, které před nás věda a technika kladou. Apoštol Pavel však neoponoval právě vědě, která nikdy není hrozbou pro evangelium. Stavěl se však silně a nekompromisně proti lidské moudrosti, která stojí za filosofií tohoto světa, světského systému hodnot. Korintským píše: „Neučinil Bůh moudrost světa bláznovstvím?“ (IK 1,20).

V protikladu k Pavlovi a jeho Bohem inspirovanému učení je dnes v Církvi povyšována lidská moudrost - moudrost tohoto světa - na nepřístojnou úroveň. V průběhu celého tohoto století se evangelikální

teologie klaní před akademickým bůžkem a snaží se smířit biblickou pravdu se sekulární teologií, filosofií, politikou, psychologií, morálním relativismem, evoluční teorií a jinými akademickými trendy. Když pak „pan teolog“ zjistí, že tyto věci jsou s pravdou Boží nesmiřitelné, je spíše ochoten přizpůsobit pravdu Boží pravdě lidské, než aby se pokořil před Bohem a odmítl lidský výmysl, který je v konfliktu s pravdou Boží. Studenti na teologických institutech jsou tak odváděni od jednoduchosti evangelia do zmatku lidských názorů a filosofií k moudrosti tohoto světa.

Touha po intelektuální přijatelnosti svedla nejednu školu a nejednoho profesora nebo studenta teologie na scestí. Pod vlivem takových svedených křesťanských pracovníků pak celá Církev trpí ve stále větším měřítku odklonem od biblických pravd a měřítek, odklonem od důsledného křesťanského vyznání víry a životního stylu. Nemá smysl si něco zapírat. Církev podléhá víc a víc tomu, co je přijatelné pro tento svět. Teologové a kazatelé si stále častěji „vypůjčují“ psychologii a metodologii světského systému. Jsou stále ochotnější přebírat od světa to, co se zdá, že dobře „funguje“ a transponovat to do činnosti a působení Církve.

Apoštol Pavel se důrazně bránil proti integraci lidské moudrosti do Církve. Nemilosrdně napadá lidskou moudrost v oblasti evangelia například těmito slovy: „Ale Kristus... (mě poslal)... zvěstovat evangelium, ovšem ne moudrostí slov, aby Kristus kříž nepozbyl smyslu“ (1K 1,17). Asi je na místě, abychom se tu ptali, jestli je vždycky a za každých okolností nesprávné, abychom apelovali na lidskou moudrost při zvěstování evangelia. Cožpak nemáme zvěstovat evangelium tomuto konkrétnímu světu, ve kterém žijeme a neměli bychom je proto vyjádřit způsobem, který zasáhne naše současníky? Apoštol Pavel měl rovněž na mysli svůj naprosto konkrétní svět, když napsal, že takovým přístupem k evangelium by „Kristův kříž pozbyl smyslu.“

Proč tomu tak je? Jednak proto, že „slovo kříže je bláznovstvím těm, kdo jsou k záhubě“ (1K 1,18). A druhým důvodem je to, že je nemožné povýšit lidskou moudrost, aniž bychom zároveň neponížili Boží pravdu. Lidská moudrost nahrává sobectví, intelektuální a sociální pýše, tělesným choutkám a vášním, a co hlavně - touze po nezávislosti na Bohu! Lidská moudrost a evangelium jsou naprosto neslučitelné! Zkuste je

sloučit, říká Pavel, a znehodnotíte tím Kristův kříž, evangelium.

Lidé mají docela rádi intelektuální náboženství a teoreticky vysoký morální standard, protože jim to lichotí. Proto také nesnášejí evangelium, které je konfrontuje s jejich přetvářkou a s jejich nejvnitřnější potřebou – hříchem. Evangelium vyžaduje přiznání a vyznání hříchu, vyžaduje pokoru nitra, vyžaduje vědomí naprosté závislosti na Boží milosti. A to lidem nesedí. Lidská moudrost se tu staví na zadní. Kristův kříž je nejradiálnější konfrontací lidské pýchy. Proto jej lidská moudrost odmítá a dokonce označuje za bláznovství.

Jakou moudrostí žiješ ty?

23.

Lidská moudrost označuje pravdu Boží za bláznovství (1K 1,18). Ti, kdo se považují v našem světě za moudré podle lidských měřítek, často hovoří o evangeliu jako o něčem, co je „primitivní“, „zastaralé“, „navivní“, „není aktuální“, apod. Jak by mohl nějaký Ježíš ukřižovaný před dvaceti stoletími mít vliv a dopad na dnešní společnost? Copak může existovat nějaká souvislost mezi Ježíšovým ukřižováním a životem dnešního člověka kdekoli na světě? A nejsou lidé v podstatě dobří? Proč z nich dělat hříšníky? A jestli Bůh má tak rád člověka, jak evangelium tvrdí, tak proč by člověka, který se s Ním nemůže měřit, jakkoli trestal? Tak nějak uvažuje lidská mysl, lidská moudrost. A tak slovo Kristova kříže je pro ty, kdo hynou, bláznovstvím.

Když apoštol Pavel píše o „slovu kříže“, má tím na mysli samozřejmě poselství evangelia. Kristův kříž je ústředním bodem naší víry a naší zvěsti. Dřevěné nebo zlaté křížky, které nosí tolik lidí kolem krku na řetízku, jsou symbolem skutečného dřevěného kříže, popravčího kříže, na kterém zemřel Ježíš Kristus jako nějaký nejhorší zločinec. Kříž byl už kdysi k pohrdání a k posměchu. Je tomu tak dodnes. Poselství kříže, evangelium, není ve svém důsledku nic populárního a nikdy nebude. A přece už kdysi apoštol Pavel neslevil nic z tohoto bláhového poselství a píše Korintským: „Rozhodl jsem se totiž, že mezi vámi nebudu znát nic než Ježíše Krista a to Krista ukřižovaného“ (1K 2,2). Žádné přizpůsobování evangelia posluchačům, žádné podbízení, žádná snaha o popularitu, žádná lidská moudrost. Kristův kříž!

Pro ty kdo hynou, tedy pro nevěřící, je slovo kříže bláznovstvím. Avšak pro nás, kdo jsme zachraňováni, je mocí Boží (1K 1,18). Tak to vidí apoštol Pavel a píše dál: „Je psáno: Zahubím moudrost moudrých a

rozumnost rozumných zavrhnou“ (1K 1,19). To je citát z biblické knihy proroka Izaiáše (29,14). Na tento starozákonní citát Pavel navazuje sérií otázek: „Kde jsou učenci, kde znalci, kde řečníci tohoto věku? Neučinil Bůh moudrost světa bláznovstvím?“ (1K1,20) Jinými slovy: kde jsou všichni ti lidé, kteří povýšili lidskou moudrost nad pravdu Boží? Dokázala snad lidská moudrost vymýtít ze světa zlo, války, hlad, nemoci, morální nevázanost? Kam lidská moudrost přivedla lidstvo? Jsou snad dnes lidé spokojenější než kdysi? Došlo za celá ta staletí lidské existence, kdy si člověk žije bez Boha, podle vlastní moudrosti, ke skutečnému pokroku? Nikoli. Dnes jako kdysi, lidstvo zápasí se stejnými problémy. Možná v moderním hávu, možná na jiné rovině, avšak přece jsou to ty stejné problémy, se kterými se potýkáme od chvíle, kdy jsme se k Bohu otočili zády. Lidské snahy o nápravu snad mají čas od času krátkodobý úspěch, ale nakonec vždycky končí nezdarem. Technika, vzdělání, vyšší životní úroveň - nic z toho nevysvobozuje člověka od hříchu a jeho následků.

Apóstol Pavel vysvětluje, že lidská moudrost, moudrost tohoto světa, je duchovně neúčinná. Nemůže napravit lidskou přirozenost a nemůže přiblížit člověka k Bohu. Tuto skutečnost musí mít na paměti dnešní Církev a především každý, kdo zvěstuje evangelium. Všichni filosofové dějin, všichni intelektuálové, sociologové, antropologové, psychologové a politici dohromady nikdy nenašli řešení pro lidský hřích. Lidská moudrost našeho věku je stejně na dně, jako byla moudrost věku Korintských. Všichni se shodujeme na tom, že války, vraždy, rasismus, opilství, zločiny nejrůznějšího druhu, nevyléčitelné nemoci, chudoba, hlad a jiné jsou nepřátelé lidstva. Ale nikdo si s těmito věcmi nedovede poradit, nikdo je nedokáže vymýtít. Máme zákony, máme zámky na dveřích a policii, máme léky, provádíme humanitární pomoc - ale zbavit se zla od kořene nedokážeme.

„Protože svět svou moudrostí nepoznal Boha v jeho moudrém díle, zalíbilo se Bohu spasit ty, kdo věří, bláznovskou zvěstí“ (1K 1,21). Slovo „zvěst“ (řecky kerygma) k nám hovoří jak o obsahu, tak o způsobu doručení tohoto obsahu. Zvěst má být zvěstována (Kraličtí překládají „kázání“). Kázání je kázáno. Obsah a způsob doručení tohoto obsahu v jednom slově. Neměli bychom brát tuto skutečnost na lehkou váhu. Ti,

kdo chtějí kázání nahradit hudebním projevem, dramatickým vystoupením, pantomimou a podobně, by měli pamatovat, že Bůh úmyslně zvolil zvěstování - kázání evangelia jako optimální prostředek doručení zvěsti. Mnozí v Církvi dnes považují kázání za něco zastaralého, za přežitek doby. Kázání patří k evangeliu a evangelium ke kázání. Zvěst musí být zvěstována, slovo vysloveno.

Ti, kdo jsou ochotni vyměnit lidskou moudrost za božské bláznovství, jsou zachraňováni, spaseni. Jak to? Je to dáno tím, že ve slově kříže je skryta Boží moc, která může radikálně změnit lidský život. Tak to Bůh zařídil. Je na nás, abychom toto Boží zřízení respektovali.

Aby nedošlo k nedorozumění: apoštol Pavel nepropaguje nějaké bláznovské blábolení. Neříká, že je jedno, co mluvíme, když zvěstujeme evangelium. Nevybízí k tomu, abychom mluvili, co nám slina přinese na jazyk. Vyloučeno. Pavel pouze dokládá, že kázání evangelia je v očích moudrosti tohoto světa bláznovstvím. Tento svět považuje slovo Kristova kříže za pomatenost. Tato „pomatenost“ je však ve skutečnosti Boží moc pro ty, kdo ve víře přijímají Krista a Jeho kříž.

Již za Pavlova života byli nároční posluchači, ať Židé nebo Řekové: „Neboť Židé žádají znamení a Řekové vyhledávají moudrost...“ (1K 1,22). Proč jim nevyhovět? Proč se nepostarát o nějaké zázračné znamení nebo proč nezabalit evangelium do líbivého a působivého filosofického balíčku? Pavel odmítá přizpůsobit evangelium jakýmkoli způsobem požadavkům posluchačů: „My však hlásáme Krista ukřižovaného: Židům pohoršení, pohanům bláznovství...“

Židé chtěli ukázkou moci a Řekové chtěli slyšet filosofickou moudrost. Avšak jedině ti, kdo přijali slovo pohoršení a bláznovství, obdrželi skutečnou moc a skutečnou moudrost - od Boha: „...ale pro povolání, jak pro Židy, tak pro Řeky, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé“ (1K 1,24-25).

24.

„Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé“ (1K 1,25). To, co lidé považují za nějaké křesťanské bláznovství nebo slabost, je naopak projevem Boží moudrosti a moci. Evangelium - poselství Kristova kříže v sobě skrývá Boží moc, která radikálně mění život toho člověka, který evangeliu věří.

Apoštol Pavel znal dobře příslušníky Korintského společenství věřících, proto jim jemně připomíná: „Pohledte, bratří, koho si Bůh povolává: Není mezi vámi mnoho moudrých podle lidského soudu, ani mnoho mocných, ani mnoho urozených; ale co je světu bláznovstvím, to vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré a co je slabé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné; neurozené v očích světa a opovržené Bůh vyvolil...“ (1K 1,26-27a).

Pavel věřícím v Korintě připomíná, že mezi nimi není mnoho těch, kteří by byli vzdělaní, mocní, bohatí nebo slavní. Boží moc a síla se nejlépe projeví tváří v tvář lidské slabosti. A i když se Boží moudrost zdá být bláznovstvím podle lidských měřítek, Bůh bláznivým slovem kříže - evangeliem - zahanbuje vzdělané, mocné, bohaté a slavné. My jsme v pokušení si myslet, že vzdělané lidi může evangeliem oslovit zase jen vzdělaný člověk. Jaký omyl! Často je to právě ten prostý a jednoduchý člověk, který zastaví a mocně osloví intelektuála a naopak. Proč? Protože nikdo není získán pro Krista chytrostí nebo intelektuálními řečmi. Evangelium je poselství, které stojí samo o sobě, nezávisle na člověku, „aby se žádný tak člověk nemohl vychloubat před Bohem“ (1K 1,29). Je na nás, abychom věrně vyřídili poselství evangelia a je na Bohu, aby evangeliem přetvářel životy lidí. Na této změně lidského života neneseme žádnou zásluhu. To je výlučně Boží dílo.

Ve verších 30 a 31 čteme: „Vy však jste z Boží moci v Kristu Ježíši; on

se nám stal moudrostí od Boha, spravedlností, posvěcením a vykoupením, jak je psáno: Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu.“ Lidská moudrost vždycky chtěla přijít na takový plán spasení, aby na něm člověk nesl podíl, aby měl zásluhu na své vlastní záchraně. A pokud si nemůžeme spasení sami vydobýt, tak bychom mohli alespoň nějakým dílem přispět. To by nám vyhovovalo, to se líbí naší hrdosti a pýše. Jenomže Bůh to zařídil tak, že ten, kdo je spasen, se nemá vůbec čím chlubit. Je to Bůh a jenom Bůh sám, kdo se stará o naše spasení. My k tomu nemáme co přidat. Apoštol Pavel píše věřícím do Efezu: „Milostí jste spaseni skrze víru. Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit. Jsme přece jeho dílo...“ (Ef 2,8-10).

Bůh vyvaluje, povolává, přitahuje, uschopňuje k víře. Ve své svrchované vůli dokonce určuje i to, kdo bude spasen, zachráněn. Všechno je jeho dílo. Na našem spasení neneseme žádný podíl. Bůh sám ve své vševědoucečnosti a svrchovanosti koná dílo spasení člověka. Jakým způsobem? Jak nás zachraňuje? Skrze víru ve svého Syna, Ježíše Krista. Naše spasení je dáno tím, že jsme Bohem učiněni jedno s Kristem. Z našeho textu jasně vyrozumíváme, že Bůh nám dává nejenom moudrost, spravedlnost, posvěcení a vykoupení. Ježíš Kristus se sám stává (!) naší moudrostí, spravedlností, posvěcením a vykoupením.

Zatímco lidská moudrost touží po oslavení a vyvýšení hříšného člověka, moudrost od Boha směřuje k oslavě a vyvýšení toho, kdo je jediný slávy a cti hoděn: Boha - Otce a Ježíše Krista - Božího Syna. „Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu.“ Apoštol Pavel píše věřícím v Galácii: „Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista,...“ (Ga 6,14). Už proto nestál Pavel o nic jiného, než aby mohl zvěstovat Kristův kříž. Lidská moudrost, lidská filosofie se pohybuje jakoby v začarovaném kruhu. Pomáhá nám přemýšlet, ale nakonec vlastně nic nového nevymyslí. Záchranu člověka od hříchu a jeho následků nenabídne.

Ježíš Kristus - narozený z panny, ukřižovaný, svou obětí vykupující, zmrtvýchvstalý a oslavený - jedině On je skutečnou nadějí pro člověka, pro celé lidstvo.

Proto každý kazatel, každý věřící člověk - učedník Ježíše Krista - musí věrně a nekompromisně zvěstovat evangelium Ježíše Krista to-

muto světu. Nemáme nic jiného a nic lepšího, co bychom světu nabídli. Apoštol Pavel píše Korintským: „Má řeč a mé kázání se neopíraly o velmlouvavá slova lidské moudrosti, ale prokazovaly se Duchem a mocí, aby se tak vaše víra nezakládala na moudrosti lidské, ale na moci Boží.“ (1K 2,4-5).

Znovu budu na tomto místě citovat známého Charlese Spurgeona, který v jednom ze svých kázání z roku 1871 řekl: „*Dnes, stejně jako za dnů apoštolů, slyšíme mnohé, kteří tvrdí, že evangelium - to prosté evangelium, které kázali takoví jako byl John Bunyan nebo Whitefield nebo Wesley - že toto evangelium bylo dobré pro tehdejší dobu temna, ve které oni žili. Tehdy prý toto evangelium lidem pomohlo, aby se povznesli nad životní podmínky, ve kterých se nalézali. Dnes však prý - podle mudrců naší osvícené doby - potřebujeme pokrokovější teologii, která by nahradila evangelizační hnutí našich předků. Setkáváme se s učením, které naši otcové neznali, které jim bylo cizí. Vidíme snahy o zdokonalení zvěsti apoštolů Petra a Pavla, kteří bývají nazýváni dogmatiky.*

Bratři, moje mysl se proti něčemu takovému bouří. Přímou nenávidím to tlachání o pokroku a o hlubším přemýšlení. Já si jen přeji, abych znal Krista tak, jak ho znali moji staří předchůdci. Bojím se, abychom namísto většího světla se nedostali do větší tmy, díky převrácené lidské mysli, spekulacím, intelektuálnímu přemítání a novým zjevením. A abychom ještě neubírali z toho mála světla, které dnes ve světě je. Znovu se naplňuje slovo Boží. „Zahubím moudrost moudrých a rozumnost rozumných zavrhnou. Kde je moudrý? Kde je znalec Písma? Kde je řečník tohoto věku? Neučinil Bůh moudrost tohoto světa bláznovstvím?“

Tolik Spurgeon. Ano, Bůh znovu a znovu činí moudrost tohoto světa bláznovstvím. A my se odmítáme poučit. Církev stále laškuje s moudrostí tohoto světa. Jako kdyby tento převrácený svět mohl nabídnout něco trvale hodnotného, něco užitečného z hlediska věčnosti. Apoštol Pavel věděl dobře, že tomu tak není. Skutečně moudří Boží lidé v dějinách to viděli stejně. Naše víra nemůže být založena na moudrosti lidské, nýbrž na moci Boží.

25.

„Tam, kde se zvěstuje evangelium v jeho plnosti a v moci Ducha svatého, naše sbory nejen že se udrží, nýbrž budou početně růst. Avšak tam, kde se evangelium všelijak zastírá a rozměňuje, tam schází pravá moc a síla, modlitební život skomírá a ze všeho se stává pouze formální záležitost a fikce. Nad tím se nesmírně rmoutím.“ To jsou slova Charlese Spurgeonova, obsažená v jednom z jeho článků vydaných v roce 1887. O téměř sto let později vychází v roce 1990 ve Spojených státech amerických kniha, která obsahuje kapitolu s názvem „Jiná doba vyžaduje jiné poselství.“ Její autor vyslovuje nesouhlas s tím, že by se kázání 19. století hodila pro dnešní dobu. Tvrdí, že pro každou dobu je zapotřebí jiného poselství. Jinými slovy, člověk 20. století prý potřebuje slyšet jiné evangelium než člověk 19. století.

V přímém rozporu s tímto tvrzením je nejen učení Bible, ale i názor jiného Američana, Douglase D. Webstera, který ve své kritice církevního marketingu říká mimo jiné toto: „*Biblické kázání bylo kdysi cele zaměřeno na Boha, odhalovalo hřích a motivovalo ke změně života. Dnešní kázání se soustřeďují především na člověka a jeho potřeby a snaží se spíše pobavit, než aby usvědčila.*

V dnešních kázáních je tolik ilustrací, že posluchač zapomene na biblickou pravdu, která jimi má být ilustrována. Tolik osobních příkladů, že posluchač zná lépe kazatele, než Ježíše Krista. Tolik příběhů ze života, že poslouchat nedělní kázání je poutavější než číst noviny.

Žádný div, že povrchní křesťané odcházejí z kostela nebo modlitebny povznesení a nadšení. Jejich sobectví zůstalo nedotčeno. Jejich mysl a srdce byly dotčeny poutavou a povrchní teologií, křesťanskými frázemi a citovými příběhy. Základní otázka však zůstává: Bylo věrně a účinně

zvěstováno Boží slovo, které pravdou Ježíše Krista nabourává naše dobře vybudované zóny pohodlí a proniká fasádou našeho falešného sebeuspokojení?“

Skutečnost je taková, že nikdo nemůže praktikovat moderní způsoby církevního a evangelizačního marketingu a zůstat přitom věrný Písmu. Kazatelé, kteří se snaží popularizovat evangelium, nemohou zvěstovat celou Pravdu. Ti, kdo chtějí přizpůsobit evangelium potřebám světa, se dostanou dříve či později do konfliktu s pravdou Bible. Evangelium není možné obětovat „požadavkům doby,“ protože evangelium je jen jedno a to pravé evangelium je nadčasové. Jakékoli jiné „evangelium“ je bezmocné. Vždyť dobře víme, že to nejsou ani naše příběhy, ani ilustrace, ani zábavné a poutavé povídání nebo schopné řečnění, nýbrž právě EVANGELIUM, které je „Boží mocí k záchraně pro každého“ (Ř 1,16).

Epistola apoštola Pavla „Římanům představuje mimo jiné zevrubný výklad evangelia, téměř bod po bodu. Hned v prvním verši svého listu se apoštol představuje jako „oddělený pro Boží evangelium.“ Evangelium bylo základem jeho služby. V listě Římanům píše o lidském hříchu a o Božím hněvu (kapitoly 1-3), o ospravedlnění a o přičtené spravedlnosti (kapitoly 3-5), o posvěcení a praktické spravedlnosti (kapitoly 6-8), o vyvolení Izraele a o odmítnutí Ježíše Krista tímto vyvoleným národem (kapitoly 9-11) a v posledních kapitolách píše o praktických aplikacích jednotlivých pravd evangelia v životě člověka. Apoštol Pavel chce věřícím v Římě zdůraznit ústřední postavení evangelia v životě a službě každého věřícího člověka.

Když hovoříme o evangeliu, často máme na mysli jen jakési „evangelizační poselství“ - a tím evangelium jistě je. Avšak evangelium je něco daleko víc než evangelizační kázání se čtyřmi nebo pěti body. Evangelium je v biblickém slova smyslu celou zjevenou pravdou o Ježíši Kristu (Ř 1,1-6; 1K15,3-11). Evangelium se nezastavuje u spasení a ospravedlnění z víry, nýbrž v sobě zahrnuje všechny stránky spasení, od posvěcení po oslavení. Význam evangelia nespočívá jen ve skutečnosti obrácení a znovuzrození. Vztahuje se na celou zkušenost věřícího člověka. Když apoštol Pavel a jiní novozákonní autoři hovoří o zvěstování evangelia, nemají tím na mysli pouze evangelizační poselství pro nevěřící (Ř 1,15).

Veškerá služba prvotní Církve se soustředila na evangelium. Nikomu

ani nepřišlo na mysl, že by se měla povzbudit návštěvnost shromáždění věřících tím, že by se tam diskutovala politika, kultura, podnikání nebo že by se uspořádala pro návštěvníky nějak „dobrá křesťanská zábava.“ Církev se cele soustředila na úkol přípravy věřících ke zvěstování evangelia světa.

Apoštol Pavel toužil po tom, aby se dostal do Říma. Důvodem jeho touhy nebylo navštívit staré přátele. Ani to nebylo proto, že by tam chtěl promluvit ve společenství, které vzniklo za jeho působení - protože Pavel v Římě žádné takové společenství nezaložil. Ani se návštěvou Říma nechtěl vyhnout pronásledování někde jinde, protože dobře věděl, že bude terčem pronásledování právě tam, v Římě. Apoštol Pavel prostě a jednoduše toužil po tom, aby mohl v Římě zvěstovat evangelium.

V osmém verši první kapitoly svého listu píše: „Nejprve vzdávám díky svému Bohu skrze Ježíše Krista za vás všechny, protože se po celém světě rozšiřuje zvěst o vaší víře. Bůh, jemuž z celé duše sloužím evangeliem o jeho Synu, je mi svědkem, jak na vás bez ustání pamatuji při všech svých modlitbách a prosím, zda by mi konečně jednou nebylo z vůle Boží dopřáno dostat se k vám“ (Ř 1,8-10).

Všimněte si pozoruhodného 9. verše: Bůh, jemuž z celé duše sloužím evangeliem o jeho Synu...“ Pro Pavla bylo zvěstování evangelia aktem duchovního uctívání Boha. Sloveso „sloužit“ vyjadřuje skutečnost „uctívání“ (stejně Fp 3,3). Pavel uctíval Boha tím, že zvěstoval evangelium. Pro něj bylo šíření evangelia povinností a výsadou zároveň (1K 9,16 a Ř 1,15). Povinnost a výsada. Uctívání Boha. Tak se zvěstuje evangelium!

V 11. verši se dozvídáme, že se Pavlovi jednalo o duchovní blahobyt těch, kterým sloužil: „Toužím vás spatřit, abych se s vámi mohl sdílet o některý duchovní dar a tak vás posílil.“ Jaký dar tu má na mysli? Jistě se nejednalo o dary Ducha, které udílí jedině Duch (1K 12,7-11). Pavel má na mysli nějakou duchovní hodnotu, která by věřící v Římě posílila. Mám zato, že se tu jedná právě o dar zvěstování evangelia. Chtěl své bratry a sestry v Kristu povzbudit a posílit slovy evangelia.

Pavel se nakonec do Říma dostal a skončil tam ve vězení. Ale právě tam, v římském vězení, dokázal, že to se zvěstováním evangelia vždycky myslel vážně. Navzdory nepříznivým podmínkám domácího vězení a nejistotě s ohledem na svou budoucnost, zvěstuje evangelium a Židé v

jeho okolí přicházejí k víře v Krista, k obrácení. Svůj list Filipským, který píše právě z prostředí římského vězení, uzavírá pozoruhodným pozdravem: „Pozdravuji vás i ostatní bratří, zvláště ti, kteří jsou z císařského domu“ (Fp 4,22). Tedy i v Césarově domácnosti zaznělo evangelium a přineslo své požehnané ovoce díky apoštolu Pavlovi.

„Pavel, služebník Krista Ježíše, povoláný za apoštola, vyvolený ke zvěstování evangelia“ (Ř 1,1). Pro apoštola Pavla nebylo vyšší služby. Jak je tomu u nás?

26.

V první kapitole epištoly apoštola Pavla Římanům ve 14. verši čteme tato apoštolova slova: „Cítím se totiž dlužníkem Řeků i barbarů, vzdělaných i nevzdělaných.“ Abychom rozuměli tomuto prohlášení, musíme si připomenout, že v okamžiku svého obrácení byl Pavel - tehdy ještě Saul - tvrdým pronásledovatelem prvotní Církve. Nevěřil v božství Ježíše Krista a nenáviděl křesťany. Když byl kamenován první mučedník Církve, Štěpán, čteme, že Saul „souhlasil s jeho usmrcením“ (Sk 8,1). Na stejném místě máme potvrzeno, že „Saul se však snažil církev zničit: pátral dům od domu, zatýkal muže i ženy a dával je do žaláře“ (Sk 8,3). Po obrácení bylo Pavlovo nadšení pro Krista a pro Církev o to větší, o co větším byl pronásledovatelem. Proč? Protože se cítil dlužníkem těm, které kdysi pronásledoval.

Jistě je dobré si uvědomit, že Pavel si nevybíral posluchače. Cítil se stejně dlužen Židům jako Řekům, vzdělaným a nevzdělaným, chudým i bohatým. „Bůh nikomu nestrání,“ píše ve 2. kapitole svého listu Římanům (v. 11). Ani Pavel si nevybíral, komu by měl sloužit evangeliem.

V přímém rozporu s tímto biblickým principem jsou názory některých dnešních kazatelů - opět tu uvádím příklady ze Spojených států - kteří tvrdí, že úspěšná evangelizace je založena mimo jiné i na „volbě trhu.“ Jinými slovy, musíme se prý zaměřit na určitý druh nebo typ příjemce evangelia a podle jeho potřeb musíme evangelium přizpůsobit. Známý zastávce tohoto názoru, Američan Georges Barna, píše mimo jiné: *„Abyste mohli úspěšně prodat svůj výrobek, musíte pro něj najít správný trh. Klíčem úspěšného marketingu je v našem případě volba posluchače, kterému chceme výrobek nabídnout. Musíme se snažit propojit nabídku s poptávkou. Nesmíme ztrácet čas těmi, kdo o náš výrobek*

nestojí, nebo kdo ho nepotřebuji Když známe trh, můžeme výrobek přizpůsobit tak, aby co nejlépe vyhovoval potřebám trhu. Správný marketing tak zajistí co nejvyšší účinnost.“

Rozhodnout se, komu chceme sloužit, přizpůsobit evangelium posluchačům a neztrácet čas a prostředky na ty, kdo jsou mimo naši vybranou oblast tržního zájmu. Tak nějak si to Georges Barna představuje ve službě evangelia.

Na podkladě podobných názorů pak ve Spojených státech dochází k tomu, že si kazatelé vybírají za své „cílové skupiny“ ty, kdo jsou společensky „na vzestupu,“ kdo jsou dobře majetkově zabezpečeni a o nichž se dá předpokládat, že přispějí nemalým dílem do církevní pokladny. Je skutečnou výjimkou, aby si kazatel vybral za své působíště chudáky, bezdomovce, nechvalný americký střed města apod. Četl jsem dokonce takové prohlášení, že kazatel si vybírá své posluchače z těch, s nimiž by rád strávil víkend nebo dovolenou! Jaká tragédie! Připomeňme si tu slova apoštola Jakuba, který píše: „Bratři moji, jestliže věříte v Ježíše Krista, našeho Pána slávy, nesmíte dělat rozdíly mezi lidmi... Cožpak Bůh nevyvolil chudáky tohoto světa, aby byli bohatí ve víře a stali se dědici království, jež zaslíbil těm, kdo ho milují... Jestliže však někomu straníte, dopouštíte se hříchu a zákon vás usvědčuje z přestoupení“ (Jk 2,1.5.9).

Kromě toho, že se apoštol Pavel cítil dlužen zvěstovat evangelium, „toužil posloužit evangeliem“ (Ř 1,15). Touha sloužit evangeliem. Je nám tato touha vlastní? Cítíme nejvnitřnější potřebu zvěstovat evangelium?! Tady vycítujeme dvojí důraz: jednak na potřebu zvěstovat a jednak na evangelium. Charles Spurgeon kdysi řekl: „Apoštol byl ochoten jít s evangeliem kamkoli. Ale nebyl ochoten kázat „jiné“ evangelium. Nikdy by evangelium nijak nezastřel, nepřizpůsobil, nenastavil nebo nezkrátil. Řekl, že se nestydí za evangelium, protože je to Boží moc k záchraně pro každého, kdo věří Pavel neokrádal evangelium o jeho pravdu a moc. I když byl vystaven posměchu a pronásledování, i když věděl, že je evangelium kamenem úrazu pro Židy a bláznovstvím pro Řeky. On byl připraven jít s evangeliem všude a za každým. Nebyl vždycky stejně na službu připraven a nenašel vždycky všude stejně otevřené dveře. Necítil vždycky a všude stejnou svobodu slova. Ale byl připraven zvěstovat evangelium všude a

vždycky tam, kde mu Bůh připravil k tomu příležitost.“

Vnějšímu pozorovateli by se apoštol Pavel mohl zdát neúspěšný. Byl zatčen, vězněn celou řadu let a nakonec i popraven Římem. Pavel však za všech okolností zvěstoval evangelium. Buď kázal zástupům nebo hovořil s jednotlivci, včetně svých římských strážců. Když nemohl kázat ve shromáždění věřících, kázal ve vězení. Vždycky byl připraven ke službě evangeliem a přitom se nikdy nedopustil žádného kompromisu. Ke konci svého života může směle prohlásit: „Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, víru zachoval“ (2Tm 4,7). Šestnáctý verš první kapitoly listu Římanům je velice známý. Už jsem ho citoval ve Spurgeonově kázání: „Nestydím se za evangelium: je to moc Boží ke spasení pro každého, kdo věří, předně pro Žida, ale také pro Řeka.“

Toto je jedno z nejsilnějších prohlášení Nového Zákona. Apoštol Pavel tu klade rovnítko mezi evangeliem a mocí Boží. Evangelium je Boží moc. Není tedy divu, že se nestydí za evangelium. Celý zbytek této epištoly je pak vlastně podrobným výkladem tohoto prohlášení. Jedním argumentem za druhým nám apoštol dokazuje, proč je evangelium Boží mocí. Proto je vlastně i celý tento Pavlův list Římanům jednou z klíčových knih Bible.

Klíčovou zbraní nepřátel křesťanství byl od samého začátku posměch a výsměch. Zvláště Římané považovali křesťanství za primitivní a nekulturní náboženství. Evangelium také samo o sobě není pro tento svět nijak přitažlivé. Evangelium odhaluje hřích, odsuzuje pýchu, usvědčuje srdce člověka z nevěry vůči Bohu a ukazuje na bezvýchodné lidské snahy o záchranu. Takové učení není nic, o co by lidé stáli. Není snadné stát nekompromisně na evangeliu a nestydět se. Většina z nás dobře rozumí apoštolu Petrovi, který v noci před Kristovým ukřižováním svého Pána třikrát zbaběle zapřel. Apoštol Pavel se za evangelium nestyděl proto, že si byl dobře vědom jeho mocí. Tato moc se projevila v jeho vlastním životě a v životě mnohých, kterým mohl evangeliem posloužit. Evangelium radikálně mění lidský život. Je Boží mocí k záchraně každému, kdo věří. Proto se za ně Pavel nestyděl, a proto je byl připraven zvěstovat kdekoli a kdekoli.

27.

„Nestydím se za evangelium, neboť je to Boží moc k záchraně pro každého, kdo věří, předně pro Žida, ale i pro Řeka.“ To je známý 16. verš z první kapitoly listu apoštola Pavla Římanům, který jsem citoval z jednoho novějšího překladu.

Je skutečně těžké si představit, že by člověk, který správně chápe moc evangelia, se styděl toto evangelium zvěstovat kolem sebe. Řecké slovo „dunamis,“ které překládáme jako „moc,“ známe v cizích výrazech jako „dynamika“ nebo také „dynamit.“ Bez nadsázky lze říct, že evangelium se může projevit stejné výbušným způsobem v životě člověka, jako se dynamit projeví formou fyzickou. Proč? Protože poselství evangelia v sobě nese moc všemohoucího Boha, Stvořitele vesmíru. Boží moc stačí na radikální proměnu i toho nejtvrďšího srdce a nejhoršího života.

Biblický prorok Jeremiáš se ptá: „Může snad Kúšijec změnit svou kůži? Či levhart svou skvrnitost? Jak vy byste mohli jednat dobře, když jste se naučili páchat zlo?“ (Jr 13,23). Žádný člověk není schopen překonat jednou provždy moc hříchu ve svém životě. Jsme v této věci bezmocní. Tak jako levhart se nemůže zbavit své skvrnitosti, protože je mu vrozená, ani my se nemůžeme zbavit svého hříchu, protože je nám vrozen. Je součástí naší lidské přirozenosti. Avšak Boží moc může změnit i to, co se vymyká lidským možnostem a schopnostem. Evangelium je nositelem této Boží moci. Je mocí Boží ke spasení, k záchraně. Apoštol Pavel píše totéž ve svém prvním listu do Korintu: „Slovo kříže je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží (1K 1,18).

Slovo kříže - evangelium. Musíme si být vědomi toho, že evangelium je tím jediným poselstvím, kterého si Bůh používá k záchraně člověka

před hříchem a jeho následky. Lidé - včetně kazatelů - přijdou se vším možným, avšak pouze evangelium - slovo Kristova kříže - je schopné měnit lidské srdce a lidský život. Žádné jiné poselství, žádné jiné slovo tuto moc nemá. Tak jako Ježíš Kristus je jedinou cestou k Bohu - Otci, i evangelium je jediným poselstvím přinášejícím záchranu. Musíme vědět, že evangelium je Boží mocí k záchraně pro každého, kdo věří. Moc evangelia je uvolňována naší vírou.

Poselství evangelia slyší plno lidí, ale jen ti, kteří je přijmou vírou, jsou zachraňováni. Jen pro ně se stává evangelium mocí Boží k záchraně. To však v žádném případě neznamená, že bychom měli evangelium jakkoli upravovat nebo přizpůsobovat jen proto, aby snad uvěřilo víc lidí. K tomu nás apoštol Pavel nikde nevybízí, on sám to nedělal a nikde v Bibli takový příkaz nenajdeme. „Upravené“ evangelium přestává být evangeliem a takové poselství ztrácí Boží moc, která je evangeliu vlastní.

Evangelium je poselstvím o Boží spravedlnosti. I když samozřejmě na jeho pozadí rozpoznáváme svou potřebu Spasitele - Ježíše Krista - evangelium není poselstvím zaměřeným na lidské potřeby. Toto je jedna z převráceností moderního zvěstování, které se víc soustřeďuje na lidské potřeby než na Ježíše Krista. V 17. verši naší první kapitoly Pavlova listu Římanům čteme toto: „Vždyť v něm (v evangeliu) se zjevuje Boží spravedlnost, která je přijímána z víry a vede k víře; stojí přece psáno: Spravedlivý z víry bude živ.“

Martin Luther píše o tom, jak jednou konečně pochopil správný význam biblického výrazu „spravedlnost.“ Jednak náhle uviděl Boží svatou nenávisť vůči hříchu, ale zároveň poznal, že je věřícímu hříšníku přičtena Kristova dokonalá spravedlnost. Apoštol Pavel to rozebírá ve 4. kapitole svého dopisu Římanům. Toto přičtení Kristovy spravedlnosti nazývá Bible ospravedlněním. Na jedné straně je zrušen náš nekonečně velký dluh, který byl důsledkem našeho hříchu, a na druhé straně je nám připočtena Kristova dokonalá, nekonečně bohatá spravedlnost. Takže když se Bůh dívá na životní konto věřícího člověka, nevidí dlužní úpis, nýbrž jen a jen Kristovu spravedlnost. Ve správném pochopení této úžasné pravdy se skrývá pravá radost evangelia. Proto je evangelium tím, čím je - radostným poselstvím pro člověka.

Evangelium samozřejmě není radostnou zprávou pro ty, kdo se od

Boha a od Ježíše Krista odvracejí. 18.verš první kapitoly Pavlova listu Římanům zní takto: „Boží hněv se zjevuje z nebe proti každé bezbožnosti a nepravosti lidí, kteří svou nepravostí potlačují pravdu.“ Boží hněv schází v moderním kázání evangelia. Není populární hovořit o hříchu a o Božím hněvu vůči hříchu, o Boží bázni. Moderní evangelista říká: „Bůh tě má rád a chce tě učinit šťastným člověkem.“ Boží poselství začíná tím, že každý člověk je hříšník a pod Božím hněvem. Tak zvěstoval evangelium apoštol Pavel. Hříšnost člověka je výchozím bodem při zvěstování evangelia. Dobrá zpráva je dobrá proto, že přináší východisko ze zoufalé situace. Kde není hřích, tam není potřeba odpuštění, není potřeba záchrany, není místo pro evangelium. Pán Ježíš nám řekl, že nepřišel pro spravedlivé, ale pro hříšníky. A tak Boží hněv vůči hříchu je výchozím bodem pro účinné zvěstování evangelia. Tak hovoří i evangelista Jan o životě věčném a o Božím hněvu: „Kdo věří v Syna, má život věčný. Kdo odmítá Syna, neuzří život, ale hněv Boží na něm zůstává“ (J 3,36). Známy verš z Janova evangelia 3,16 rovněž přináší poselství o záchraně i o zahynutí. V evangeliu jsou tyto dvě stránky neoddelitelné. Boží hněv a Boží milost, Boží svatost a spravedlnost a Boží láska. Dvě strany jedné a téže mince. Zvěstovat plně evangelium znamená zvěstovat Boží soud i Boží vykoupění jedním dechem. Evangelium nám nemá znít „příjemně.“ Má nás obvinít, usvědčit a přivést k víře v Ježíše Krista jako k jediné možnosti záchrany.

Jestli se chceme poučit z dějin Církve a lidstva vůbec, měli bychom si uvědomit, že různé doby a životní podmínky nevyžadují odlišné evangelium. Poselství evangelia zůstává totéž pro každou dobu a každou životní situaci, pro každého člověka. Ten, kdo chce evangelium jakkoli „přízpůsobit,“ aby se stalo víc „přitažlivým,“ se vydává na cestu odklonu od Božího slova, od Písma, od Bible. Kdo se stydí za evangelium Bible, za evangelium Ježíše Krista, za slovo kříže, ten vlastně nikdy pořádně nepoznal moc evangelia ani ve svém vlastním životě. Naneštěstí i takoví kazatelé a faráři stojí na dnešních kazatelkách a svádějí na scesti své věřící i nevěřící posluchače. Apoštol Pavel však svědčí: „Nestydím se za evangelium, je to Boží moc ke spasení pro každého, kdo věří...“ (Ř 1,16).

28.

Ti, kdo věří, že „kulturní přizpůsobivost“ je tajemstvím úspěšného, mocného kázání, často uvádějí Pavlovo kázání v Athénách jako typický případ apoštolovy přizpůsobivosti posluchačům. A na první pohled mají pravdu. Pavel tu mluví k městské intelektuální elitě. Mluví k nim jejich vlastním jazykem, cituje z paměti jejich básníky a filosofy, používá ke zvěstování evangelia formu veřejné debaty - nesvědčí toto všechno o Pavlově schopnosti přizpůsobit se potřebám posluchačů? Není tím Pavel příkladem všem zastáncům dnes tak moderního tržního přístupu ke zvěstování evangelia?

„Zatím na ně Pavel v Athénách čekal; když shledal, kolik modlářství je v tom městě, velmi ho to znepokojovalo. Proto mluvil v synagóze se židy a s pohany, kteří uvěřili v jediného Boha; a každý den hovořil i na náměstí s lidmi, kteří tam právě byli. Rozmlouvali s ním i někteří epikurejští a stoičtí filosofové. Jedni se ptali: „Co nám to chce ten nedovzdělanec vykládat?“ Druzí říkali: „Zdá se, že nás chce získat pro cizí božstva.“ Tak soudili, protože Pavel kázal o Ježíšovi a zmrtvýchvstání. Pak ho vzali s sebou, dovedli na Areopag a tam mu položili otázku: „Rádi bychom se dověděli, jaké je to tvé nové učení, které šíříš. Vždyť to, co nám vykládáš, zní velice podivně. Chceme se tedy dovědět, co to je.“ Všichni Athéňané i cizinci, kteří tam pobývají, ničemu totiž nevěnují tolik času jako tomu, že vykládají a poslouchají něco nového.

Pavel se tedy postavil doprostřed shromáždění na Areopagu a promluvil: „Athéňané, vidím, že jste v uctívání bohů velmi horliví. Když jsem procházel vašimi posvátnými místy a prohlížel si je, našel jsem i oltář s nápisem: neznámému bohu. Koho takto uctíváte a ještě neznáte, toho vám zvěstuji: Bůh, který učinili svět a všechno, co je na něm, ten

je pánem nebe i země, a nebydlí v chrámech, které si lidé vystavěli, ani si nedává od lidí sloužit, jako by byl na nich závislý; vždyť je to on sám, který všemu dává život, dech i všechno ostatní. On stvořil z jednoho člověka všechno lidstvo, aby přebývalo na povrchu země, určil pevná roční údobí i hranice lidských sídel. Bůh to učinil proto, aby jej lidé hledali, zda by se ho snad nějakým způsobem mohli dopátrat a tak jej nalézt, a přece není od nikoho z nás daleko. Neboť v něm žijeme, pohybujeme se, jsme, jak to říkají i někteří z vašich básníků: Vždyť jsme jeho děti. Jsme-li tedy Božími dětmi, nemůžeme si myslet, že božstvo se podobá něčemu, co bylo vyrobeno ze zlata, stříbra nebo kamene lidskou zručností a důmyslem. Bůh však prominul lidem dobu, kdy to ještě nemohli pochopit, a nyní zvěstuje všem, ať jsou kdekoliv, aby této neznalosti litovali a obrátili se k němu. Neboť ustanovil den, v němž bude spravedlivě soudit celý svět skrze muže, kterého k tomu určil. Všem lidem o tom poskytl důkaz, když jej vzkřísil z mrtvých.“ Jakmile uslyšeli o vzkříšení z mrtvých, jedni se mu začali smát a druzí řekli: „Rádi si tě poslechneme, ale až někdy jindy.“ A tak Pavel od nich odešel. Někteří se však k němu připojili a uvěřili, mezi nimi byl i Dionysios z Areopagu, žena jménem Damaris a s nimi ještě jiní (Sk 17,16-33).

Apoštol Pavel byl vychován v přísné tradici židovských farizejů. Sám o tom v Jeruzalémě říká: „Já jsem Žid a narodil jsem se v Tarsu v Kilikii, ale vychován jsme byl zde v Jeruzalémě. V Gamalielově škole jsem byl přesně vyučen zákonu našich otců. Byl jsem právě tak plný horlivosti pro Boha...“ (Sk 22,3). Na jiném místě dodává: „...obřezán osmého dne, z rodu izraelského, z pokolení Benjamínova, Hebrej z Hebreů; jde-li o zákon - farizeus...“ (F 3,5-6).

Apoštol Pavel byl však zároveň také římským občanem a vyznal se ve vojenství a v politice. Díky svému vysokému vzdělání a rovněž díky tomu, že vyrůstal v kosmopolitním Tarsu se Pavel mohl cítit doma v téměř jakékoli evropské kultuře a tradici. Je jisté, že znal dobře kulturu řeckou, znal řecké obyčeje, tradice, náboženství, řecké umění a řeckou filosofii. Pavel byl vzdělanec, cestovatel, znalec svého světa. Tím vším byl Bohem připraven právě na takovou zkušenost jako bylo jeho vystoupení v řeckých Athénách. Athény 4. a 5. století před Kristem byly považovány za největší, nejproslulejší město tehdejšího světa. Některé

prvky řecké civilizace a kultury byly neopakovatelné, ať už se jednalo o umění, literaturu, architekturu nebo filosofii. Zlatý věk řeckého impéria dosáhl svého vrcholu právě v Athénách. Athény patřily do Achajské provincie, jejímž hlavním městem byl Korint. Svou pověstí Athény daleko převýšily hlavní město. K Athénám patřila i celá plejáda bohů řecké náboženské mytologie. Každá veřejná budova ve městě byla vlastně posvátným místem spojeným se jménem některého z božstev. Dokonce se tehdy prý říkalo, že v Athénách je snadnější najít nějakého boha než člověka. Právěho Boha však Athéňané neznali a nectili, proto bylo jejich město skrz naskrz pohanské. Je pozoruhodné, jak Athény zapůsobily na apoštola Pavla. Asi bychom si mysleli, že díky svému vzdělání a smyslu pro vědění byl apoštol městem fascinován. Na každém rohu nějaký chrám, umělecká díla, nádherné budovy, poklady sochařského umění, veřejní řečníci, filosofové, vzdělanci. Jaká je Pavlova reakce na to všechno? čteme, že „...když shledal, kolik modlářství je v tom městě, velmi ho to znepokojovalo“ (Sk 17,16). Namísto aby byl oslněn a fascinován slávou Athén, Pavel viděl město plné model. A tato skutečnost ho rmoutila a zároveň v něm vznítala touhu po činu. Jeden spisovatel, který navštívil Athény v přibližně stejné době, kdy se tam dostal Pavel, napsal o městě pojednání o šesti knihách! Kdyby byl Pavel býval psal cestopis, napsal by jednoduše: „Athény je město plné model.“ Tečka. Nesmíme si myslet, že Pavel nedovedl ocenit řeckou kulturu. Naopak, on měl všechny předpoklady pro to, aby znalecky obdivoval, co město nabízelo. Jenomže on měl jiné poslání. Pavel nepřišel do Athén jako turista nebo na nějaký umělecký průzkum. Nepřišel jako filosof. Přišel jako Boží posel. Okamžitě prohlédl za fasádu athénskému intelektualismu a uměleckého vyžití. To, co viděl, bylo město plné model a plné lidí jdoucích do věčného zatracení bez Ježíše Krista, bez evangelia, bez poznání Pravdy. Pavel viděl Athény Božíma očima, Boží Duch rozněcoval jeho ducha, a přímo ho provokoval (doslovný překlad řeckého výrazu „paroxuno“) k činu.

Výsledkem bylo, že jde jednak do židovské synagógy, jednak na tržiště, na náměstí a zvěstuje Ježíše Krista. Nemůžeme to vidět jinak, než jako přímou a konfrontační evangelizaci. Nepotřeboval k tomu žádný výbor nebo průzkum veřejného mínění. To, co viděl, stačilo, aby šel za

lidmi s evangeliem. Nečekal, až lidé přijdou za ním. A nešel jenom do synagóg, kde se mohl střetnout s Židy znalými Písma a bohabojnými pohany. Šel na tržiště, mezi lidi, kteří o pravém Bohu neměli ani ponětí. Tržiště bylo na náměstí obklopeném budovami ze všech stran. Filozofové chodívali na tržiště, aby tam zápasili o příznivce svých názorů. O Pavlovi čteme, že tam byl každý den. Co tam dělal? „Pavel kázal o Ježíšovi a o zmrtvýchvstání“ (Sk 17,18), tak čteme Bibli. Klasický Pavel. Vůbec mu nevadilo, že je ve městě se staletou tradicí pohanských náboženství, ve městě proslulých filosofů a umělců, ve městě nadutých intelektuálů a podnikatelů. Věděl, že Athény musejí slyšet o Ježíši Kristu a o Jeho vzkříšení. Vzkříšení je potvrzením božství Ježíše Krista. Bez vzkříšení není evangelia. Kristovo vzkříšení bylo klíčovým bodem Pavlova zvěstování. Kristovo vzkříšení je potvrzením Boží moci, která se projevuje při zvěstování evangelia a mění lidské životy. Pavel byl představitelem a nositelem této Boží moci. Výsledek zvěstování ponechal na Bohu. Jakým je nám vzácným příkladem!

29.

Pavel kázal v Athénách Ježíše a vzkříšení. Netrvá to dlouho a stává se středem pozornosti. Přicházejí za ním řeční filosofové, konkrétně epikurejci a stoikové. „Co nám to chce ten mluvka vykládat?“ Ptají se posměšně, „zdá se, že je to hlasatel cizích božstev.“ Všimněme si dobře toho, že Pavel na ně neudělal žádný dojem ani svým vzděláním, ani svou výřečností, ani tím, že byl ochoten debatovat na veřejnosti. Posmívají se mu, protože zvěstuje Ježíše a vzkříšení!

Epikurejci zastávali filosofický směr, podle kterého je všechno na světě dílem náhody. Neměli ve svém učení žádného boha. Proto všechno, každé učení a každý názor byly napadnutelné, otevřené diskusi. Epikurejci také věřili, že smrtí končí lidská existence. Proto zastávali názor, že člověk si má v životě co nejvíc užít, i když v rámci určitých morálních ráadů. Moderní existencialismus má své kořeny v epikurejské filosofii.

Stoikové, to byli takoví panteističtí fatalisté. Věřili, že všechno je bůh, a že všechno se děje podle nějaké vůle tohoto boha. V každém člověku viděli boha. Byli velmi humanitárně založeni, byli štedří, velkorysí. Dnes bychom asi řekli, že je „nic nemohlo rozházet.“

„Pak ho vzali s sebou a odvedli na Areopag“ (Sk 17,19). „Rádi bychom se dověděli, jaké je to tvé nové učení, které šíříš.“ Pavlova zvěst o Ježíši Kristu a o vzkříšení jim byla cizí, nová. Nikdy nic takového předtím neslyšeli. O kousek dál v biblickém textu čteme, že: „Všichni Athéňané i cizinci, kteří tam pobývají, ničemu totiž nevěnují tolik času jako tomu, že vykládají a poslouchají něco nového.“ (Sk 17,21). Rozebírat nové myšlenky, nová učení, nové filosofické směry - to byl jejich koníček!

Areopagus byl jakýmsi athénským „soudem filosofů.“ Řecké slovo „*areopagus*“ znamená „Aresův kopec.“ Pro řecké jméno „*Ares*“ měli Římané v latině jméno „*Mars*.“ Když čteme, že Athéňané vzali Pavla do Areopagu, znamená to, že ho chtěli vyslechnout před nějakými třiceti hlavními filosofickými učenici, kteří byli zároveň nejvyšším soudem města. Tito muži rozsuzovali občanské a kriminální případy. A také se starali o athénskou filosofickou scénu. Posuzovali každé nové učení a rozhodovali o tom, jestli má být označeno za rouhání. Proto stojí Pavel před nimi, a oni se ptají, co to ten člověk přináší za nový filosofický směr. Jaká příležitost pro evangelium! Pavlovo vystoupení na Areopagu nebylo samozřejmě ani jeho prvním ani jeho jediným zvěstováním evangelia v tomto městě, avšak svým obsahem a významem se dostalo řízením Božím do Bible, aby bylo pro nás zachováno.

„Athéňané, vidím, že jste v uctívání bohů velmi horliví. Když jsem procházel vašimi posvátnými místy a prohlížel si je, našel jsem i oltář s nápisem: neznámému bohu. Koho takto uctíváte a ještě neznáte, toho vám zvěstuji“ (Sk 17,22-23). Pavel oslovuje své vzdělané a kultivované posluchače s respektem, s taktem, uctivě a vážně. Neposmívá se jim, nekritizuje je a nenapadá je. Vychází z toho, co v Athénách viděl a slyšel. Naprosto logicky jim dokazuje hned v úvodních větách, že jejich „oltář neznámému bohu“ je vlastně přiznáním jejich nedostatku poznání pravého Boha. Uznávali sice plno bohů, avšak tušili, že za těmito všemi „bůžky“ se někde skrývá pravda o skutečném a svrchovaném Bohu-Stvořiteli, kterého neznají.

V těchto úvodních slovech apoštola Pavla vidíme jeho zdvořilost, která mu však není na překážku v tom, aby zvěstoval pravdu. Zdvořile a uctivě konfrontuje své posluchače s pravdou o jejich duchovní bídě. A říká jim: „Koho takto uctíváte a ještě neznáte, toho vám zvěstuji.“ A okamžitě jim představuje všemohoucího a svrchovaného Boha-Stvořitele.

Jenomže věřit v existenci tohoto Boha-Stvořitele nestačí. Je morální povinností člověka tohoto Boha hledat a ctít Ho jako jediného skutečného Boha. Pavel zvěstuje Boha, kterého athénští filosofové nemohou jen tak přidat ke svým modlám. Bůh-Stvořitel je jediný pravý Bůh a všichni ostatní bůžkové jsou jen prelud, modly, výmysly lidské fantazie. Pavel vyzývá své ctěné posluchače k tomu, aby opustili své modly

a uvěřili v Boha-Stvořitele vesmíru a člověka: „Neboť v něm žijeme, pohybujeme se, jsme, jak to říkají i někteří z vašich básníků: Vždyť jsme jeho děti“ (Sk 17,28). Pavel tu cituje řecké básníky, kteří měli povědomí existence pravého Boha, protože dobře chápali, že všechno na světě musí mít svou příčinu a svůj počátek. Tyto citáty z řecké poezie jsou však jen mostem, který vede Pavla k logickému závěru a k samému jádru jeho poselství: „Jsme-li tedy Božími dětmi, nemůžeme si myslet, že božstvo se podobá něčemu, co bylo vyrobeno ze zlata, stříbra nebo kamene lidskou zručností a důmyslem. Bůh však prominul lidem dobu, kdy to ještě nemohli pochopit, a nyní zvěstuje všem, ať jsou kdekoli, aby této neznalosti litovali a obrátili se k němu. Neboť ustanovil den, v němž bude spravedlivě soudit celý svět skrze muže, kterého k tomu určil. Všem lidem o tom poskytl důkaz, když jej vzkřísil z mrtvých“ (Sk 17,29-31). Slyšíme tu slovo o pokání, o muži - Ježíši Kristu - a konečně i o vzkříšení. A právě toto slovo o vzkříšení je pro některé z Pavlových posluchačů důvodem k posměchu, zatímco jiní už mají Pavla dost a přerušují ho s tím, že si ho poslechnou zas někdy jindy. Pavel odchází, avšak ne bez odezvy. čteme, že někteří uvěřili, včetně jednoho z areopagských soudců jménem Dionysios, prosté ženy jménem Damaris, a několika dalších. První hlouček věřících v Athénách! A tak tomu je vždycky, když se zvěstuje evangelium. Vidíme trojí reakci: posměch, zvědavost a víru.

17. kapitola knihy Skutků dokazuje, že Pavel se nebál přizpůsobit svým posluchačům ve svém stylu řeči, ve svém přístupu k těm, které měl před sebou, ale nikdy se. nesnížil ke zkopromitování samotné zvěsti. Nezesvětštil evangelium. Nepřizpůsobil poselství Božího slova nějakým povrchním potřebám posluchačů. Nebál se konfrontace. Hlásal Pravdu. Přinášel Ježíše Krista a vzkříšení. Je nám v tom vzácným příkladem a vzorem věrného služebníka evangelia.

30.

V našem cyklu úvah o zvěstování evangelia se dostáváme k učení o svrchovanosti Boží, a to především s ohledem na spasení člověka.

Pro lidskou přirozenou, mysl není nic tak těžké přijmout, jako učení o Boží absolutní svrchovanosti. Lidská pýcha se brání pravdě o tom, že Bůh všechno řídí, že je svrchovaným Pánem nad Vesmírem a nad člověkem. Hříchem porušená lidská mysl nechce pochopit, že se na tomto světě neděje nic, o čem by Bůh nevěděl, že veškeré dění je dáno jeho vůlí a věčným záměrem. A především v otázce spasení se člověk brání myšlence, že spasení je cele a beze zbytku dílem Božím. Jestli Bůh vybral ty, kdo budou spaseni, na základě své vševědoucnosti - a to ještě před stvořením světa! - pak věřící člověk se nemá před Bohem čím chlubit v otázce svého spasení!

A přesně této pravdě nás učí Písmo. Dokonce i víra je v tomto smyslu Božím darem. Pán Ježíš Kristus řekl: „Nikdo ke mně nemůže přijít, není-li mu to dáno od Otce“ (J 6,65). Na jiném místě říká Pán Ježíš: „...nikdo nezná Syna než Otec, ani Otec nezná nikdo než Syn - a ten, komu by to Syn chtěl zjevit“ (Mt 11,27). Spasení je celé a plně z Boha. V epištole Efezským 1,11 píše apoštol Pavel, že jsme byli „předurčeni podle předsevzetí toho, který působí všechno podle rady své vůle.“ Ve stejné kapitole čteme, že Bůh nás věřící „předurčil skrze Ježíše Krista k tomu, abychom se stali Jeho syny“ (Ef 1,5). Apoštol Petr píše o věřících jako o vyvolených „podle předzvědění Boha Otce“ (1Pt 1,1-2). To jsou výroky Písma, které svědčí o naprosté Boží svrchovanosti v otázce spasení člověka. Žádný poctivý čtenář a student Písma neunikne této pravdě. Bůh ve své svrchovanosti rozhoduje o tom, kdo bude spasen a

kdo nikoli.

„Náš Bůh je přece na nebesích, koná všechno, co chce“ (Ž 115,3). To je vyznání žalmisty. Jedině takový Bůh je skutečný Bůh. Bůh není nikým a ničím omezován. „Všechno, co Hospodin chce, to činí na nebesích i na zemi, v mořích i ve všech propastných tůních“ (Ž 135,6). Apoštol Pavel píše: „Vždyť z něho a skrze něho a pro něho je všecko“ (Ř 11,36). Věřícím v Korintě píše: „My přece víme, že je jediný Bůh Otec, od něhož je všecko, a my jsme tu pro něho, a jediný Pán Ježíš Kristus, skrze něhož je všecko, i my jsme skrze něho“ (1K 8,6).

A co hřích? Bůh samozřejmě není původcem hříchu, avšak dovolil, aby hřích vznikl a aby vstoupil na svět, mezi lidi. Bůh i tímto sleduje svůj věčný záměr. A i když Bůh není původcem hříchu, rozhodně si nesmíme myslet, že hřích vznikl „jen tak“ a že Boha nějak překvapil nebo zaskočil! My neznáme Boží záměry natolik, abychom pochopili jeho důvody v připuštění existence hříchu. Víme ale například, že Bůh může obrátit zlé v dobré. Tedy i zlé poslouží Jeho vůli.

Nechápeme jak a proč, ale skláníme se před Boží velikostí, mocí a svrchovaností. Bůh je dokonalý, svatý, spravedlivý, všemohoucí, svrchovaný. Starozákonní příběh bratří Jákoba a Ezaua by nás měl jednou provždy přesvědčit o Boží svrchovanosti ve vyvolení a zavržení člověka. Apoštol Pavel o tom píše v 9. kapitole svého listu Římanům: „Rebeka měla obě děti z téhož muže, z našeho praotce Izáka. Ještě se jí nenarodily a nemohly udělat nic dobrého ani zlého. Aby však zůstalo v platnosti Boží vyvolení o kterém bylo předem rozhodnuto a které nezávisí na skutcích, nýbrž na tom, kdo povolává, bylo jí hned řečeno, že větší bude sloužit menšímu. Neboť je psáno: ‚Jákoba jsem si zamiloval, ale Ezaua jsem odmítl‘ (R 9,10-12). Apoštol Pavel předvídá čtenářovy námitky a pokračuje: ‚Co tedy řekneme? Je Bůh nespravedlivý? Naprosto ne! Mojžíšovi řekl: ‚Smiluji se, nad kým se smiluji, a slituji se, nad kým se slituji.‘ Nezáleží tedy na tom, kdo chce, ani na tom, kdo se namáhá, ale na Bohu, který se smilovává... Smilovává se tedy, nad kým chce, a koho chce, činí zatvrzelým“ (Ř 9,14-18). A opět tu apoštol Pavel předvídá lidský argument a pokračuje naprosto logicky: „Snad mi řekneš: ‚Proč nás tedy Bůh ještě kárá? Může se vůbec někdo vzepřít jeho vůli?‘ Človče, co vlastně jsi, že odmlouváš Bohu? Řekne snad výtvor svému tvůrci:

„Proč jsi mě udělal takto?“ Nemá snad hrnčíř hlínu ve své moci, aby z téže hroudy udělal jednu nádobu ke vznešeným účelům a druhou ke všedním?“ (Ř 9,20-21).

Nabízí se otázka: neruší Boží svrchovanost lidskou zodpovědnost? Jistěže nikoli. Písmo učí obojí. My dost dobře nechápeme, jaký je přesně vztah mezi Boží svrchovaností a lidskou osobní zodpovědností. To však neznamená, že jedno vylučuje druhé. Bůh ví, jak k sobě patří tyto dvě stránky lidského spasení. Jisté je, že každý člověk je osobně zodpovědný za to, jak se postaví k evangeliu. Svobodně se rozhoduje, jestli evangeliu uvěří nebo nikoli. Pán Ježíš řekl na adresu svých židovských posluchačů: „Nechcete přijít ke mně, abyste měli život“ (J 5,40). V 6. kapitole Janova evangelia máme snad nejhezčí skloubení Boží svrchovanosti s lidskou zodpovědností, když čteme slova Pána Ježíše: „Každý, koho mi Otec dává, přijde ke mně, a kdo ke mně přichází, toho jistě nevyženu ven“ (J 6,37). Otec dává a člověk přichází. „Nikdo ke mně nemůže přijít, pokud mu to není dáno od Otce“ (J 6,65). Jedině Bůh ví, jak to jde dohromady. Boha nemůžeme měřit lidskými měřítky, jinak by nebyl Bohem. V 50. žalmu říká Bůh svévolníkovi: „Domníval ses, že jsem jako ty“ (Ž 50,21). Bůh však není jako my, není jako já. Proto si nemůžeme na Boha brát naše měřítko. „Mé úmysly nejsou úmysly vaše a vaše cesty nejsou cesty moje, je výrok Hospodinův. Jako jsou nebesa vyšší než země, tak převyšují cesty mé cesty vaše a úmysly mé úmysly vaše“ (Iz 55,8-9). Apoštol Pavel píše v listě Římanům: „Ó hlubino bohatství a moudrosti i poznání Božího! Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy a nepostižitelné jeho cesty! Kdo poznal Pánovu mysl a kdo se stal jeho rádcem?“ (Ř 11,33-34).

Možná si někdo z vás říká: „Co má otázka Boží svrchovanosti ve spasení co dělat s problematikou církevního pragmatismu a tržního způsobu zvěstování evangelia?“ Všechno. Ten, kdo podceňuje moc evangelia, ten se uchyluje k nejrůznějším metodám, jen aby měl za každou cenu úspěch u nevěřících. Jaká tragedie!

Už před nějakými 30 lety napsal známý teolog J.I.Packer toto: „*Jestliže zapomeneme na to, že je to Boží práce, aby bylo dosaženo výsledků při zvěstování evangelia, brzy si začneme myslet, že je na nás, abychom tyto výsledky zajistili. A jestli přehlídíme tu skutečnost, že je to Bůh, který dává víru člověku, pak si asi také myslíme, jak na nás záleží, abychom*

správně evangelizovali. Takové smýšlení vede na scestí. Když si budeme myslet, že je naším cílem nejen zvěstovat Krista, ale také dosahovat žádaných výsledků, přivede nás to k vypočítavému a pragmatickému způsobu evangelizace... jako kdyby záleželo nejen na obsahu evangelia, ale také na evangelizační metodě a technice...!”

Evangelizační pragmatismus dnešní doby je popřením biblického učení o svrchovanosti Boží. Bůh nás před takovým smýšlením chraň!

31.

Je spasení člověka skutečně celé a beze zbytku dílem Božím? Anebo Bůh udělal v Ježíši Kristu všechno, co mohl, a nyní je na hříšném člověku, aby se rozhodl? Písmo je v této věci jasné. Kdyby spasení člověka záviselo na lidské iniciativě, nikdo by nebyl spasen. Apoštol Pavel píše věřícím do Říma: „Není, kdo by rozuměl, není, kdo by horlivě hledal Boha“ (Ř 3,11). Pán Ježíš říká v Janově evangeliu: „Nikdo nemůže přijít ke mně, jestliže ho nepřitáhne Otec, který mne poslal...“ (J 6,44). V knize Skutků nacházíme toto pozoruhodné slovo: „Uvěřili všichni, kteří byli určeni k věčnému životu“ (Sk 13,48). Iniciativa v otázce spasení člověka náleží Bohu, od začátku do konce. Bůh vyzývá k pokání a je to nakonec On, který pokání dává (Sk 5,31 a 2Tm 2,25). I to, čemu říkáme „naše víra“ je jen a jen z Boží milosti (Sk 18,27). Lidské srdce je hříchem tak zkažené, že nikdo z lidí by nikdy neuvěřil, kdyby mu to nebylo dáno od Boha. Apoštol Pavel píše věřícím do Efezu známá slova: „Neboť milostí jste spaseni skrze víru; spasení není z vás, je to Boží dar. Není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit. Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvořeni k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil“ (Ef 2,8-10). Tyto skutečnosti nejsou uváděny mimo kontext, nejsou někde nenápadně schovány v Písmu. Známý kazatel a evangelista Spurgeon je považoval za „zásadní pravdy Bible.“

Podívejme se na další biblický oddíl, a to z 1.Petrovy epištoly 1,1-5, kde čteme: „Petr, apoštol Ježíše Krista, vyvoleným, kteří přebývají jako cizinci v diaspoře v Pontu, Galácii, Kapadokii, Asii a Bithynii a byli předem vyhlédnuti od Boha Otce a posvěceni Duchem, aby se poslušně odevzdali Ježíši Kristu a byli očištěni pokropením jeho krví: milost vám

a pokoj v hojnosti. Veleben buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději. Dědictví nehynoucí, neposkvřené a nevadnoucí je připraveno pro vás v nebesích a Boží moc vás skrze víru stráží ke spasení, které bude odhaleno v posledním čase.“

Je pozoruhodné, jak se apoštol Petr prvním dechem dostává k otázce Božího vyvolení. Mnozí kazatelé se této otázky bojí, a proto o ní raději ani nehovoří. Petr zdraví své čtenáře s naprostou samozřejmostí jako „vyvolené.“ Původní řecký výraz pro „vyvolený“ je „*eklektos*“, odvozené od slovesa „*kaleo*“, totiž volat. K tomu je připojena předpona „*ek*“, tj. „z“ ve smyslu „z něčeho ven.“ Takže doslovný překlad původně byl nikoli „vyvolený“, nýbrž „vyvolaný.“ Vyvolení byli lidé, kteří byli vyvoláni z něčeho ven. Nový Zákon používá tohoto výrazu pro věřící, pro křesťany. Již tato skutečnost ukazuje, že spasení je vyvoláno Boží iniciativou. Bůh „vyvolává“ ven. Pán Ježíš řekl: „Ne vy jste si vybrali mne, ale já jsem si vybral vás“ (J 15,16). Spurgeon k této věci píše: *„Když jsem se obracel ke Kristu, myslel jsem si, že je to moje dílo a moje zásluha. Ale i když jsem hledal Pána nesmírně usilovně, neměl jsem ani tušení o tom, že to byl On, kdo hledal mne. A pak mi to najednou bylo všechno jasné: Jak jsi se stal křesťanem? - ptal jsem se sám sebe. Hledal jsem Pána. Ale jak to, že jsi hledal Pána? A tady jsem pochopil, že bych Boha nikdy nebyl býval hledal, kdyby On by nebyl býval ve mně nevyvolal touhu po tom, abych Ho hledal. Viděl jsem, že Bůh je základem všeho, že je Původcem mojí víry a že mi nabízí svoji milost. Celé moje obrácení je darem Božím.“*

Ve známé velekněžské modlitbě Pána Ježíše nacházíme tuto pozoruhodnou prosbu našeho Spasitele: „Neprosím za svět, ale za ty, které jsi mi dal, protože jsou tvoji“ (J 17,9). Apoštol Pavel píše věřícím do Efezu: „On si nás v něm (Bůh v Kristu) vybral před založením světa, abychom byli svatí a bez poskvrny před tváří jeho v lásce, když nás podle zalíbení své vůle předurčil skrze Ježíše Krista k tomu, abychom se stali jeho syny ke chvále slávy jeho milosti“ (Ef 1,4-5). V poslední knize Bible, ve Zjevení, čteme o tom, že té známé šelmě posledních dnů tohoto světa se budou „klanět všichni obyvatelé země, jejichž jména nejsou od založení světa zapsána v knize života toho zabitého Beránka“ (Zj 13,8).

Jestli s těmito pravdami zápasíš, nejsi sám. Nejsou snadné k přijetí.

Naší hříšné přirozenosti se přičí. Naše hříchem porušená mysl má zato, že by nebylo spravedlivé, aby si Bůh někoho vyvolil a někoho nikoli. „To není fér,“ říkáme si. Jenomže nikdo nikdy neřekl, že to „má být fér.“ Kdyby to bylo „fér“ podle našeho, byli bychom všichni „férově stejně“ potrestáni věčným oddělením od Boha, svého Stvořitele. A to, že Bůh některé vyvolává-vyvoluje ke spasení, je jen důkaz Jeho milosti. Jeho spravedlnosti to nijak neuškodí. Apoštol Pavel říká velice prostě: „Což nemá hrncíř hlínu ve své moci, aby z téže hroudny učinil jednu nádobu ke cti a druhou k hanbě? Což nechtěl Bůh ukázat svůj hněv a uvést ve známost svou moc, a proto s velikou trpělivostí snášel nádoby hněvu připravené k záhubě? A také proto, aby oznámil bohatství své slávy na nádobách milosrdenství, které předem připravil k slávě“ (Ř 9,21-23).

Jiný biblický text, který potvrzuje naprostou Boží svrchovanost v otázce spasení člověka je slovo Pána Ježíše na adresu těch, kdo chtěli, aby učinil nějaký veliký zázrak jako v Kafarnaum. Jenomže v Božím plánu nebylo, aby Ježíš konal zázraky v oblasti Nazaretu. Pán Ježíš svým posluchačům připomíná příběhy ze Starého Zákona: „Po pravdě vám pravím, ve dnech Eliášových, když bylo nebe zavřeno na tři roky a šest měsíců, takže nastal veliký hlad po celé zemi, bylo mnoho vdov v Izraeli. A k žádné z nich nebyl Eliáš poslán, nýbrž jen k ženě vdově do Sarepty v Sidonu. A mnoho malomocných bylo v Izraeli za proroka Elizea, a žádný z nich nebyl očištěn, jen Syřan Náman“ (L 4,23-28). Jinými slovy, Pán Ježíš chtěl, aby jeho posluchači pochopili, že Bůh je naprosto svrchovaný v tom jak, kdy a kde projeví svou milost. Pán Ježíš nekonal zázraky „na zakázku.“ A jaká byla reakce Ježíšových posluchačů?

„Když to slyšeli, byli všichni v synagóze naplněni hněvem. Vstali, vyhnali ho za město a dovedli ho až na okraj hory, na níž bylo jejich město vystavěno, aby ho svrhli dolů“ (L 4,29). Nechtěli slyšet pravdu a nesnesli Ježíšovo odmítnutí vykonat zázrak. Jenomže k zázraku došlo, aniž by si to oni uvědomili: „On však prošel jejich středem a ubíral se dál“ (L 4,30). Pán Ježíš prošel naprosto bez překážky rozrušeným davem, který Ho chtěl zabít a prostě šel dál svou cestou.

Pravdě o Boží naprosté svrchovanosti nemůžeme uniknout. Písmo nám ji znovu a znovu připomíná.

32.

„Petr, apoštol Ježíše Krista, vyvoleným, kteří přebývají jako cizinci v diaspoře v Pontu, Galácii, Kapadokii, Asii a Bithynii a byli předem vyhlédnutí od Boha Otce a posvěceni Duchem, aby se poslušně odevzdali Ježíši Kristu a byli očištěni pokropením jeho krví: milost vám a pokoj v hojnosti. Veleben buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději. Dědictví nehynoucí, neposkvrněné a nevodnoucí je připraveno pro vás v nebesích a Boží moc vás skrze víru střeží ke spasení, které bude odhaleno v posledním čase“ (1Pt 1,1-5).

Hned v prvním verši čteme: „Petr, apoštol Ježíše Krista, vyvoleným, kteří přebývají jako cizinci v diaspoře...“ Petr adresuje svůj dopis především židovským věřícím, kteří žili roztroušeni po celé Malé Asii díky krutému pronásledování. Avšak Petr má na mysli víc než politicko-zeměpisný utečenecký statut svých židovských bratří. Veden Božím Duchem jim připomíná, že zde na zemi jsou jen „cizinci a příchozí“ (Žd 11,13) a to proto, že jsou Bohem vyvolení k výsadnímu postavení Božích dětí a občanů Božího království.

To platí o každém věřícím člověku. My všichni jsme občany nebes. Můžeme mít cestovní pas jaký chceme, avšak naše pravé a primární občanství je v Božím království. Pán Ježíš o věřících říká ve své velekněžské modlitbě: „Nejsou ze světa, tak jako já nejsem ze světa“ (J 17,16). Apoštol Pavel píše věřícím ve Filipis: „Vždyť naše občanství je v nebesích, odkud také dychtivě očekáváme Zachránce, Pána Ježíše Krista...“ (Fp 3,20). Svět je pro věřícího člověka jen dočasným bydlíštěm. Je nám tu svěřen úkol, jsme tu s naprosto určitým posláním, avšak náš domov je v

nebesích, v Boží přítomnosti, v Jeho království. To je výsadní postavení každého „vyvoleného - vyvolaného“ věřícího člověka.

Ve 2. verši úvodního biblického oddílu Petr píše o „předzvěděni Boha Otce.“ To je velmi podobné slovům apoštola Pavla z epištoly Římanům 8,28-29, kde čteme o lidech milujících Boha (o věřících), že jsou „povoláni podle jeho předsevzetí... ty, které předem poznal, také předem určil, aby byli připodobněni obrazu jeho Syna.... které předem určil, ty také povolal.“ Výraz, kterého Petr používá, totiž „předzvěděni“, pochází z řeckého „*prognosis*“ z něhož je i známé „prognóza.“ Stejného slova používá Petr ve verši dvacátém, kde hovoří o Ježíši Kristu, že „byl předem poznán před založením světa“ a stejné slovo je v knize Skutků 2,23, kde apoštol Petr rovněž mluví o Ježíši Kristu. Toto slovo neznamená jen to, že se Bůh zadíval do věčné budoucnosti a když viděl, jak bude Pán Ježíš žít a jak přinese poslušně oběť za hříšníky, zvolil si Ho za Syna. Takové uvažování je neslučitelné s Písmem. Ale zrovna tak to neplatí ani o nás věřících. Bůh nás nevyvolil proto, že by byl ve své vševědoucečnosti předem věděl, jak budeme reagovat na evangelium a že uvěříme v Ježíše Krista. Nikoli. Boží „prognóza“ spočívá v naprosto svrchovaném Božím předurčení, rozhodnutí, v Božím věčném záměru, jak s Ježíšem Kristem, tak s každým věřícím člověkem.

Tady si ovšem musíme zdůraznit jednu nesmírně důležitou skutečnost, která nám asi trochu motá hlavy, protože nerozumíme. To však nic nemění na tom, že je to Boží pravda. Poslouchejme dobře: Boží svrchovanost nezbavuje člověka osobní zodpovědnosti za jeho život, za jeho činy! Každý z nás jsme Bohu zodpovědní za to, jak žijeme, jak se stavíme k evangeliu, k Ježíši Kristu, k Božímu slovu. Apoštol Petr ve svém letničním kázání, kde hovoří o Božím předzvěděni s ohledem na Krista, naprosto jasně obviňuje své židovské soukmenovce z toho, že Krista „skrže ruce bezbožníků přibili na kříž a odstranili“ (Sk 2,23)! Byli vinni. Byli zodpovědní za svůj čin, i když to byl čin, který byl součástí Božího záměru. Boží svrchovanost neruší lidskou zodpovědnost.

Když Písmo hovoří o Božím vyvolení na pozadí Jeho předzvěděni, neznamená to nic jiného než to, že Bůh nás znal, osobně a intimně znal ještě před stvořením vesmíru, před založením světa. Ve svém věčném záměru se rozhodl vylít svou milost a lásku na ty, které si vybral, které

si vyvolil.

Proroku Jeremiášovi říká: „Dříve, než jsem tě vytvořil v životě matky, znal jsem tě“ (Jr 1,5). V Janově evangeliu slyšíme Pána Ježíše říkat: „Mé ovce slyší můj hlas, já je znám“ (J 10,27). Boží předzvědění ve smyslu Písma je intimní společenství s Bohem od věčnosti a pro věčnost.

Učení o Boží svrchovanosti není vždycky přijímáno a bývá ho i zneužíváno. Mnozí věřící si myslí, že je to příliš záhadné, příliš komplikované a nepochopitelné, možná i kontroverzní. Neutíkejme však od toho jasného učení Písma. Utíkejme k němu! Neměli bychom se ho bát, měli bychom se v něm radovat. Toto učení drtí lidskou pýchu na prach, vyvyšuje Boha a posiluje naši víru. Co nás může povzbudit víc než vědomí, že má všechno ve své ruce, že řídí naše životy a běh celého svého stvoření, a že nic z Božích záměrů se nemůže nijak pokazit? Proto může apoštol Pavel psát: „Víme, že těm, kteří milují Boha, všechny věci napomáhají k dobrému“ (Ř 8,28). To je snad nejnámější a nejmilovanější zaslíbení Boží v Písmu a toto zaslíbení závisí na Boží svrchovanosti.

Dále, učení o Boží svrchovanosti je silným motivačním prvkem pro zvěstování evangelia. Jen nesmírně povrchnímu studentovi Písma se může zdát, že když Bůh předzvěděl a předurčil některé lidi ke spasení, nemusíme evangelium zvěstovat. Je tomu přesně naopak! Protože víme, že někteří lidé jsou předzvěděni a předurčeni k tomu, aby uvěřili v Ježíše Krista a stali se Božími dětmi, musíme zvěstovat evangelium! Proto píše apoštol Pavel: „Jak mohou uvěřit v toho, o kom neslyšeli? A jak mohou slyšet bez toho, kdo hlásá?“ (Ř 10,14). Je naší povinností, abychom přinesli evangelium každému člověku. Vědomí Boží svrchovanosti přináší úžasné osvobození od křečovitě zodpovědnosti za výsledky zvěstování. My zvěstujeme a Bůh se stará o výsledky. O co svobodnější a radostnější a důslednější bude naše zvěstování!

Známý J.I.Packer hovoří v této souvislosti o metodě zvěstování evangelia takto: *„Je jenom jedna evangelizační metoda. Spočívá ve věrném a důkladném vysvětlení evangelijního poselství. Jakákoli další metoda, technika, strategie nebo jakékoli evangelizační úsilí musí být podřízeny zvěstovanému Slovu. Tam, kde metody a techniky a prostředky a strategie přehlušují Slovo samo, tam jsou na překážku evangeliu a jejich použití je nesprávné a nebiblické.“*

Víra v Boží svrchovanost je zárukou ochrany Církve před pokušením tržního pragmatismu při zvěstování evangelia.

Víra v Boží svrchovanost nás vrací k biblickému zvěstování v plné důvěře v moc Božího slova.

„Vždyť jste se znovu narodili ne z pomíjitelného semene, nýbrž z nepomíjitelného, skrze živé a na věčnost zůstávající slovo Boží. Neboť každé tělo je jako tráva a všecka jeho sláva jako květ trávy. Uschne tráva, květ opadne, ale Pánovo slovo zůstává na věčnost - to je to slovo, které vám bylo zvěstováno“ (1Pt 1,23-25).

33.

Jistý americký kazatel vyprávěl, jak za ním přišel žurnalista, aby s ním udělal rozhovor pro místní noviny. Jednalo se o velký sbor, který je známý po celých Spojených státech. Ke konci rozhovoru položil novinář tomuto kazateli následující otázku: „Pane kazateli, vždycky jste toužil po tom vybudovat velký sbor?“ Kazatel odpověděl: „Nikdy jsem neměl a dodnes nemám touhu budovat žádný sbor.“ Novinář byl překvapen: „Tomu nerozumím!“ Kazatel vysvětlil: „Ježíš Kristus buduje sbory, protože Ježíš Kristus buduje svou Církev a já s Ním v tom nechci soupeřit.“

Tak se dívá na sbor a na Církev Boží služebník. Kazatelé a faráři, kteří slouží ve velkých sborech, jsou často dotazováni, jaké je tajemství budování početného sboru. Jak toho dosáhli oni, nebo případně jejich předchůdci. Pokud chceme zůstat věrni Ježíši Kristu a Božímu slovu, žádné takové tajemství neexistuje. Alespoň ne v tom smyslu, že by na to byl nějaký předpis, nějaká magická formule. Nikdo na světě nemá recept na vybudování velkého místního sboru! Růst ve smyslu duchovním je podobný růstu fyzickému, tělesnému. Můžeme se starat o to, abychom zajistili zdravý růst. Avšak nemůžeme nijak zajistit růst sám o sobě. Žalmista nám připomíná: „Nestaví-li dům Hospodin, nadarmo se namáhají stavitelé“ (Ž 127,1).

Sborový růst, stejně jako růst celé Církve - jak po stránce duchovní, tak po stránce početní - je dílem svrchovaného Boha. Není to zásluhou žádné strategie, žádné metody. My se chceme a musíme spokojit s věrným a pravdivým zvěstováním Božího slova a Pán se postará o růst, stejně jako tomu bylo v prvotní Církvi: „A Pán denně přidával k jejich společenství ty, kteří byli zachraňováni“ (Sk 2,47).

A tak se tu znovu vracíme k otázce Boží svrchovanosti. Nikdy nesmíme zapomínat na to, že budování Církve je Božím dílem. Na nás je, abychom šli „do celého světa a kázali evangelium všemu stvoření“ (Mk 16,15). Klíčovým biblickým oddílem v této otázce je známý text z Matoušova evangelia 16,18-20, kde Pán Ježíš říká na adresu apoštola Petra: „A já ti pravím, že ty jsi Petr. A na té skále vybuduji svou Církev a brány podsvětí ji nepřemohou. Dám ti klíče království nebes, a cokoli svážeš na zemi, bude již svázáno v nebesích, a cokoli rozvážeš na zemi, bude již rozvázáno v nebesích.“

Tento známý biblický oddíl se stal předmětem sporu mezi katolickou církví a protestantskými církvemi. Po celá staletí zápasili a dodnes zápasí o jeho pravý význam. Je pravda, že není snadný k vyložení. A přece v sobě skrývá hlubokou, bohatou a slavnou pravdu o Církvi, kterou buduje Ježíš Kristus. Podívejme se na přečtené verše zblízka.

Tak především kontext této pasáže. Ježíš tato slova řekl hned poté, co apoštol Petr tak krásně vyznal: „Ty jsi Mesiáš, Syn živého Boha“ (Mt 16,16). Pán Ježíš mu napřed říká: „Blahoslavený jsi, Šimone, protože ti to nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec, který je v nebesích“ (Mt 16,17). Tady mám hned potvrzenou Boží svrchovanost ve zjevení pravdy člověku - v tomto případě apoštolu Petrovi. Bůh(!) mu zjevil pravdu a přivedl ho k víře v tuto pravdu. No a pak následuje ten známý text, který jsem citoval před okamžikem: „A já ti pravím, že ty jsi Petr. A na té skále vybuduji svou Církev...“ Na podkladě tohoto prohlášení Ježíše Krista staví Katolická církev své učení o tom, že Církev je postavena na Petrovi. Z Petra dělá prvního papeže, který - a všichni jeho nástupci po něm - má svrchovanou autoritu v Církvi na této zemi. Protestanté naproti tomu vidí ve výroku Pána Ježíše jakousi „slovní hříčku.“ Jméno „Petr“ znamená „malý kámen“ nebo „kamínek“ a tento výraz je v kontrastu s výrazem „skála,“ na které Kristus vybuduje svou Církev. Parafrazovali by biblický text asi takto: „Petře, ty jsi kamínek, avšak já vybuduji svou Církev na Skále, o níž jsi právě pronesl Bohem zjevenou pravdu.“ Protestantští teologové rovněž správně poukazují na to, že Kristus je Hlavou Církve (Ef 5,23 a Ko 1,18) a nikde v Bibli nečteme o tom, že by Krista měl někdo zde na zemi zastupovat ve vedení celosvětové Církve.

I když je toto protestantské vysvětlení daného textu bližší pravdě než

katolické, mám zato, že existuje ještě jiný, daleko přirozenější výklad. Pán Ježíš tu hovoří k Petrovi jako k vedoucímu představiteli Dvanácti apoštolů. Písmo nás učí, že Církev je postavena na „základě apoštolů a proroků, kde je úhelným kamenem sám Kristus Ježíš“ (Ef 2,20). To znamená, že v určitém smyslu je apoštol Petr společně s ostatními apoštoly základem, na kterém je budována Církev. Církev Ježíše Krista je stavěna na pevném základě apoštolského učení a apoštolské služby. Lukáš nás informuje v knize Skutků o tom, že prvotní Církev „zůstávala v učení apoštolů“ (Sk 2,42). A Pán přidával k počtu těch, kteří byli zachraňováni. Celou knihou Skutků se táhne jako zlatá nit skutečnost, že prvotní Církev v každém svém místním sboru byla budována na základě učení apoštolů. Na jiném místě čteme o tom, že Církev se skládá ze „živých kamenů“ - věřících lidí - kteří jsou „budováni jako duchovní dům“ (1Pt 2,5). Každý věřící člověk je takovým jedním živým „kamenem,“ apoštol Petr spolu s druhými apoštoly byli „základními kameny“ a Pán Ježíš Kristus sám je „kamenem úhelným.“

Klíčovým slovem textu, který studujeme, je prohlášení Pána Ježíše o tom, že On sám vybuduje (postaví) svou Církev! To je slovo, které mělo především povzbudit apoštoly a učedníky. Těžko se dovedeme vžít do jejich pocitů, když viděli, že Ježíš nepřišel nastolit své království na této zemi, nepřišel vyhnat nenáviděné římské okupanty, nepřišel s nějakým „hospodářským zázrakem“ pro Izrael, nepřišel jako král, vládce, panovník. Cítili se zrazeni, lidmi byli opovrhováni, kladli si jistě mnoho otázek. Kvůli tomu jsme opustili své rodiny, svá povolání, své životní jistoty? Navíc jim Pán Ježíš začíná vysvětlovat, že musí jít do Jeruzaléma, kde bude trpět a kde bude zabit. Takhle to dopadne? Ztrácejí jistotu, ztrácejí naději. Nevypadá to vůbec dobře. Prožívají vnitřní zmatek. Mají starosti. Asi i strach. A do tohoto jejich vnitřního stavu zaznívají slova Pána Ježíše o tom, že On skutečně má v úmyslu vybudovat svou Církev, která bude vítězná a to nejen ve světě, ale dokonce i tváří v tvář podsvětí, peklu! Možná v té chvíli dost dobře nevěděli, o čem Ježíš mluví. Církev byla pro ně novým pojmem. Ale bylo to Jeho slovo a oni Mu věřili. Dějiny nám dnes ukazují, že Pán Ježíš mluvil pravdu. On neslibil Církvi nějakou „růžovou zahradu,“ ale slíbil jí vítězství. Za každých okolností. Jeho záměr se plní. Církev je budována. Vítězí nad pronásledováním,

nad opovržením, nad silami podsvětí. Žádná doba a žádný světský systém nepoložil Církev na lopatky. Proč? Protože Kristus je Vítěz a On je Hlava Církeve. Protože On slíbil, že vybuduje Církev! V Jeho slově je i dnes naše jistota. Kdyby bylo jen na nás, na lidech - i na těch nejlepších, nejkvalitnějších - už dávno by byla Církev pryč, poražena, na smetišti dějin. Díky Bohu, že budování Církeve je v rukou Pána Ježíše Krista! Navzdory všem slabostem, korupci, dočasným porážkám, kompromisům a zlořádům, které mezi věřícími lidmi vidíme - Kristus buduje svou Církev, která bude „slavná... která by neměla poskvřny ani vrásky ani čehokoliv takového... svatá a bezúhonná“ (Ef 5,27). Jen Kristus může vybudovat takovou Církev! A nikdo a nic Ho v této činnosti ani nezastaví, ani nezastoupí! V tom je naše jistota, naše vítězství, naše naděje. Díky Bohu.

34.

Budeme uvažovat nad dalšími aspekty budování Církve, jak nám je přibližuje Písmo. Tak předně, budování Církve je pro Pána Ježíše Krista osobní záležitostí. V knize Skutků čteme o tom, že Boží Syn - Ježíš Kristus si Církev „získal vlastní krví“ (Sk 20,28). Nikoli krví někoho jiného, ne na cizí účet, ale „vlastní krví.“ Svojí krví. Církev je Kristovým vlastnictvím. Písmo o Církvi hovoří jako o Těle Kristově (Ko 1,24). Apoštol Pavel píše Efezským, že Kristus „miloval Církev a sebe samého za ni vydal“ (Ef 5,25). Církev náleží Ježíši Kristu. Je s Ním neoddělitelně spjata.

Církev Ježíše Krista je neporazitelná: „Brány podsvětí ji nepřemohou“ (Mt 16,16). Tento výrok je často mylně chápán. Pán Ježíš tu neříká, že Církev obstojí před útoky podsvětí nebo pekla. „Brána“ není útočný prostředek, není to zbraň. Brána je překážka, barikáda. Obraz, kterého Ježíš používá, nám má představit podsvětí jako vězení, jehož brány nejsou s to zabránit rozšíření Církve. Církev nemůže zůstat uvězněna, uzavřena, ani branami pekla. Původní hebrejský výraz pro „podsvětí“ je „šeol.“ Šeol je místo přebývání mrtvých. Pán Ježíš tedy nemluví o tom, že by Církev obstála v nějakých „mukách věčného pekla,“ říká nám, že hrob - místo mrtvých - nemůže přemoci živé, totiž ty, kteří byli obživeni jednou provždy spojením s Kristem. Tak jako hrob nemohl udržet Ježíše Krista, nemůže udržet ani věřící, vyvolené, Církev: „Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvůj osten?“, píše apoštol Pavel věřícím do Korintu (1K 15,55). Takže výrok Pána Ježíše o tom, že brány podsvětí nepřemohou Církev, můžeme chápat jako příslib vzkříšení! V životě Pána Ježíše je náš život. V Jeho vítězství nad smrtí je naše vítězství nad smrtí. V poslední knize Bible, Zjevení, říká Ježíš apoštolu Janovi: „Neboj se, já

jsem první a poslední, ten živý. Byl jsem mrtvý, a hle, žiji na věky věků. Amen. Mám klíče smrti i podsvětí“ (Zj 1,17-18). A v epistoletě Židům čteme o tom, že Kristus „skrze smrt zahladil toho, kdo má vládu nad smrtí, totiž ďábla a osvobodil ty, kteří byli strachem ze smrti drženi po celý život v otroctví“ (Žd 2,14-15). Ježíš Kristus má v ruce klíče smrti a podsvětí a hrob a smrt nemohou udržet Boží vyvolené. Kristovo vzkříšení je zárukou našeho vzkříšení a věčného života.

Pán Ježíš řekl apoštolu Petrovi i toto (vracím se k našemu původnímu textu, nad kterým společně uvažujeme): „Dám ti klíče království nebes, a cokoli svážeš na zemi, bude již svázáno v nebesích, a cokoli rozvážeš na zemi, bude již rozvázáno v nebesích“ (Mt 16,19).

Také výklad tohoto slova je už dlouho předmětem sporů mezi katolíky a protestanty. Zdá se, že tu Pán Ježíš dává apoštolu Petrovi skutečně velkou autoritu. Nesmíme však přehlédnout tu skutečnost, že po svém zmrtvýchvstání dal Ježíš podobnou autoritu všem apoštolům. Evangelista Jan zaznamenává Jeho slova takto: „Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je zadržíte, tomu jsou zadrženy“ (J 20,23). Z toho můžeme usoudit, že když Ježíš mluví k Petrovi, obrací se k němu jako k představiteli všech apoštolů. Pozoruhodný je i oddíl z Matoušova evangelia z 18. kapitoly, verše 15-20: „Jestliže tvůj bratr proti tobě zhřeší, jdi a pokárej ho jen mezi čtyřma očima. Poslechne-li tě, získal jsi svého bratra. Jestliže by však neposlechl, vezmi s sebou ještě jednoho nebo dva, aby „ústý dvou nebo tří svědků byl potvrzen každý výrok.“ Jestliže je neposlechne, pověz to shromáždění. Jestliže však neposlechne ani shromáždění, ať je ti jako pohan a celník. Amen, pravím vám, cokoli svážete na zemi, bude již svázáno v nebi, a cokoli rozvázáte na zemi bude již rozvázáno v nebi. Amen, opět vám pravím; Shodnou-li se dva z vás na zemi v jakékoli věci, o níž požádají, stane se jim od mého Otce, který je v nebesích. Neboť kde jsou dva nebo tři shromáždění v mé jméno, tam jsem já uprostřed nich.“

Toto slovo není určeno jen apoštolu Petrovi, a dokonce ani není jen pro dvanáct apoštolů. To je slovo pro všechny učedníky, pro všechny věřící. Také to není poučení o tom, jak svazovat nebo rozvazovat demony. Ani to není nějaký recept na to, jak si zaručit, aby Bůh odpověděl na naše modlitby. Tady se jedná o zjevný hřích ve společenství věřících, o

to, jak se postavit k tomu, kdo zhřešil a o jeho reakci na napomenutí ze strany věřícího bratra.

„Svázání“ se týče hříchu, kterého se kdosi dopustil a „rozvázání“ se týče viny dotyčného, který činí pokání. To, na čem se dva mohou shodnout, je postup ve věci toho, kdo zhřešil. Podle 20. verše usuzujeme, že každé místní společenství věřících - kde je Ježíš uprostřed nich - má právo i povinnost naložit s hříchem ve svém středu podle těchto Ježíšových instrukcí. Tím je zároveň dána i ta skutečnost, že autorita místního společenství vypořádat se s hříchem ve svém středu pramení z Krista a Jeho přítomnosti ve společenství věřících. Klíče království nebes jsou v tomto spojení projevem důvěry Ježíše Krista vůči Církvi. Svojí přítomností v tomto světě je Církev jakousi „bránou do nebes.“ Církvi náleží zvěstovat evangelium a zpřítomňovat Ježíše Krista na zemi. Tam, kde je Církev věrná Božímu slovu a svému poslání, tam ve skutečnosti naplňuje Boží záměry, úradky nebes, zde na zemi. To, co „bylo již“ svázáno nebo rozvázáno v nebesích, je aplikováno v prostředí Církve na zemi. Pak skutečně dochází k tomu, že podle tzv. „modlitby Páně“ - se děje Boží vůle „jako v nebi, tak i na zemi“ (Mt 6,10).

35.

Každému věřícímu člověku by mělo být jasné, že Církev jako společenství věřících a jako Tělo Kristovo je nadpřirozeným dílem. Bůh sám přidává věřící ke společenství Církve, způsobuje její přirozený růst a žehná Církvě zdravím a vitalitou. Početní růst sám o sobě ještě nezaručuje, že bude Církev zdravá. Početní růst je sice jednou ze známek života, avšak sám o sobě ještě není důkazem Božího požehnání.

Jaké jsou tedy další známky zdraví Církve, a to především s ohledem na její místní podobu ve formě sboru nebo shromáždění?

Zbožné vedení

Život a služba Pána Ježíše byly ve znamení trpělivé práce a výchovy Dvanácti. S výjimkou zrádce Jidáše se po odchodu Ježíše Krista stali tito muži vedoucími postavami v řadách prvotní Církve. Vedení Církve má před Bohem i před lidmi nesmírnou zodpovědnost. A základním požadavkem vedoucí osobnosti v Církvě je, aby takový bratr měl jednak obdarování učit pravdám Božího slova a jednak aby jeho život byl bezúhonný. Naneštěstí dnes většina církví a místních společenství naprosto ignoruje tyto požadavky u svého vedení. Spíše se hledí na to, jestli bratří jsou schopní organizátoři, jestli umí motivovat druhé, jestli byli nebo jsou úspěšní i v jiné oblasti života - například v podnikání a podobně - jestli umějí jednat s lidmi, jestli jsou oblíbení ve společnosti atd. Apoštol Pavel vyjmenovává některé základní charakteristiky „biskupa“ nebo „staršího sboru“ v první kapitole svého listu Titovi, v 9. verši. Píše, že takový muž „se musí pevně držet spolehlivého slova, jak bylo vyučováno, aby byl schopen jak povzbuzovat ve zdravém učení, tak

usvědčovat odpůrce.“ Jiný takový biblický oddíl je v 1. listě Timoteovi 3,1-7. Prostudujte si tyto dvě pasáže a uvidíte, jaké kvality má Církev očekávat a vyžadovat od svého vedení! Na první pohled se nám zdají takové požadavky příliš náročné. Ale jsou to požadavky Boží s ohledem na Církev! I to nám napovídá, jak Bohu na Církvi záleží. A církev nebo společenství, které tyto požadavky ignorují nebo obcházejí, se připravují o Boží požehnání a o pravý růst. Dopustit se kompromisu s ohledem na vedení sboru, společenství nebo církve je - slovy Charlese Spurgeona - „ten nejvážnější pokus o sebevraždu, kterého se církev může dopustit.“ Dnes je stále populárnější a běžnější, aby místní sbor nebo církev vrátili dříve nebo později bratra, který upadl do hříchu, do jeho původního vedoucího postavení. Je to správné? Mám zato, že nikoli. Odpustit - samozřejmě! Obnovit společenství ve sboru - jistě! Avšak nikoli návrat do vedoucího postavení. Ten, kdo jednou uvedl hanbu nejen na sebe nebo na svoji rodinu, ale také na místní společenství věřících, protože v něm zastával roli ve vedení, takový bratr se nemá do své původní služby vrátit a církev na to nemá přistoupit. V této souvislosti je dobře si připomenout biblické slovo z knihy Přísloví: „Kdo s ženou cizoloží, nemá rozum, k vlastní zkáze to činí. Sklidí jen rány a hanbu a jeho potupa nebude smazána“ (Př 6,32-33).

Biblické cíle

Je jisté v pořádku, když si církev nebo sbor vytyčí určité cíle. Cíl udává směr pohybu. Naše cíle však musejí být biblické. Chybný cíl zapříčiní chybný směr, což je asi ještě horší než když není žádný cíl. Jaké jsou biblické cíle pro Církev? Jsou v podstatě čtyři: společné uctívání Boha, obecenství, duchovní růst a evangelizace. K těmto čtyřem pak můžeme připojit následující: posilování rodinného života, biblické poradenství, vzdělávání dětí, sociální péče především o členy sboru apod.

Učednictví

Sbor nebo církev není místo, kde jeden zaměstnanec - kazatel nebo farář - dělá všechnu práci, a ostatní jsou tam jen ve funkci jakýchsi

fanoušků nebo diváků. Naneštěstí se dnes víc a víc v církvích ukazuje rozdělení na „profesionály“ a „diváky.“ Podle místa je celá Církev, a tedy celý místní sbor nebo společenství, místem vzájemné služby. Dary Ducha svatého podle Ef 4,11-12 jsou dány za účelem vzájemného vzdělávání a přípravy ke službě. Takové vzdělávání a příprava ke službě jsou možné především v menších skupinách v rámci místního společenství, kde se lidé dobře navzájem poznají a mohou si daleko lépe posloužit. Biblické učenictví vyžaduje čas a neustálé spojení s lidmi. Musíme se lidem usilovně a důsledně a systematicky věnovat. Kázat jim z kazatelny zdaleka nestačí.

Evangelizace nebo misie

Tato dvě slova často vzájemně zaměňujeme, i když to není tak zcela na místě. Jasným úkolem Církve je však evangelizační působení především v místě svého pravidelného shromažďování! A to proto, že tam, kde se o věřících ví, kde je lidé dobře znají, tam mohou a mají být nejlepším svědectvím a světlem. Židovský velekněz obvinil apoštoly Petra a Jana, že „tím svým učením naplnili celý Jeruzalém“ (Sk 5,28). Mnozí věřící si myslí, že naplnili povinnost svědčit druhým lidem tím, že si na klopu připíchnou křížek nebo rybičku. Nehledě na všechny nové možnosti evangelizace, které dnes v našich zemích existují, osobní kontakt, osobní evangelizace je zdaleka nejúčinnější! Sprátelit se s lidmi, se sousedy, se spolupracovníky nebo spolužáky, otevřít se jim, posloužit jim - to se pak svědčí! A většinou takové svědectví nezůstává bez odezvy a jeho výsledky jsou trvalé.

Zájem jednoho o druhého

V Církvi, kterou buduje Kristus, jsou lidé zapojeni nějakým způsobem do života druhých. Církve není divadlo, kde si spolu sedneme do lavice, abychom pozorovali, co se bude dít. Být ve shromáždění Církve neznamená vejít do dveří, pozdravit, usmát se, sednout si, poslechnout kázání a zas s pozdravem odejít. Autor epištoly Židům nás vyzývá takto: „Mějme zájem jeden o druhého a povzbuzujme se k lásce a k dobrým

skutkům. Nezanedbávejte společná shromáždění, jak to někteří mají ve zvyku, ale napomínejte se tím více, čím více vidíte, že se blíží den Kristův“ (Žd 10,24-25).

Závazek vůči rodině

Dnešní společnost nemůžeme vidět jinak než jako silně zaměřenou proti rodině, proti spořádanému rodinnému životu. Homosexualita, umělé přerušení těhotenství, tzv. emancipace, rozvody, svobodné matky a jiné - to všechno jsou znaky nemocné společnosti, nemocné civilizace. Civilizace, která nebere vážně rodinu jako základní jednotku lidské společnosti. Rodinu ve smyslu Bible, rodinu s otcem, matkou a dětmi. Morálka společnosti je přímo úměrná hodnotě, kterou společnost přikládá rodině. Církev se nemůže spokojit s tímto stavem. A musí začít především ve vlastních řadách, ve vlastních rodinách. Z morálně silných rodin vycházejí morálně silní jednotlivci. Církev se musí vrátit k základům biblického učení o rodině, jako je bezpodmínečná láska manžela k manželce, podřízenost manželky vůči manželovi, poslušnost dětí vůči rodičům (Ef 5,25 a 22 a 6,1). Dnešní stav společnosti je přímým důsledkem opouštění starých osvědčených biblických zásad pro rodinný život.

36.

Zatím jsme hovořili o tom, že především je v Církvi nutné mít zbožné vedení, podle biblických zásad a podmínek.

Dále je zapotřebí, aby si Církev kladla biblické cíle, aby praktikovala biblické zásady učednictví, aby se věnovala evangelizaci, aby se jednotliví členové Církve zajímali jeden o druhého, a konečně aby Církev stála jednoznačně na straně rodiny a rodinného života.

Biblická výuka a biblické kázání

Žádný místní sbor věřících nebude prosperovat, pokud není zajištěna zdravá duchovní strava, ve formě výuky a kázání. A žádná výuka a žádné kázání nemohou být mocné, pokud nejsou celé a jednoznačně biblické. Mladí lidé, mladí věřící a mladá společenství věřících, se často nechávají strhnout nejrůznějšími soudobými trendy, které mají mít „zaručený úspěch“ při budování života sboru. Je výhodou starších lidí, že takových trendů už zažili mnoho a že viděli, jak to nebo ono přišlo a zase odešlo. To, co je i v Církvi „v módě,“ to ještě stále nemusí být správné, totiž biblické. Zároveň může dojít k tomu, že vědomé usilování o to, aby „šla Církev s dobou,“ může vést ke značné nestabilitě a nejistotě. Hlavní problém je v tom, že dnes se Církev věnuje víc lidem než Bohu, potřebám lidí, než Boží pravdě. Církev není žádný společenský klub na vylepšení lidských vztahů, zkvalitnění společnosti nebo dokonce utvrzení morálky. To všechno samozřejmě přijde tam, kde dochází ke změně lidských životů díky víře v Ježíše Krista. Avšak primárním úkolem

Církev je zvěstovat evangelium, Boží slovo a zpřítomňovat Ježíše Krista na světě. Biblická výuka spočívá ve věrném zvěstování Boží pravdy.

Ochota ke změně

Není nic svatého na lidské tradici. Nesmí tu dojít k nedorozumění. Nejsem zastáncem církevních tradic za každou cenu. A ne každá církevní tradice je tradicí zbožnou, biblickou. Takže pryč s tradicemi, které mají svůj původ v člověku a často překážejí působení Božího Ducha v Církvi. A naopak - pěstujme zdravé biblické tradice, které nejsou jen odrazem nějakého „moderního trendu,“ nýbrž které přetrvávají všechny lidské trendy a módní směry. Stagnace může být pro církev smrtelná. Musíme si jen dát pozor, abychom neopouštěli Boží slovo spolu s opouštěním tradic. Kdosi vtipně poznamenal, že poslední slova umírajícího sboru by byla: „Takhle se to u nás nedělá!“ Kolikrát jsem tento nebo jemu podobný výrok slyšel - a ještě slyším - když přijdu s nějakou novou myšlenkou nebo novým způsobem církevní práce z tzv. Západu! Namísto aby se zkoumalo, jestli je to dobré, správné, biblické, šmahem se to hodí stranou s tím, že „takhle se to u nás nedělá!“ Nedržme se žádných tradic, které jsou nějakého „národního,“ případně „kulturního,“ prostě lidského původu. Zkoumejme, jestli jsou to tradice dobré, podložené slovem Božím, anebo nikoli. Mohou být staré celá staletí, a přece nemusejí být správné. Nebraňme se změnám, které nás vedou k důslednějšímu životu víry v poslušnosti Božího slova. Jinak se nám může stát, že budeme svědky toho, jak náš sbor bude umírat s tvrdošíjným výrokiem na rtech: „Takhle se to u nás nedělá!“

Společné uctívání a oslavování Boha

Snad proto, že tak málo Boha společně oslavujeme, se nám zdá tato stránka církevní činnosti tak trochu divná. Je to tak trochu jako když musíme zdůrazňovat přítomnost a činnost Ducha svatého. On je přece tady, žije a působí v nás a my se o Něm musíme učit a dokonce se o Něj ještě někdy i pohádáme. Společné uctívání a oslavování Boha a Pána Ježíše Krista by mělo být něco naprosto samozřejmého v každém sboru, v každé církvi. Že to schází, je pravděpodobně přímý důsledek toho, že málo oslavujeme a uctíváme Boha ve svých vlastních životech jako jed-

notlivci. A přece se mi zdá, že jak pro věřícího jednotlivce, tak pro celou církev a každý místní sbor není nic tak důležitého, jako právě uctívání a oslavování našeho Pána.

Mám doma na stole už celou řadu let malý výstřížek z jednoho křesťanského časopisu. Jedná se o citát z pera známého Ericha Sauera. Praví se tam: „Chceš-li se zklamat - hled^{te}“ na lidi. Chceš-li být sklíčený - hled^{te} na sebe. Chceš-li se vzmužít a vítězit - hled^{te} na Krista.“ V tomto citátu je shrnuta celá bolest dnešní církve. Církev je dnes příliš orientována na lidi, na člověka. Podlehli jsme pokušení, o kterém píše apoštol Pavel v 1. kapitole svého listu Římanům. Ve 25. verši mluví o lidech potlačujících pravdu těmito slovy: „Vyměnili Boží pravdu za lež a KLANĚJÍ SE A SLOUŽÍ TVORSTVU místo Stvořiteli.“ Naneštěstí i mnohé církve a mnohá místní společenství věřících takto jednají. Jsou cele soustředěni na člověka a jeho potřeby, namísto aby byli soustředěni na Boha a Jeho záměry. Namísto abychom se ptali, co si přeje Bůh, ptáme se, co si přejí lidé. Jako kdyby byla hlavním smyslem existence církve služba člověku!?

Dnešní trendy v církvi dlouho nevydrží, protože jsou jen odrazem doby, ve které žijeme. Nejsou vyjádřením Kristova panování v církvi. My jsme si církev příliš přivlastnili, tak jako jsme si ostatně i přivlastnili - alespoň zdánlivě - samého Boha. Bůh není naším vlastnictvím. My jsme Jeho vlastnictvím! Církev nepatří nám, ale Kristu! On je její Hlavou. On za ni položil svůj život a zaplatil za ni vlastní krví. Jemu náleží.

A proto je na církvi, aby se Bohu a Pánu Ježíši Kristu klaněla. Boha oslavovala a uctívala a na Boha se cele soustředila celou svou existencí. Tam, kde se zaměříme na Boha, všechno ostatní se automaticky dostane do správné perspektivy, i služba člověku, bližním. V dějinách přišla chvíle, kdy si lidé uvědomili, že Země není středem vesmíru a že Slunce se netočí kolem Země, ale že je tomu právě naopak. Země se točí kolem Slunce. I v našich životech a v životech našich církví a sborů by mělo dojít k tomuto převratnému „odhalení“: Život církve se netočí kolem člověka, nýbrž kolem Boha. Bohu sloužíme, pro Boha žijeme. Jedině ty církve a ty sbory, které se zaměří na život s Ježíšem Kristem a pro Ježíše Krista, budou vítězně žít a budou „městem na hoře ležícím“ pro společnost, do které je Bůh postavil.

37.

Uzavíráme seriál, ve kterém jsme se společně zabývali problematikou zvěstování evangelia a kázání Božího slova v dnešní době. Mým cílem bylo ukázat především na to, že věrnost Božímu slovu a důvěra v moc tohoto slova je nesrovnatelně důležitější než zavádění nějakých nových metod zvěstování, a to především se záměrem co nejrychlejšího růstu Církve a místních sborů a společenství. Chtěl jsem varovat před západním pragmatismem, který se dostává do Církve díky tržnímu hospodářství. Církev je stále v pokušení přizpůsobovat se světu, ve kterém žije a působí. Pragmatismus obchodu volného trhu je nesmírně silným pokušením pro každého kazatele, faráře nebo vedoucího církevního pracovníka. Zavádět podnikatelské principy marketingu a uspokojení zákazníka je obrovským nebezpečím pro Církev, protože to odporuje biblickým zásadám zvěstování Božího slova a přirozeného růstu Církve.

Evangelista Jan nám zaznamenal tzv. velekněžskou modlitbu Pána Ježíše Krista, v níž se náš Spasitel modlí – mimo jiné - i takto: „Já jsem jim (věřícím) dal tvé slovo, a svět proti nim pojal nenávisť, protože nejsou ze světa, jako já nejsem ze světa. Neprosím, abys je vzal ze světa, ale abys je zachoval od zlého. Nejsou ze světa, tak jako já nejsem ze světa. Posvěť je v pravdě. Tvé slovo je pravda“ (J 17,14-17).

Říkává se, že věřící Židé jsou sice na světě, ale nikoli ze světa. Naštěstí dnes mnozí věřící žijí spíš jako by byli ze světa, a přitom nebyli ani tak moc na světě! Televize a jiné hromadné sdělovací prostředky dnes tak ovlivňují mysl člověka, že dochází k naprostému převrácení

životních hodnot. Zároveň dochází k tomu, že hromadné sdělovací prostředky, spolu s jinou technikou, jako jsou počítače a počítačové hry a podobně, způsobují čím dál tím větší izolaci jednoho člověka od druhého, izolaci od skutečného světa, ve kterém žijeme. Lidé jsou si navzájem stále dál, vzdalují se reality, a přitom hodnoty propagované komunikačními prostředky mění naše domovy, rodiny a Církev. Izolace jednoho od druhého na jedné straně a zesvětštění na straně druhé. Těmto vlivům naneštěstí Církev rychle podléhá.

Velké světové „mega-sbory“ nebo „mega-církev“, které se ve své činnosti řídí zásadami tržního mechanismu tvrdí, že nekompromitují nijak Boží slovo, že jsou věrné Písmu v učení a přitom moderní v metodách zvěstování. Proto prý jsou pro lidi tyto sbory tak přitažlivé a rychle rostou. Ve skutečnosti je smutnou pravdou, že naprostá většina z nich klade jen malý důraz na systematickou výuku Božího slova. Učení jde do značné míry stranou, jen aby se vyhovělo požadavkům a očekávání návštěvníků. Většina kázání se v těchto církvích soustřeďuje na věci jako jsou například: Jak se zbavit pocitu osamělosti. Jak překonat deprese. Jak se zbavit škodlivých návyků. Jak si vypěstovat zdravou sebedůvěru, jak navazovat kvalitní mezilidské vztahy, apod. Jen zřídkakdy věnuje kazatel v těchto sborech své kázání výkladu určitého oddílu z Písma.

Církev ovládaná duchem tržního hospodářství - kde „zákazník je pán“ - se téměř zásadně vyhýbá autoritativnímu způsobu zvěstování Božího slova, protože se má zato, že učení rozděljuje, zatímco „láska spojuje.“ A ve jménu lásky se kompromituje čistota výkladu Písma. Hlavně nikoho neurazit a především nemluvit do svědomí nikomu, kdo hodně přispívá do peněžních sbírek. Ze zvěstování se stává obchod. Tržní požadavky ovládají dodávku „duchovních hodnot.“ Je typické, že takový přístup ke zvěstování Božích pravd vlastně pak ani Církvi nedovoluje, aby se postavila na stranu Pravdy v nejvážnějších soudobých otázkách jako je například umělé přerušování těhotenství, homosexualita a jiné, protože by se tu dostala do kontroverze se svým „trhem“ a ztratila by svoji tak vysoce ceněnou přitažlivost.

Kdy jste naposled slyšeli ve svém vlastním společenství, aby sloužící bratr, kazatel, farář, hovořili o pekle, o Božím hněvu, o hříchu? To je jedna z neklamných známek posunu Církve na šikmou plochu dneš-

ního modernismu. Boží milost a Boží soud jdou ruku v ruce. Boží láska a Boží hněv. Nebe a peklo. Svatost a hříšnost. Dnes dochází ke stále znatelnějšímu smazávání rozdílů mezi tím, co je dobré a co nikoli, co je správné a co není. Ve jménu Boží lásky se pomíjí Boží svatost, Boží hněv, Boží nároky na člověka.

Kde však nejsou Boží nároky, kde není svatý Bůh a hříšný člověk, kde není Boží hněv a Boží trest - tam není zapotřebí ani Ježíše Krista a kříže! Tam evangelium přestává být „dobrou, radostnou zvěstí.“ Tam vykoupení a zástupná oběť Ježíše Krista ztrácejí smysl.

Otázka pro každého dnešního kazatele, Božího služebníka, pro každou církev, by se dala formulovat asi takto: Chci Boží slovo - evangelium - zvěstovat nebo prodávat?! Jedná se nám o to, aby do životů lidí pronikala Boží pravda, která lidský život mění, anebo se nám spíš jedná o to, kolik lidí přesvědčíme o tom, že náš „výrobek“ - evangelium- je ten nejlepší? Budou naše biblické školy vychovávat a připravovat služebníky evangelia nebo prodavače evangelia? Klademe důraz na poselství a jeho moc, anebo na osvědčené metody a techniky hospodářství volného trhu?

Moderní církevní pragmatismus je nebiblickou mentalitou, které se musí Církev bránit. Evangelium nikdy nebylo a nebude populární. A to platí i pro Církev a pro každého věřícího člověka. Na tomto světě nikdy nemůžeme být populární, když budeme žít důsledně podle Božího slova. Máme na vybranou: popularita světa anebo život v Boží moci? O co nám jde? O co jde našemu sboru, naší církvi?

Jediná spolehlivá obrana proti modernímu církevnímu pragmatismu je návrat k Božímu slovu. Věrnost Pánu Ježíši Kristu a věrnost Písmu je nad každý jiný poklad, který nabízí svět kolem nás.

EVANGELIUM

Elektronickou verzi připravili **Křesťané Kuřim**
www.krestanekurim.cz - 2012

Původně vyšlo
Nákladem 1500 výtisků v roce 1997

Vydalo:
TRANS WORLD RADIO
www.twr.cz

TRANS WORLD RADIO je mezinárodní misijní společnost zabývající se především šířením evangelia prostřednictvím rozhlasu. Od svého založení (1952) se TWR rozrostlo do všech světadílů a v současné době je dostupné více než 80% obyvatelstva Země. Čeština je jedním z bezmála 120 jazyků, kterými dnes TWR hovoří k lidem.

Česká redakce TWR (TWR-CZ) se po 20 letech práce v zahraničí (Monte Carlo) etablovala v roce 1990 v Brně. TWR-CZ vysílá na různých frekvencích několikrát denně.

TWR-CZ, P.O.box 96, PSČ 656 96 BRNO

Trans World Radio

Českomoravská křesťanská rozhlasová misie